St. 13 (888) L. XVIII.
NOVO MESTO, četrtek,
30. marca 1967

DOLENJSKI LIST

Trikrat zapahnjeno

Končali so osemletko, pa ni kruha zanje. Družina je velika, samo z moževimi prejemki ne gre, zato bi se rada zaposlila še žena, pa ni prostih mest. Prijavljeni so pri zavodu za zaposlovanje, upajo in čakajo. Če se kdo izmed njih odloči za grenko pot od vrat enega do vrat drugega in še tretjega podjetja in tako naprej, da bi si sam poiskal zaposlitev, mu govore:

»Reforma je, tovariš! Ne zaposlujemo več! Še celo nekaj desetin naših delavcev smo odpustili! Kaj hočete, nehalo se je tako po starem!«

»Zaradi reforme torej ni kruha zame?« se sprašuje občan, ki ne najde zaposlitve. Najbrž težko verjame takšni ugotovitvi ali takšnemu izgovoru.

Res je: kaj vse smo naprtili reformi! Celo krizo v zaposlovanju skušamo prevaliti na njen hrbet. Tega, da je reforma vse prej kaj drugega kot zapiranje tovarniških vrat pred zaposlovanjem, pa marsikje nočejo vedeti. Tudi tega ne, da je reforma pot v boljše gospodarjenje, v boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti. Videti je, da se ne zavedamo, da je reforma ukrep oziroma cel niz ukrepov, ki naj preprečijo dosedanji način zaposlovanja in ga nadomestijo z novim, boljšim!

Ni dovolj reči: ne zaposlujemo zaradi reforme, pač pa je treba poiskati pot, po kateri bomo zaposlovali boljše in pametneje kot pred reformo! Ne moremo večno graditi tovarn na račun razvrednotenja dinarja, pač pa moramo v kolektivu prigospodariti denar za povečanje zmogljivosti in za zaposlitev novih ljudi.

Kako lahek in hkrati prozoren izgovor je reforma, če bi radi odpravili tistega, ki išče zaposlitev! V svetu so proizvodne zmogljivosti izkoriščene povprečno 86-odst., pri nas pa komaj 50-odst. Brez vsakih dodatnih investicij bi torej lahko ob večizmenskem delu zaposlili precej novih ljudi.

Zakaj ne naredimo tako? V precejšnji meri zato, ker se bojimo velikoserijske proizvodnje. Premalo imamo raziskana tržišča, prešibki smo v organizaciji dela in v tehnoloških postopkih. Vse premalo razmišljamo o združevanju podjetij, o kooperaciji med podjetji, o sodobni delitvi dela v panogah in o izvozu, ki je z vsem tem neposredno povezan. Najlaže je namreč reči tistemu, ki prosi za zaposlitev: »Ne, bratec, ni kruha, reforma je, veš!« in se skriti za trikrat zapahnjena tovarniška vrata!

M. J.

Posnetek z medobčinskega posvetovanja predsednikov in sekretarjev komitejev ZMS, kjer so se dogovorili o sodelovanju pri posameznih akcijah. Več o tem v sestavku »Spoznavati sosede« na 5.strani.

Velike ugodnosti za vlagatelje

Nove ugodnosti za lastnike hranilnih knjižic Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu in pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem — Dragocen prihranek na času, ko lahko dvigamo in vlagamo denar tudi pri vseh področnih poštah v naštetih občinah — DBH opozarja vlagatelje in druge občane na ugodne pogoje za udeležbo na skorajšnjem velikem nagradnem žrebanju, ki bo 10. aprila 1967

Po pogodbi, ki sta jo sklenili Združeno podjetje za PTT promet Ljubljana in Združenje poslovnih bank in hranilnic Slovenije, so s 1. januarjem letos začele vse poštne enote v Sloveniji opravljati hranilno službo za področne banke. Po tej pogodbi bodo varčevalci, ki imajo hranilne knjižice poslovnih bank in njihovh enot, vlagali in dvigali svoje prihranke na vseh poštah v Sloveniji. Na knjižice bank bodo varčevalci vlagali neomejene zneske, medtem ko bodo pri vseh poštah in bankah ter njihovih enotah lahko dvigali iz svojih knjižic do 1000 N din na dan. Če bodo primerjali stanje vloge z vknjiženim stanjem v banki, bodo lahko dvigali tudi več. Pri drugih bankah v Jugoslaviji pa bodo varčevalci vsak dan lahko dvigali tudi še naprej do 500 N din.

Za lastnike hranilnih knjižic Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu in njenih poslovnih enot v Krškem, Metliki in Trebnjem so nastopili ugodnejši pogoji: pri vseh poštah, ki opravljajo hranilno službo za banke, se zdaj lahko poslužujejo novih uslug. Pošte na območju Novega mesta, Krškega, Metlike in Trebnjega že

(Nadaljevanje na 3. str.)

»Apostolska« – nov proizvod destilacije DANE

»Nič slabša ni od originalne — ruske,« so ugotavljali na poizkušnji, ko so primerjali rusko vodko in vodko »Apostolsko« iz mirenske destilacije DANE, ki je dala prejšnji teden na trg prve steklenice domačega proizvoda. Pijačo prodajajo v lepo opremljenih steklenicah, ki držijo 7 decilitrov.

Zakaj zastoji v izplačevanju za les?

Kmetje se v trebanjski občini, pa tudi v drugih že nekaj časa pritožujejo, da jim Gozdno gospodarstvo, Novo mesto ne izplačuje pravočasno denarja za prodan les. Vodja trebanjskega gozdnega obrata Nace Dežman je zadevo takole pojasnil:

Težave so nastale zaradi tega, ker lesna industrija kasni s plačilom za les, banka pa podjetju ne posodi obratnih sredstev. Lesna industrija je bila pred nekaj dnevi dolžna Gozdnemu gospodarstvu čez 300 milijonov starih dinarjev. Ti dolgovi so bili stari nad 30 dni. Industrija navaja kot vzrok za slabo plačevanje prekinitev trgovinskih pogajanj z Italijo, ki je bila vedno eden glavnih kupcev rezanega lesa.

Trebanjski obrat je dolžan kmetom za februar še približno dva milijona Sdin, večina dolgov torej izhaja iz marca. Ker bo obrat poravnaval dolgove po starosti računov, kmetom ni treba tolikokrat prihajati na sedež obrata, ki bi tudi rad vpeljal plačevanje po pošti, kar je bolj primerno, saj ljudje pri tem ne izgubljajo dragocenega delovnega časa.

1

Skupen seminar za belokranjsko mladino

Vodstva mladinskih aktivov iz obeh belokranjskih občin se bodo 31. marca ter 1. in 2. aprila sestala na Vinomeru, kjer bodo obravnavali zanimive teme in iz razgovorov dobili napotke za vodenje organizacije in za delo z mladimi ljudmi.

Skupen seminar za mladino črnomaljske in metliške občine je posledica tesnejšega sodelovanja, ki se je začelo na nedavnem sestanku obeh mladinskih komitejev.

Kandidati obiskujejo volivce

21. marca se je kandidat za zveznega poslanca **Viktor Avbelj** v nabito polni dvorani gasilskega doma v Sevnici pogovarjal na zboru obrtnikov o problematiki obrtništva v sevniški občini. Isti dan je obiskal konfekcijo LISCO kandidat za zvezni organizacijsko-politični zbor **Franc Šetinc**, novinar Dela; 22. marca pa se je kandidat za zvezni socialnozdravstveni zbor **Lojze Libnik**, predsednik občinske skupščine v Šmarju, v sevniškem zdravstvenem domu sestal z zdravstvenimi delavci in se z njimi pogovarjal o bodočih nalogah v zdravstvu.

Viktor Avbelj bo govoril v Brežicah

Kandidat za poslanca zveznega zbora zvezne skupščine v 61. volilni enoti Viktor Avbelj se je s predstavniki družbeno-političnih organizacij v Brežicah dogovoril za obisk volivcev. Govoril bo na zboru 13. aprila. Vabljeni bodo predstavniki volivcev iz vse občine.

Jutri seja občinske skupščine Kočevje

V petek, 31. marca, bo seja občinske skupščine Kočevje. Na dnevnem redu bo: sprejetje proračuna za letos in predlogi odlokov o prispevkih in davkih občanov, o povprečnih letnih kosmatih osebnih dohodkih iz delovnega razmerja, o občinskem prometnem davku, o javnih vodovodih v občini, o javnem redu in miru ter o razpisu nadomestnih volitev.

PRED NOVIMI VOLITVAMI SODNIKOV

Ena prvih nalog novih skupščin

Izjava predsednika vrhovnega sodišča Jugoslavije Ilije Došena

V naslednjih šestih mesecih, računajoč od konca februarja, se morajo izvesti volitve novih sodnikov po vseh sodiščih. To bo prva praktična uporaba ponovnih volitev sodnikov, pri katerih bodo skupščine odgovarjajočih družbeno-političnih skupnosti odločile, komu bodo v naslednjem osemletnem razdobju zaupali, da bo izvrševal to pomembno nalogo.

Predsednik vrhovnega sodišča Jugoslavije je s tem v zvezi rekel sodelavcu Tanjuga, da nove volitve sodnikov ne pomenijo rotacije ali zamenjave sodnikov. Na naših sodiščih tudi sedaj delajo sposobni in izbrani moralno-politični ljudje, toda tudi izven sodišč so ljudje z enakimi lastnostmi. To pa daje možnost, je poudaril Došen, da se z novimi volitvami izvedejo koristne kadrovske spremembe na sodiščih hkrati s tem pa se bo sedanji sestav sodnikov izpopolnil z mladimi ljudmi, ki bodo vnesli več zagona v vsakodnevno delo.

NA NOBEN NAČIN V ŠKODO SODIŠČ

Vse to pa nikakor ne pomeni, da je zaradi teh razlogov potrebno sedanje sodnike razrešiti njihovih dolžnosti, je naglasil Ilija Došen. Ko je izrazil mnenje, da bo veliko število sedanjih sodnikov ponovno izvoljenih, je pri tem namignil, naj se nikar ne misli, da tisti sodniki, ki ne bodo ponovno izvoljeni, dokončno zapuščajo sodišča zato, ker niso dobro izvrševali svojih dolžnosti ali pa da niso dobro delali in izpolnjevali svojih obveznosti.

Došen je pristavil, da ponovna izvolitev dejansko spodbuja sodnike, da dosledno izvajajo ustavo in zakone. Če sodniki ravnajo tako, potem nima nihče nič proti možnosti, da vsak sodnik, če to želi, ostane v sodni službi vso svojo službeno dobo.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Morda pa medobčinski varstveni zavod?

Spomeniško varstveno službo v novomeški občini je do zdaj opravljal Dolenjski muzej. Po zakonu bi morala imeti občina v ta namen samostojen zavod, ki pa bi bil lahko medobčinski. Svet za kulturo pri ObS Novo mesto je pred dnevi menil, da v Nvvem mestu ni možnosti za ustanovitev takega zavoda. Predlagal je, naj bi spomeniško varstveno službo za novomeško občino pogodbeno opravljal eden od obstoječih zavodov v Sloveniji.

Danes o proračunu in NOVOTEKSU

Na današnji seji bo občinska skupščina v Novem mestu razpravljala o proračunskih dohodkih in izdatkih občine v letu 1967, poslušala poročilo odborniške komisije o izvajanju priporočil skupščine in stanju v tovarni NOVOTEKS in sklepala o drugih vprašanjih. To bo zadnja seja sedanje skupščine pred izvolitvijo polovice novih odbornikov v oba skupščinska zbora.

Kristalno vazo dobil skakalec Marjan Mesec

Kristalno vazo, darilo DOLENJSKEGA LISTA, je na II. tekmovanju smučarskih skakalcev za memorial Janeza Polde, ki je bilo v nedeljo v Planici, dobil eden jugoslovanskih najuspešnejših mladih skakalcev 9-letni Kranjčan Marjan Mesec. Med 57 skakalci iz Avstrije, Italije, Švice, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Sovjetske zveze, Poljske, ČSSR, Madžarske, Švice in Jugoslavije je zasedel 10. mesto, med Jugoslovani pa je bil četrti.

Ali gre v litrsko majoliko dva litra vina?

Poskusite!

Ali gre na 24 časopisnih strani
28 strani DOLENJSKEGA LISTA?

Seveda! TO BOMO NAREDILI MI!

Če ne verjamete, preberite na 21. strani sestavek »Katero bo kdo dobil?«!

VREME

OD 30. III. DO 6. IV.

Nekako od 28. marca do 7. aprila nestalno s pogostnimi padavinami in močnimi ohladitvami, zlasti okrog 3. in 6. aprila. Po 7. aprilu izboljšanje. Dr. V. M.

STATUT DELOVNE ENOTE

Zakon, ki ga ne uporabljamo

Kaj je pokazala analiza sindikata?

Kaj je pokazala analiza sindikata?

Analiza nekaj stotin statutov delovnih organizacij iz vseh republik, ki jo je naredil sindikat delavcev industrije in rudarstva, je pokazala, da je v polnem razmahu oblikovanje delovnih enot, da pa kljub temu le-te kasno stopajo na svoje noge.

PRAVICE ODLOČANJA IN PRAVICE POSVETOVANJA

Razen pravice odločati pri delitvi osebnih dohodkov in v nekaterih primerih tudi o delovni sili, niso centralni organi nekaterih podjetij prav nič popustili v pristojnosti delovnim enotam. Res je, da se omenjajo v statutih in drugih normativnih aktih pravice »predlaganja«, »preudarjanja«, in »stavljanja pripomb«, vendar vse to nima nobenega opravka z odločanjem.

Določanje cen, po katerih bo narejen obračun dohodka v delovnih enotah samih in med njimi je povzročilo še posebne težave. Zlasti velja to pri določanju cen skupnih služb delovne organizacije.

Pri razjasnjevanju teh vprašanj je bilo povsod veliko sestankov, na njih pa je padlo precej žolčnih besedi. To vzdušje je vplivalo, da se odnosi med delovnimi enotami zaostrujejo bolj, kot je potrebno, in da se zavira proces uveljavljanja delovnih enot.

Brez pretiravanja lahko trdimo, da te problematike v praksi nismo preučili in da ne poznamo dovolj temeljito metodologije določanja cen v sistemu dohodka. Odločbe, ki so jih nakazale delovne organizacije v svojih statutih, so največkrat le deklarativne in neizdelane.

Prav tako drži dejstvo, da teh problemov delovne organizacije ne bodo mogle reševati z lastnimi silami, zato bi bila dragocena pomoč tistih, ki se znanstveno in strokovno ukvarjajo s takimi problemi.

DODATEK IN PLAČA KOT ZAČETNA OSNOVA

Delovni kolektivi so v svojih statutih in pravilnikih predvideli uporabo načela delitve dohodka po delu v posameznih enotah, v praksi pa se to težko izvaja. Del delovnih organizacij še vedno izplačuje začetno osnovo — to pa je v resnici »garantirana plača«, po periodičnih obračunih pa razdeljuje tako imenovane »presežke«, čeprav to s statuti ni urejeno.

Tudi tukaj ima administracija pravilegiran položaj. V delovnih enotah skupnih služb so osebni dohodki najpogosteje vezani na povprečne rezultate proizvodnih enot, ne pa na uspehe lastnega dela.

Slabosti, ki spremljajo uvajanje delovnih enot, niso izraz nevzdržnosti načela organizacije podjetja po delovnih enotah, marveč so posledica težav in nerazumevanja, ki se pojavljajo pri izvajanju tega načela.

L. B.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Udar v Sierra Leone

V majhni afriški državici Sierra Leone, ki leži ob Gvinejskem zalivu in meri vsega skupaj 62.000 kvadratnih kilometrov ter je torej petinpolkrat večja kot Slovenija ali četrtina Jugoslavije, kjer živi poltretji milijon ljudi, se vrste državni udari kot na tekočem traku. Pretekli teden je vojska kar dvakrat posegla v politično življenje dežele, navsezadnje pa so še odstavili komaj imenovanega šefa režima, ki ni utegnil priti niti domov.

Kako so se zvrstili dogodki?

V nedeljo 19. marca so bile v tej deželi parlamentarne volitve. Vladna stranka premiera Margaia je dobila 27 poslanskih mest, opozicijska vseljudska kongresna stranka, ki jo vodi Stevens, pa 31 poslanskih mest. Neodvisni imajo 7 poslancev. V parlament pa pridejo tudi plemenski poglavarji ne glede na njihovo strankarsko pripadnost. Od 12 poglavarjev jih je že 10 izjavilo, da bodo podpirali dosedanjega premiera sira Alberta Margaia. Rezultati volitev pa niso bili še poznani, ko je britanski guverner zaupal sestavo voditelju opozicije Stevensu. Prijatelj dosedanjega premiera komandant oboroženih sil general Lansana se s tem ni strinjal in je izvedel državni udar. Generalnega guvernerja sira Henryja Lightfoota Bostona je »zavaroval« v njegovem stanovanju prav tako pa tudi Siaka Stevensa, ki mu je bil guverner zaupal sestavo nove vlade. Lansana je izjavil, da ne namerava uvesti vojaškega režima, da pa je bila njegova akcija potrebna, ker je generalni guverner Boston ravnal proti ustavi.

Komaj dva dni po tem udaru so prišle v svet vesti o novem udaru v tej deželi. Na čelo skupine oficirjev se je postavil podpolkovnik Ambrose Gende. Prevzeli so oblast, razpustili vse stranke in prepovedali sleherno politično dejavnost v državi. Ustanovili so »svet za nacionalno reformo«. Generalu Lansani so očitali, da ni hotel vzpostaviti nacionalne vlade, ampak je nameraval deželi »vsiliti za premiera Alberta Margaia«. Izjavili so tudi, da bo svet spoštoval vse mednarodne obveznosti Sierre Leone in da bo še naprej priznaval britansko kraljico Elizabeto za vladarico Commonwealtha, katerega član je tudi Sierra Leone.

Toda Ambrosa Gendea niti ni bilo v deželi. Bil je v New Yorku eden izmed sekretarjev delegacije Sierra Leone v organizaciji združenih narodov. No, tu pa ga je doletela vest, da ni več šef vojaškega režima v deželi, ker so ga medtem odstavili in na njegovo mesto imenovali podpolkovnika Andrewa Juxona-Smitha. Tudi tega ni v deželi, ampak je v Londonu na tečaju za generalštabne oficirje. Novo vodstvo v deželi pa je medtem razglasilo, da lahko zaprejo slehernega državljana, če se zdi vodstvu, da bi bilo to v prid varnosti države. Razveljavili so tudi vse člene ustave, ki to onemogočajo. Tako si zdaj nekateri razlagajo, da so si pustili odprta vrata za morebiten kasnejši preklic tega ukrepa.

Tako so se torej zvrstili dogodki v tej deželi v zadnjih desetih dneh. Kakšno pa je pravzaprav ozadje vsega tega? Nekateri vidijo v vsem tem le spore med plemeni, ker so oficirji in sam Margai iz rodu Mende, medtem ko je šef opozicije Stevens iz rodu Temna. Prejšnji mesec pa je tik pred volitvami Margai zaprl sedem oficirjev iz rodu Temne, da mu ne bi povzročali zdrahe v predvolilnem vzdušju.

Pogled v gospodarstvo te deželice pa najbrž odkriva nitke, ki peljejo v druge dežele. Sierra Leone je poznana kot ena izmed največjih proizvajalcev diamantov na svetu. Po proizvodnji titanija, ki ga uporabljajo zlasti v vojni industriji, pa je na prvem mestu na svetu.

Sierra Leone je deseta afriška država, kjer je oblast prevzela vojska. V teh deželah je tretjina afriškega prebivalstva... Najbrž ne bo treba dolgo čakati na to, da se bo tudi v tej afriški deželi izkazalo, da se vrste državni udari zgolj zato, ker nekaterim bivšim kolonialnim metropolam ni všeč režim, ki bi rad mislil vsaj malo tudi s svojo glavo.

Ena prvih nalog novih skupščin

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zelo škodljivo bi bilo, če bi se na račun in v škodo sodišč reševala neka splošna kadrovska vprašanja ali če bi se pokazale želje, da se ob priliki ocenjevanja dela sodišč vnese subjektivizem, kar bi se utegnilo pokazati kot rezultat nesoglasja z odločbami sodišč. Došen je poudaril, da sodniki morajo delati po zakonu, in ravno tisti sodniki, ki odklanjajo intervencije s katere koli strani, pravilno ravnajo.

Ilija Došen meni, da bi bilo v korist sodne neodvisnosti nujno potrebno, da se zagotovi sodnikom, ki ne bodo ponovno izvoljeni, primerna zaposlitev. To je zagotovilo za neodvisno delo tistim sodnikom, ki bodo izvoljeni.

ANALIZA DELOVANJA SODIŠČ

Po mnenju Ilije Došena bodo ponovne volitve sodnikov imele velik pomen tudi v tem, da bodo opravila analizo delovanja sodišč. Izrazil je prepričanje, da bodo ta odgovorna mesta zaupana tistim osebam, ki so sposobne uspešno opravljati funkcijo sodnikov v skladu z vsem našim družbenim razvojem.

Zakon ni točno povedal, kdo vse lahko daje pobude in mnenja v zadevi volitev novih sodnikov. Pri tem bi po njegovem mnenju morala sodelovati sodišča, društva pravnikov, odvetniške zbornice in Socialistična zveza. Dobro bi bilo, da bi novoizvoljene skupščine izvedle tudi izvolitev sodnikov.

(Tanjug)

»Pokaži, kaj znaš mladina!«

Občinski komite Zveze mladine v Brežicah napoveduje več javnih oddaj z naslovom: »Pokaži, kaj znaš!« Prireditve bodo v štirih krajih: v Dobovi, na Bizeljskem, V Cerkljah in v Brezini. Nastopajoče bo ocenjevala ista strokovna komisija. Najboljši bodo nastopali na zaključni prireditvi v Brežicah. Zveza mladine se je odločila za to akcijo, da bi poživila kulturno udejstvovanje mladih.

KRATKE
Z RAZNIH STRANI

■ PREKINITEV V ŽENEVI — Razorožitveni odbor OZN, ki zaseda v Ženevi, je pretekli teden pretrgal delo za šest tednov. Prekinitev so zahtevale ZDA, da bi ta čas pregnale pomislieke Zahodne Nemčije in nekaterih drugih držav zastran sporazuma o prepovedi širjenja atomskega orožja. Sovjetski predstavnik se je s tem predlogom strinjal, ne pa tudi nekatere nevezane države. Gre predvsem za sumničenja nekaterih držav glede mednarodnega nadzorstva in glede določil o miroljubni uporabi atomske energije, ki naj bi prišla v morebitni sporazum. Zahodna Nemčija se boji, da bi sovjetski strokovnjaki »vohunili« okrog njenih reaktorjev. Na splošno pa vlada po svetu prepričanje, da bi morale tudi atomske velesile prevzeti določene obveznosti in ne samo tiste, ki atomskega orožja še nimajo.

■ PROCES V DJAKARTI — Tu so postavili pred sodišče nekaj članov Sukarnove garde, ki jih dolže, da so ubili hči generala Nasutiona in tudi njega ranili.

■ POTRES V PEKINGU — V ponedeljek je bil v Pekingu hujši potres. Čutili so ga tudi na Japonskem in v ZDA. Strokovnjaki sodijo, da je bilo središče potresa nekje na Pacifiku. Potres je bil okrog 7. stopnje.

■ PLIMA STOLETJA — Na zahodnih evropskih obalah so te dni opazovali izreden naravni pojav. Pod vplivom Sonca in Lune je v nekaterih delih obale morje doseglo tako plimo, da je preplavilo celo nekatere kraje. Hkrati pa je v drugih krajih odteklo toliko morja, da so nastali v njem otoki, na dan so prišla že potopljena naselja. Naravni pojav si je ogledalo veliko radovednih turistov. Ta pojav nastane ob enakonočju, ko je najmanjša razdalja med Zemljo, Luno in Soncem. Doslej so ga opazovali le desetkrat.

■ BRITANSKA KATASTROFA — Nafta iz nasedlega tankerja »Torrey Canyon« se je razlezla na 250 kvadratnih kilometrov. V morje so zmetali velikanske količine kemikalij, da bi jo nevtralizirali. Obale pa je že okužila »črna naftna smrt«. Sluzasta gmota se vali po najlepših britanskih plažah. Vlada pa je sprejela vrsto takih ukrepov kot za vkrcavanja pri Dunquerku med drugo svetovno vojno.

■ KULTURNA REVOLUCIJA TUDI V ALBANIJI — Glasilo albanske partije dela »Zeri i populit« je objavilo članek, ki je posvečen razvoju »ideološke in kulturne revolucije v LR Albaniji«. List piše, da se v deželi že oblikuje »pravilno in vsestransko pojmovanje razrednega boja kot boja ne samo proti zunanjim in notranjim sovražnikom, temveč tudi proti tujim prepričanjem, neljudskim in protisocialističnim koncepcijam ter običajem, podedovanim iz preteklosti«.

■ JOHNSONOVO PISMO HO ŠI MINHU — V Hanoiu so objavili pismo ameriškega predsednika Johnsona, ki ga je bil pisal 10. februarja. V njem baje predlaga neposredna pogajanja med ZDA in DR Vietnamom prek »zaupnih predstavnikov«. Ho Ši Minh pa je odgovoril, da morajo ZDA brezpogojno ustaviti bombardiranje in druge vojaške akcije proti DR Vietnamu.

■ NIXON V ROMUNIJI — Generalni sekretar CK romunske KP Nicolae Ceausessu je sprejel bivšega podpredsednika ZDA Nixona, ki je na zasebnem obisku v Romuniji. Razpravljali so o nekaterih aktualnih mednarodnih problemih, kot je rečeno v sporočilu.

■ ULBRICHT V MOSKVI — Na povabilo sovjetskega CK in vlade je prispel na uradni obisk v sovjetsko glavno mesto prvi sekretar enotne socialistične partije Nemčije in predsednik državnega sveta NDR Walter Ulbricht. On je četrti voditelj evropskih socialističnih dežel, ki je marca prišel na obisk v Moskvo.

■ PETERČKI NA ŠVEDSKEM — Osemindvajsetletna Svedinja je rodila peterčke. Pri življenju sta ostala le dva. Jemala je pilule za plodnost.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Tovariš Tito o bratstvu in enotnosti

■ PREDSEDNIK REPUBLIKE OBISKAL KOSOVO IN METOHIJO. Tisoči Šiptarjev, Srbov, Črnogorcev in Turkov so ga pozdravljali na vsakem koraku, najsi bo v Kosovski Mitrovici, v Trepči, v Prištini, v Djakovici, v Peči in drugje. V pogovorih z ljudmi se je tovariš Tito zanimal za njihove uspehe in težave; o vsem je hotel vedeti, zvesto je poslušal in prepričljivo je odgovarjal na vprašanja. Zelo zanimiv je bil pogovor v prostorih kombinata v Trepči, ki ga je prenašala tudi naša televizija.

Na velikem zborovanju v Prištini, glavnem mestu pokrajine, so desettisoči prisluhnili odločnim, odkritim besedam svojega voditelja. Predsednik Tito je večkrat poudaril, da ne bomo nikomur dopustili, da bi rušil bratstvo in enotnost naših narodov. Opozarjal je, da še nismo povsem opravili z razrednim sovražnikom. Zato se mora komuniste bolj čutiti kot doslej, da se ve, da so tu in da so še vedno odgovorni za razvoj naše družbe.

Predsednik Tito je obširno govoril o uspehih, ki jih je dosegel Kosmet v zadnjih 10 letih. Nanizal je tudi nekaj zanimivih podatkov o povojnem napredku Jugoslavije. Potem se je zavzel za reformo, ki jo je nujno podpreti. Bistveno je to, da reforma mora uspeti. Svetovni trg zahteva boljšo organizacijo dela.

■ VII. SEJA CK ZKS. Razpravljali so o aktualnih idejnopolitičnih nalogah komunistov in resoluciji, ki obsega vsa bistvena vprašanja sedanjega razvoja in seveda tudi poglavitna izhodišča in stališča komunistov. V razpravi je sodeloval tudi Edvard Kardelj, član predsedstva CK ZKJ, ki je o resoluciji med drugim rekel, da je resnična idejna in politična resolucija, ki je jasno razblinila utvare, češ da v socializmu ni konfliktov. Resolucija je pokazala na to, da postaja struktura slovenske družbe vse bolj zapletena in da je zato treba uvajati nove demokratične oblike odnosov. Resolucija bo zares močna spodbudna za akcijo, sredstvo ustvarjanja enotnosti komunistov.

V razpravi so opozorili na odpore, ki se postavljajo na pot družbenemu napredku in ki gotovo niso brez zveze z reakcionarno preteklostjo slovenske buržuazije, političnega klerikalizma in podobnih. Razpravljavci so tudi odločno poudarili potrebo, da se komunisti odločno uprejo vsakemu poskusu zmanjševanja družbenega ugleda borcev. O nacionalnem vprašanju so med drugim dejali, da se bo narod krepil samo, če bo sposoben dinamično razvijati svoj družbeni napredek. Narodu, ki se bo vključeval v sodobne družbene tokove, ki se ne bo zapiral pred drugimi, se ni treba bati za eksistenco.

■ OBSODBA DEKLARACIJE O HRVAŠKEM JEZIKU. Matica Hrvatske in razne druge institucije so podpisale deklaracijo o nazivu in položaju hrvatskega jezika, ki je razburkala javnost in izzvala številne proteste in obsodbe. Izvršni komite CK Hrvatske je deklaracijo označil kot sovražno, nacionalistično. Tako so jo ocenili tudi na plenumu glavnega odbora SZDL Hrvatske in na raznih drugih sestankih. Poudarjali so, da je ideja bratstva in enotnosti živ interes vseh. Kasneje so tudi podpisniki sporočili javnosti, da jim je žal, ker so z deklaracijo ustvarili politične nesporazume.

■ ČARINIKI IN SLOVENŠČINA. V Ljubljani so se te dni sešli upravniki slovenskih carinarnic in predstavniki delavske unioerze, da bi se pogovorili o tem, kaj storiti, da bi se cariniki naučili slovenskega jezika. V Sloveniji je, kot je znano od 600 carinikov samo 200 Slovencev. Neslovenci so se pripravljeni učiti slovenščine, samo pomagati jim je treba.

■ LJUDJE, PERESA IN TURIZEM. V Splitu se je pred dnevi sešlo več kot 200 pisateljev, novinarjev, filmskih in turističnih delavcev iz 28 držav z nalogo, da s peresom prispevajo k razvoju turizma, s tem pa tudi k medsebojnemu spoznavanju narodov in k utrjevanju miru. Geslo tega srečanja je bilo — »Turizem — potni list miru!« Ali pa: pero bodi sablja miru!

■ PRIHODNJI PLENUMI CK ZKS. Izvršni komite CK ZKS je objavil, da bodo priprave na prihodnje plenume hkrati že uresničevanje resoluceje VII. seje CK ZKS. Na prihodnjih plenumih naj bi razpravljali o sodobno organizirani Zvezi komunistov, o idejnopolitičnih vidikih nacionalnega razvoja negospodarskega področja, o nalogah in problemih ob uresničevanju gospodarske

Velike ugodnosti za vlagatelje

(Nadaljevanje s 1. str.)

izdajajo tudi nove hranilne knjižice DBH Novo mesto, vlagateljem za navadne in vezane vloge. Vlog z gesli in »na prinositelja« pa pošte ne bodo sprejemale niti ne bodo izdajale za take vloge novih knjižic. Take vloge bo tudi v bodoče sprejemala samo banka. Prav tako bodo pošte sprejemale vplačila in izplačila na sedanje hranilne knjižice banke, pripisovale pa bodo vlagateljem tudi obresti, potem ko bodo dobile uskladitev z banko.

Vsak dan izplačujejo pošte na knjižice Dolenjske banke do 1000 N din; če primerja vlagatelj stanje s svojim računom v banki, pa lahko dvigne seveda tudi več. Stroški za primerjavo stanja gredo v njegovo breme. Vlagatelji, ki bodo vlagali svoje prihranke na hranilno knjižico DBH samo preko ene pošte, lahko dvigajo iz svoje knjižice tudi večje zneske brez predhodnega preverjanja stanja na računu.

Vse hranilne knjižice banke morajo biti preračunane na nove dinarje, sicer pošta ne sprejme vplačil in izplačil, dokler ni urejen preračun premoženja na nove dinarje pri banki. Pošte bodo razen tega tudi zamenjavale sedanje hranilne knjižice pri banki.

Vezanih hranilnih vlog pošte ne bodo izplačevale pred potekom odpovednega roka. V izjemnih primerih bodo pošte posredovale prošnje vlagateljev za predčasno izplačilo banki, če bo zaželeno delno ali celotno izplačilo vloge. Ko bo banka tako prošnjo ugodno rešila, bodo pošte izplačevala tudi take vloge.

Občani – varčevalci!

Dolenjska banka in hranilnica vam omogoča s temi ukrepi tudi varčevanje z dragocenim časom! Prihranil si ga boste, če boste varčevali pri Dolenjski banki in hranilnici v Novem mestu, hkrati pa se posluževali uslug, ki vam jih nudi zdaj vsaka področna pošta.

VARČEVALCI! V banki ali na pošti lahko tudi zamenjate svojo dosedanjo poštno hranilno knjižico za knjižico Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu, ki vam nudi ugodnejše pogoje — obrestno mero, zlasti če je vloga vezana na odpovedni rok!

Ne pozabite, da je banka za vse svoje varčevalce razpisala nagradno žrebanje, ki bo 10. aprila 1967. Nagradnega žrebanja bodo deležni vsi, ki bodo vložili svoje prihranke v banko do 31. marca 1967 in ki bodo izpolnili pogoje za žrebanje, o katerih vam danes posebej poročamo še na 12. strani Dolenjskega lista.

»SEJM BIL JE ŽIV. PRODAL I ON JE LAHOM TAM PAR VOLOV . . .« Tako bi gornjo fotografijo morda naslovil pesnik Anton Aškerc — naš sodelavec Franc Modič pa nam je poslal z njo vred naslednji podatek: kmetje z Blok najraje kupujejo dobre vole na Bučki. Tudi kmet na sliki jih je kupil, pot od Bučke do Blok pa je precej dolga in naporna. Par volov in njunega novega lastnika je naš fotograf srečal, ko so šli skozi Velike Lašče.

Če mere določajo kvaliteto

NOVOLESOV obrat vezanih plošč v Straži je večkrat v zadregi, ker mora iz prekratke hlodovine izdelati kvalitetne plošče, čeprav proizvajalci vedo, da se dajo kvalitetni izdelki dobiti le iz dolge hlodovine. Zadrega je večja, ker je za izdelke iz manj kvalitetnih surovin težje dobiti kupce.

Hlodovina, iz katere izdelujejo vezane plošče, ne bi smela biti krajša od 5,3 m, zadostovala pa bi tudi 4,7 m dolga. 3,9 m dolga hlodovina, kakršno dobiva obrat v Straži, je prekratka. Vodje proizvodnje vezanih plošč si ne vedo pomagati in poskušajo vse, da bi bili izdelki dobri, čeprav so surovine slabe.

Navzlic problemom v NOVOLESOVIH skladiščih ni večjih zalog vezanih plošč, ker vse prodajo. Tare pa jih hud problem: nabavne cene surovin so previsoke v primerjavi s prodajnimi cenami izdelkov. Prodajne cene so že dolgo »zamrznjene«, ker pa se proizvodni stroški povečujejo, obrat ne ustvari potrebnega dohodka. Trenutno živi v upanju, da bo zvezna gospodarska zbornica le uveljavila svoj predlog, naj bi se prodajne cene uskladi-

Spet zveza z Beogradom

S prvim aprilom bobSAP Ljubljana spet odpira redno avtobusno progo Ljubljana—Novo mesto—Zagreb—Beograd.

Odhod iz Ljubljane bo vsak dan ob 10. uri, odhod iz Novega mesta ob 11.20, prihod v Beograd pa ob 19.15.

V Ljubljano se bo vračal avtobus ob 8. uri zjutraj iz Beograda. Odhod avtobusa iz Zagreba proti Ljubljani je napovedan ob 15. uri, odhod iz Novega mesta ob 16.20 in prihod v Ljubljano ob 17.30.

Potnikom iz Dolenjske in drugih predelov Slovenije obeta SAP udobno vožnjo v obe smeri.

Izredni študenti protestirajo

27. marca so se zbrali v Novem mestu na protestnem zborovanju izredni študentje mariborskih in ljubljanskih visokih šol. Protestirali so proti stališčem republiške komisije za proučitev visokošolskega študija, ki v 5. točki svojega poročila predlaga, naj bi v bodoče v visokošolskih centrih za izredni študij dovolili poučevati samo predavateljem matičnih visokih šol. Takšna odločitev bi namreč bistveno zmanjšala pomoč, ki so je bili deležni izredni študenti do zdaj, ko so jih poučevali domači strokovnjaki pod mentorstvom predavateljev matičnih šol. Vrhu vsega pa je povsem nemogoče (velika oddaljenoost! da bi s takšno odločitvijo nastalo vrzel izpolnile matične šole z rednimi predavatelji.

V resoluciji opozarjajo na nemogoč socialni sestav rednih študentov, medtem ko je prav pri izrednih študentih pretežna večina iz delavskih in kmečkih vrst. Razen tega sili v že organizirani izredni študij naše področje velika potreba po strokovnjakih, zato je tak študij tudi družbeno upravičen. Izredni študentje so poudarili še to, da je nesprejemljiva odločitev, po kateri visokošolski zavodi v bodoče ne bi več dobivali iz sklada za financiranje visokošolskih zavodov denarja za organizacijo izrednega študija. Izredni študenti terjajo, naj ta sklad tudi v bodoče zagotovi denar za vpisovanje, izpite in mentorstvo, ki ga opravljajo zanje predavatelji in asistenti matičnih visokih šol.

Ob koncu sprejete resolucije je rečeno, da 251 izrednih študentov Dolenjske in Spod. Posavja pričakuje, da republiška skupščina ne bo sprejela oporekanih stališč brez poprejšnje razprave s prizadetimi študenti, ker ta stališča očitno zapostavljajo izredni študij. Resolucijo so poslali skupščini SRS, občinskim skupščinam Dolenjske in Spod. Posavja, nekaterim republiškim organom in poslancem.

M. J.

Nova avtobusna proga do Vinice

Od 21. marca letos redno obratuje nova avtobusna proga Novo mesto—Karlovac prek Vinice. Avtobusno podjetje Gorjanci je moralo zaradi zaprtega metliškega mostu preusmeriti potniški promet za Karlovac prek Vinice, Bosancev, Vukove gorce in Netretiča.

FP

Zakaj ne velja prosta prodaja telet?

19. marca se je na viniškem kandidacijskem zboru zbralo le okoli 40 volivcev, zato so morali eno uro čakati, da se jih je nabralo dovolj za sklepčnost zbora. Najprej so izbrali kandidate za občinski zbor in poslanca, nato pa spregovorili o vseh nerešenih krajevnih zadevah. Zanimali so se za dograditev ceste, ureditev gostinskih lokalov zlasti pa campinga ob Kolpi ter kopališča. Hoteli so vedeti, kaj je z dograditvijo šole in brezplačnimi prevozi otrok iz oddaljenih krajev, razpravljali o postavitvi bencinske črpalke in čudnem odnosu nekaterih uslužbencev podjetja »Gorjanci« do potnikov. Viničani želijo, da bi zgradili vsaj zasilno, toda pokrito avtobusno čakalnico. Slišati pa je bilo več pripomb na račun prodaje telet. Ljudje menijo, da bi morali tudi na Vinici spoštovati pravico do uzakonjene proste prodaje telet.

-pj

Pred svetovnim dnevom zdravja v Brežicah

Letošnja akcija v počastitev svetovnega dneva zdravja, 7. aprila, bo pod geslom »Varuhi našega življenja«. V Brežicah se je 23. marca sestal odbor, da bi izdelal načrt praznovanja. Odbor se je odločil, da bo akcija pod naslovom »Zdravstveno varstvo šolske mladine«. Brežiški zdravstveni zavod bo pripravil sedem primernih predavanj, ki jih bo imela na programu lokalna radijska postaja. Predavanja bodo govorila o pomenu sistematičnih pregledov otrok, telesnovzgojne dejavnosti, zdravstvene vzgoje v šoli, varstva itd. Dr. Sušin bo še nadalje pregledoval otroke, ki se vpisujejo v šolo. Predavanja bodo tudi v večjih šolah in šolskih centrih. V načrtu so pogovori s starši šolske mladine in športna dejavnost mladine.

Malkovec ne bo izumrl

Malkovec, zadnje dni marca. Sonce se vse topleje upira v malkovški kotel — pobočje, posejano z vinsko trto in zidanicami. V vinogradih se belijo novi koli in oporniki, med trtami se sklanjajo ljudje, ki jim sok trte neredko pomeni vsakdanji kruh. Sloves malkovškega cvička seže čez meje Dolenjske, ropot buldozerja, ki pripravlja zemljišče za obnovljene nasade, pa obeta, da ta sloves ne bo zatonil.

Ivan Pungerčar, vodja malkovške kleti in vinogradov, ki so zdaj last novomeškega trgovskega podjetja Hmeljnik, rad povabi na kozarček in razkaže terase za nove vinograde, ki jih je pred kratkim dokončal veliki buldožer. »Letos bomo obnovili na terasah poldrug hektar vinogradov v sodobni visoki vzgoji. Mi kaj dosti zemljišča tudi nimamo, zato je bolj zanimivo to, da se mnogi vinogradniki tod gori zanimajo za obnovo na novih osnovah sodobnega vinogradništva; vse bolj spoznavajo, da je to edini izhod za ljudi, ki žive od tega dela.«

Tudi vinogradniki so menili tako, ko smo modrovali o obnovi vinogradov in pasli oči po prelepih vinogradniških legah. Ivan Murn, predsednik tržiške krajevne skupnosti, pa je pribil: »Letos so vinogradniki v našem koncu naredili več kot dvajset let nazaj. Povem vam, da bo Malkovec v nekaj letih tak kot Črni kal — ves v terasah, če bo šlo tako naprej. Mnogi bi že letos radi obnavljali tako, kot dela malkovška klet vendar še čakajo na njihove izkušnje. Kazalo bi znova oživiti trsnico, ki je imela pred nekaj leti že lep sloves. Vse bolj množična obnova bo zahtevala tudi več cepljenk. Malkovec ne bo izumrl, samo cesto naj še asfaltirajo vsaj do Mokronoga, pa bodo obiskovalci množično prihajali sem gori.«

Ko smo po beli cesti drseli proti Tržišču nam je v ušesih še brnel ropot buldozerja, ki na Malkovcu že dalj časa obrača brazde, ki še niso videle belega dne, pomenijo pa napredek, boljše vinogradnikovo življenje.

M. L.

Sejmišča

836 pujskov na novomeškem sejmišču

27. marca je bil novomeški sejem zelo dobro obiskan. Naprodaj je bilo 836 prašičkov, prodali pa so jih 642. Cene so bile tokrat nekoliko nižje. Manjši pujski so šli v denar po 17.500 do 24.000 Sdin, večji pa po 24.000 do 32.000 Sdin.

Živahno brežiško sejmišče

V Brežice so na tedenski sejem 25. marca pripeljali 840 prašičev, starih do treh mesecev, in 70 starejših. Prvih so prodali 660 po 14 Ndin kg žive teže, drugih pa 25 po 7,5 Ndin kg žive teže.

Krompir pred sodiščem

Pred kratkim je višje gospodarsko sodišče v Ljubljani obravnavalo prvo tožbo KZ Trebnje proti pogodbenim kupcem, ki nočejo spoštovati pogodb in prevzeti 200 ton krompirja, marveč so pripravljeni plačati samo pogodbeno kazen (penale), krompir pa naj bi ostal tam, kjer je. Sodišče mora zdaj odločiti, kaj je pomembnejše — pogodba ali pogodbena kazen. Zastopniki KZ namreč smatrajo, da imajo pogodbe penale predvsem zato, da se poveča resnost dogovora.

Prva razprava je pokazala, da se odločitev nagiblje v korist zadruge, vendar še ni nič dokončno odločenega. Ker bo 31. marca potekel rok še za 1300 ton krompirja, ki ga kmetje še hranijo za prodajo, bo odločitev sodišča izredno pomembna in bomo o tem še poročali. Popolnoma neresnične pa so govorice, ki so se pojavile pred kratkim, češ da je zadruga po pogodbah prodala del krompirja, pogodb do kmetov pa ni spoštovala.

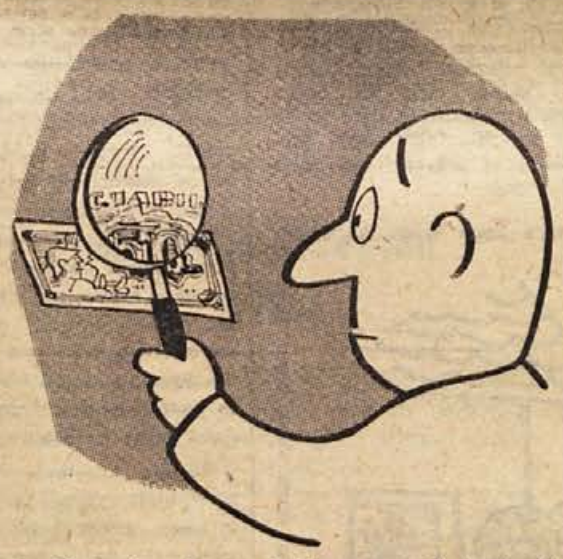

Seveda, denar lahko povečate tudi tako – a verjemite, bolj koristno povečanje pa bo, **če ga odnesete čimprej na hranilno knjižico pri**

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI

v Novem mestu

ali pri njenih poslovnih enotah **v Krškem, Metliki in Trebnjem!**

Hranilno knjižico DBH lahko dobite tudi pri **vseh poštah v občinah Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje!**

DVA NA ZATOŽNI KLOPI (za njima pa štirje...)

V začetku februarja smo dvakrat poročali o poteku 2. rednega zbora Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu. Med drugim smo omenili, da so ustanovitelji banke in gostje na zboru zelo resno razpravljali o vprašanju, ki že dolge mesece predstavlja pravzaprav edini nerešeni problem naše področne banke. Gre za znano vprašanje, kaj je z delom sredstev ukinjenega družbenega investicijskega sklada okraja Ljubljana, ki je bil kot skupni delež občin Metlika, Novo mesto in Trebnje vložen v kreditni sklad banke. Že na zboru banke so ugotovili, da sta tokrat na zatožni klopi dva nedolžna poslovna partnerja: pri sporu gre namreč v bistvu predvsem za nerazčiščene odnose med skupčino SRS in tremi omenjenimi občinskimi skupščinami. Dolenjska banka in hranilnica ima pri tem samo pogodbo z naštetimi tremi občinami o že davno vloženih o b č i n s k i h s r e d s t v i h v kreditni sklad banke. Poudarili so tudi, da je medsebojna pogodba treh občinskih skupščin in DBH neizpodbitno dejstvo, ki ga verjetno pač nihče ne more enostavno zanikati.

Na zboru so ustanovitelji DBH med drugim opozorili na pomen z a u p a n j a v naš pravni red, ki ga ni mogoče spreminjati z enostranskimi sklepi in ukrepi. Zelo jasno je, da so edini pravni in moralni dediči premoženja, ki so ga ustvarile delovne organizacije našega ožjega področja, prizadete občinske skupščine. Verjetno tudi nihče ne more mimo dejstva, da je ta sredstva bivši okraj Ljubljana še za živega pravno veljavno prepustil kot svojo dediščino naštetim dolenjskim občinam.

Bralcem našega lista smo dolžni po dani obljubi še tretjič poročati o zanimivem srečanju ustanoviteljev naše področne Dolenjske banke in hranilnice. Spor zaradi družbenih investicijskih skladov je namreč zelo zanimiv, njegovo trenutno stanje pa je tako:

Kreditne banke in hranilnice iz Maribora, Novega mesta, Ljubljane in Kopra so nerešeno zadevo predložile višjemu gospodarskemu sodišču Slovenije v Ljubljani, občine Novo mesto, Metlika in Trebnje pa so medtem sprožile v isti zadevi ustavni spor pred ustavnim sodiščem Slovenije. Dolenjska banka in hranilnica je s tem uresničila enega izmed sklepov svojega 2. zbora.

Kako je prišlo do spora?

Dopisov, vprašanj, odgovorov, pojasnil, navodil itd. o zadevi glede katere vam tukajle poročamo, je zdaj že nekaj kilogramov. Človek bi moral biti skoraj pravnik, da bi lahko še jasno sledil dolgim, včasih tudi zapletenim pismom, okrožnicam in navodilom ter zakonom oz. predpisom, ki so sprožili in ki zapletajo vprašanje družbenih investicijskih skladov nekdanjih okrajev. Skušali bomo odgrniti zaveso z zapletene zadeve in po domače povedati, kako je s to rečjo.

Spomladi 1965 je bila ob ukinitvi okrajev razdeljena med občine in republiko tudi »dediščina umrlih«... Proračunski dohodek, ki so ga včasih dobivali okraji, je zdaj pripadal republiki, občine pa so prejele nekdanje okrajne investicijske sklade. Slednji so bili z okrajnimi odloki sicer že razdeljeni, vsako leto pa naj bi vendarle vrnili kar lepo število milijonov v obliki anuitet; gre namreč za investicije, ki so jih včasih okrajni skladi financirali v posameznih občinah. No, povejmo še več:

Okrajni investicijski skladi so tudi nastali iz sredstev, ki so jih občine pred leti na svojem področju sporazumno z bivšimi OLO zbirale in združevale, da bi tako z lastnimi sredstvi bile deležne raznih posojil, za katere sta zveza ali republika zahtevali soudeležbo.

Do tu je vse v redu in prav. Občine so bile trdno prepričane, da jim je odobrena in podeljena »dediščina bivših okrajev« dana kot resnično izročeno premoženje. Zato so z njim samostojno razpolagale in sklenile — med njimi tudi novomeška, metliška in trebanjska — vnesti te sklade v novo oz. reorganizirano komunalno banko Novo mesto, ki je medtem prerasla v medobčinsko banko. To je bil njihov ustanoviteljski delež, saj so s tako pridobljenim investicijskim skladom pomagale banki na zeleno vejo. Pri tem so tudi računale, da bodo iz okrepljene banke deležne potrebnih kreditev, kar vse se je seveda tudi začelo uresničevati. Občinske skupščine so glede prenosa teh sredstev v bančni kreditni sklad sprejele potrebne zakonite sklepe, na ustanovnih občnih zborih novih bank pa je bilo s statuti potrjeno, kakšne pravice in dolžnosti imajo ustanovitelji reorganiziranih področnih bank. Tu so bile tudi zapisane vse pravice in dolžnosti, ki so jih imele občinske skupščine kot ene izmed ustanoviteljic novih področnih bank.

Zvezni predpis je v začetku lanskega leta ukinil vse družbene investicijske sklade in hkrati odredil, da razpolagajo s sredstvi teh skladov družbeno-politične skupnosti. Zdaj je v Sloveniji prvič završalo zaradi pritiska na sklade, ki pa so bili sicer brez denarja...

Kot dedič se pojavi tudi izvršni svet SRS

Naj na tem mestu ponovimo, kaj je o sporu, ki ga tu opisujemo, letos 21. januarja napisal v OBČANU tovariš Bojan Kardelj:

»...denarja iz tega naslova sicer ni bilo na razpolago, zato pa je bil predviden priliv anuitet, ki bi se v prihodnjih letih stekala v žep naslednika odpravljenih skladov. Nekatere občine so jih tedaj hotele dvigniti iz bank, toda sredstva so bila že — s privolitvijo občin — angažirana za nekoliko let naprej (financiranje energetike, modernizacija »Iskre«, občine bivšega ljubljanskega okraja so jih na primer sklenile ob soglasju z izvršnim svetom uporabiti tudi za financiranje nove ljubljanske bolnice oziroma, in bolj natančno povedano, novega kliničnega centra v Ljubljani).

Kot dedič se je že tedaj pojavil tudi izvršni svet, ki je reflektiral na pravice (denar), ki bi jih v prihodnosti prinesli že zdavnaj razdeljeni in angažirani ukinjeni okraji in investicijski skladi. Iz komunalnih bank je hotel te pravice (in koristi) prenesti na banko, katere pomemben soustanovitelj je on. To željo oziroma zahtevo je sporočil le komunalnim bankam (zdaj kreditnim bankam in hranilnicam); občine niso bile vprašane za soglasje, ne glede na to, da so bila tedaj sredstva odpravljenih okrajnih in občinskih investicijskih skladov pravno, formalno in dejansko že vnesena omenjenim bankam v poslovni sklad. Če kdo, potem bi jih le občine kot soustanoviteljice banke lahko spet potegnile nazaj, seveda z vsemi posledicami zanje (financiranje oz. kreditiranje bolnice v Ljubljani bi bilo n.pr. v nevarnosti) in same banke, ki bi lahko postale nelikvidne...«

Občine opozarjajo na protizakonit odlok

Občinske skupščine Metlika, Novo mesto in Trebnje so s skupno pogodbo že 30. 12. 1965 vložile v kreditni sklad novomeške banke sredstva, ki so jih dobile iz ukinjenega družbenega investicijskega sklada bivšega okraja Ljubljana posebej, posebej pa za sredstva družbenih investicijskih skladov teh občin. Ker je 72 ustanoviteljev Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu vplačalo do 25. 1. 1966 v kreditni sklad banke 13.400.000 N din, banka pa je imela 31. 12. 1965 v svojem kreditnem skladu 38,999.277.62 Ndin, je to zadoščalo za ustanovitev komercialno-investicijske banke. Kot taka je bila 14. 2. 1966 tudi vpisana pri okrožnem gospodarskem sodišču.

Sledil je dolgotrajen proces sprememb Zakona o bankah in kreditnih poslih, prišel je »Odlok o prenosu sredstev odpravljenih družbenih investicijskih skladov na poseben račun SR Slovenije«, ki sta ga sprejela republiški zbor in gospodarski zbor skupščine SRS lani 15. februarja. Banka zahtevi po prenosu omenjenih sredstev ni ugodila, nakar se je začelo dopisovanje s Službo družbenega knjigovodstva oz. njene centrale v Ljubljani. DBH je znova pojasnjevala, da so sredstva odpravljenega okrajnega družbenega investicijskega sklada v celoti že angažirana. Tudi naša banka je sklenila kreditno pogodbo s Splošno gospodarsko banko v Ljubljani in z njo odobrila kredit 690 milijonov Sdin za energetiko in črno metalurgijo; kot vezan depozit je DBH položila pri SGB 227 milijonov Sdin na 20 let, kot vlogo v kreditni sklad SGB pa 50 milijonov Sdin.

Na leto bo sproščenih z odplačili kreditev iz naštetega sklada približno 120 milijonov Sdin.

Lani 5. decembra je banka dobila odločbo SDK, centrale v Ljubljani, po kateri je morala prenesti iz svojega žiro računa 14,074.107,74 Ndin na poseben račun skupščine SRS. Banka, ki v svojem kreditnem skladu že dolgo nima več sredstev okrajnega investicijskega sklada, pač pa le skupni delež občin Novo mesto, Metlika in Trebnje, tega naloga ni izvršila in je o tem obvestila SDK.

Zadeva je tekla naprej. Medtem so tudi občine Metlika, Novo mesto in Trebnje opozorile DBH, da je odlok o prenosu sredstev odpravljenih investicijskih skladov protizakonit in protiustaven in da si je SR Slovenija neopravičeno prilastila omenjena finančna sredstva, ki so last prizadetih občin. Občine so zaradi tega pri banki ostro protestirale, nato pa so se napotile iskat svojo pravico pred ustavnim sodiščem Slovenije.

Gre za načela – in za denar!

Kreditni sklad Dolenjske banke in hranilnice je zdaj z novimi deleži ustanoviteljev sicer spet v celoti že zagotovljen, čeprav so našteta sredstva blokirana in jih DBH trenutno ne more uporabljati. S te strani so delovne organizacije dolenjskih občin znova dokazale, da hočejo imeti močno področno komercialno-investicijsko banko. SDK, ki se je morala »spopasti« z DBH, je zdaj hkrati z banko na zatožni klopi, oba partnerja pa sta v vsej zadevi prav malo kriva. Naj ponovimo: spor teče med skupščino SRS in ObS Metlika, Novo mesto in Trebnje! Seveda pa tudi banki ni vseeno, kako bo spor pred ustavnim sodiščem končan.

T. K.

— Pri taki starosti, pa vedno židane volje! Kako to?

– Nobenih skrbi nimam! Ko sem bil mlajši, sem varčeval za starost pri Dolenjski banki in hranilnici v Novem mestu! Mladenič, dam vam dober nasvet: še danes začnite vlagati svoje prihranke na hranilno knjižico naše domače Dolenjske banke in hranilnice v Novem mestu! Knjižico dobite lahko tudi pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki ali Trebnjem, lahko pa Vam jo izda tudi vsaka pošta v občinah Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje!

Nepotrebne skrbi vlagateljev

Podjetje za PTT promet v Novem mestu, ki od januarja dalje sprejema in izplačuje hranilne vloge Dolenjsko banko in hranilnico na področju občin Krško, Metlika, Novo mesto in Trebnje, je pred kratkim opozorilo vodstvo banke na tale pojav:

Posamezni vlagatelji v nekaterih podeželskih krajih izražajo skrb, da bo »...novomeški banki odvzet denar za druge potrebe...«.

Pojavilo se je torej nezaupanje vlagateljev, ki varčujejo pri Dolenjski banke in hranilnici. Prav gotovo izvira iz govoric, da je morala »Dolenjska banka in hranilnica vrniti v Ljubljano več kot milijardo starih dinarjev še na račun nekdanjega okraja«. Take govorice smo zasledili ponekod tudi izven hranilne službe banke in področnih pošt. Zato je treba jasno povedati:

Varnost hranilnih vlog je v celoti zajamčena! Za te vloge jamči država z vsem svojim premoženjem, hkrati pa nimajo hranilne vloge nobene zveze s kreditnim skladom banke, o katerem teče beseda med drugim tudi v poročilu na tej strani Dolenjskega lista.

Razveseljivo pa je hkrati, da število vlagateljev in vlog nenehno narašča in da torej vendarle v celoti narašča zaupanje varčevalcev v smotrnost denarnega varčevanja. Vedno več je ljudi, v vseh krajih Dolenjske, ki čedaje bolj poznajo čvrstost finarja. Gornje pojasnilo pa je kljub temu potrebno, da ne bi bilo med ljudmi nepotrebnih dvomov in ugibanja!

Občinske meje mladim niso mar

Med črnomaljsko in metliško mladino doslej ni bilo sodelovanja verjetno iz več vzrokov, med katerimi je eden gotovo posledica lokalističnih teženj v obeh občinah. Mladina pa je sklenila tradicijo prekiniti. Prvi korak k zbliževanju mladih v obeh belokranjskih občinah predstavlja nedavna skupna seja obeh občinskih komitejev ZMS, katere so se udeležili prav vsi člani. Najprej so izmenjali programe dela, nato pa sestavili načrt za skupno delo v prihodnjih dveh mesecih.

Dogovorili so se, da bodo v kratkem na Vinomeru organizirali skupen seminar za vodstva mladinskih aktivov iz črnomaljske in metliške občine, v začetku aprila pa bo v Črnomlju seminar za mladinska vodstva vseh šol. Nadalje je predvideno posvetovanje mladih in ZK, posvetovanje z mentorji in skupno sodelovanje z JLA. Imenovali so že koordinacijski odbor, v katerem zastopata Črnomelj Alojz Kocjan in Stanen Movrin, Metliko Mrajan Cerjanc in Nada Kovačič, v doboru pa so tudi trije predstavniki garnizona.

Spoznati sosede in z njimi delati

V aprilu dvoje medobčinskih posvetovanj o mladinskih vprašanjih

Sekretariati občinskih komitejev ZMS iz Brežic, Črnomlja, Metlike, Novega mesta in Trebnjega so se 17. marca na seminarju v Novem mestu dogovorili, da bodo še bolj poglobili medsebojne stike, se spoznali, izmenjavali izkušnje in sodelovali.

Na novomeškem seminarju so med drugim pregledali in primerjali med seboj letne programe občinskih komitejev in si povedali izkušnje iz sedanje prakse in prakse prejšnjih let. Poudarili so, da so zbližanje mladine sosednjih občin narekovale potrebe po tesnejšem sodelovanju, saj navsezadnje »živimo v istem času, v isti pokrajini, z istimi željami s skoraj enakimi potrebami in pod precej podobnimi pogoji.« Sklenili so, da se bodo poslej pogovarjali o vseh perečih in skupnih problemih za isto mizo, si svetovali in poskušali ubirati najboljše korake.

Za odmev na skupni dogovor o medobčinskem sodelovanju bo predvidoma 15. aprila v Črnomlju posvetovanje o sodelovanju z JLA, do sredine aprila pa bodo sklicali na posvet tudi mentorje mladinskih aktivov v osnovnih šolah.

Dogovorili so se, da bo posvetovanje vsakokrat v drugi občini.

Hvala, tovariši!

Pred nekaj dnevi je obiskala garnizon v Cerkljah ekipa postaje za transfuzijo krvi vojaške bolnice iz Zagreba in v akciji zbrala 132 litrov dragocene tekočine. Zahvala za tako množičen odziv vojakov gre tudi na račun dobrih priprav, med katerimi sta doktorja Petronije Ristić in Živko Tešić imela nekaj predavanj.

V tej humani akciji je bilo precej tovarišev, ki so kri dali že nekajkrat: podporočnik Ulčar je kri oddal že sedemindvajsetič! Pohvaliti je treba zlasti enoto Franca Štajerja, iz katere je 90 odstotkov vojakov sodelovalo v akciji.

Vsi poznamo velike potrebe po krvi v moderni medicini, zato je prav, da vsem, ki so ali bodo sodelovali v krvodajalskih akcijah, rečemo: »Hvala, tovariši, za dragoceno tekočino, ki nam je vedno lahko nujno potrebna in od katere so pogosto odvisna mnoga življenja!« M. J.

Srečanje internirancev

Občinski odbor ZZB Metlika je prevzel organizacijo letošnjega srečanja maloštevilnih preživelih internirancev zloglasnega nemškega taborišča Buchenwald. 16. aprila so vabljeni v Metliko vsi nekdanji interniranci tega taborišča in njihove družine. Ob 9.30 jim bodo pred hotelom Bela krajina pripravili svečan sprejem, nato pa okrepčilo. Zatem je predviden ogled Belokranjskega muzeja in posebej za to priložnost pripravljene razstave »Buchenwald«. Družabno tovariško srečanje bo na Vinomeru.

Organizatorji prosijo preživele internirance iz Buchenwalda, naj čimprej pošljejo svoje naslove in prijavo za srečanje, obenem naj navedejo, kako nameravajo potovati. Če bo dovolj prijavljencev, bodo iz Ljubljane in Zagreba vozili posebni avtobusi.

Delavnica Tineta Bajca v Kostanjevici, kjer so bili že pred vojno partijski sestanki in leta 1941 javka Osvobodilne fronte za Kostanjevico.

KUŠLJANOVA ŽAGA v Šentjerneju je bila od 1941 do 10. marca 1942 skladišče orožja. Od tam je odšla tretja skupina šentjernejskih fantov 10. marca 1942 v partizansko šolsko taborišče na Rdeči kamen. Na Gorjance so se fantje vrnili že 29. marca 1942 in ustanovili Gorjanski bataljon. (Foto: Jože Zamljen)

Dom na Vel. Malencah pod streho

Člani podružnice SZDL Vel. Malence pri Brežicah so že v l. 1965 na enem izmed vaških sestankov sklenili, da bodo zgradili dom družbenih organizacij v vasi. K temu sklepu jih je sililo dejstvo, da nimajo v vasi primernega prostora, kjer bi se lahko shajali na raznih sestankih. Ker pa leže Velike Malence ob Krki, ki jo vsako leto obiskuje vedno več turistov, bi s tem pridobili tudi prostore, ki bi lahko pospeševali turistično dejavnost na tem območju.

Izvoljeni gradbeni odbor je kmalu preskrbel lokacijsko in gradbeno dovoljenje. Takoj je pričel tudi zbirati prostovoljne prispevke. S pomočjo krajevne skupnosti so prispevali les, opravili brezplačno potrebne vožnje in prispevali okrog 2.500 prostovoljnih delovnih ur. Na pomoč je priskočila tudi komanda vojne pošte v Cerkljah, ki je omogočila prevoz gramoza in kvadrov brezplačno. Prošnjam za pomoč so se odzvala tudi nekatera brežiška podjetja.

Ko je bil tako zbran material, so lansko poletje pričeli z betoniranjem temeljev in navozom zemlje. Pred pričetkom zemlje so bili že dograjen obodni zidovi in prezidi. Žal so zima in nekatere težave ovirale načrt, tako da je objekt ostal čez zimo brez strehe. Ko so vremenske razmere v letošnjem letu dovoljevale, so nadaljevali z začetim delom. S pomočjo občinske skupščine v Brežicah, ki je prispevala strešno kritino, je v soboto, 18. marca, dobil bodoči dom streho. Člani podružnice SZDL na Vel. Malencah in gradbeni odbor želijo, da bi do volitev v aprilu uredili v novem vsaj en prostor. Hkrati želijo, da bi občinska skupščina v Brežicah asfaltirala odsek cest od betonskih kvadrov skozi vas, kar je pomembno tudi iz turističnih vidikov.

Gradbeni odbor se v imenu članov SZDL na Vel. Malencah prav lepo zahvaljuj vsem, ki so kakorkoli pomagali, uresničiti prvi del njihovega načrta. F. S.

Organizirana pomoč vietnamskemu ljudstvu

Pred kratkim je bil pri občinskem odboru ZZB Metlika ustanovljen odbor za pomoč vietnamskemu ljudstvu. Odbor šteje 11 članov iz vrst predstavnikov družbeno-političnih organizacij, šolstva in občinske skupščine. Za predsednika je bil imenovan Frenk Molek.

Na prvi seji odbora so razpravljali o organizaciji zbiralne akcije za nabavo zdravil in drugega sanitetnega materiala, ki ga Vietnam najbolj pogreša. Sklenili so tudi po Rdečem križu organizirati krvodajalsko akcijo.

Vietnamskemu ljudstvu žele pomagati

Na pobudo glavnega odbora ZB Slovenije so na razširjenem plenumu ZB v Sevnici 21. marca ustanovili štab za pomoč Vietnamcem

Borci NOB bomo vedno podpirali osvobodilna gibanja, ki iščejo pravico za lastni narod, so sklenili udeleženci plenuma, ko so ustanavljali štab, ki naj bi pomagal pri zbiranju pomoči za vietnamsko ljudstvo in jim dal moralno podporo za njihov boj.

Ko so obravnavali še druge letošnje naloge organizacije, so sklenili, da je potrebno letos zdravstveno pregledati vse borce kmete in tiste borce, ki imajo priznano dvojno delovno dobo. Prav tako bodo letos popisali vse padle borce in žrtve fašističnega terorja ter uredili evidenco.

Ker bo glavna letošnja proslava domicila Kozjanskega odreda 2. avgusta v Brežicah, načrtujejo v sevniški občini, da bodo imeli v Krmelju septembra proslavo domicila XII. brigade, še večja proslava pa naj bi bila prihodnje leto, ko bi jo organizirale vse tiste občine, kjer je brigada največ delovala. Na plenumu ZB so borci tudi želeli, naj ne bi občinskega praznika praznovali vsako leto le v Sevnici, marveč naj bi izbirali tudi druge večje kraje v občini.

Za lepšo Sevnico in Krmelj!

Lepe nagrade se obetajo tistim, ki bodo najbolj prizadevno sodelovali in najlepše uredili zunanjo podobo svojih domov in delovnih prostorov

Pod geslom »Vsi in vse za lepoto našega mesta!« je nedolgo tega sevniško Turistično društvo skupno s Komunalno-stanovanjskim podjetjem in občinsko skupščino sklenilo v letošnjem mednarodnem letu turizma organizirati veliko nagradno tekmovanje v olepšavi zunanje podobe mesta, ki bo trajalo do 15. avgusta. Pri tekmovanju lahko sodelujejo delovne organizacije, pri katerih bodo ocenjevali ureditev in olepšavo zgradb in njihove okolice, ter zasebniki, pri katerih bodo ocenjevali okolico stanovanjskih in gospodarskih zgradb. V tekmovanju lahko sodelujejo vsi prebivalci Sevnice in Krmelja.

Da bi že v času tekmovanja spodbujali k sodelovanju, bo posebna komisija — Franc Molan kot predsednik in člani Ivan Nagode, Mirko Dolinšek, inž. Vida Cimperšek in Vlado Senčar — že 30. aprila pregledala uspehe in izbrala tudi najboljše, ki bodo dobili prvomajske nagrade v skupnem znesku sto tisoč starih din. Druga ugotovitev uspehov bo mesec dni kasneje, končni pregled pa 15. avgusta, ko bodo razdelili končne nagrade. Zmagovalec bo dobil 30.000 Sdin, dve drugi nagradi bosta po 20.000 Sdin, tri tretje pa po 10.000 Sdin. Pri izbiri nagrajencev bodo Komisiji pomagali strokovni svetovalci Meta Golob, dr. Marija Pungerčič, inž. Jože Kolar, inž. Franc Ušeničnik in Alojz Lipoglavšek. Tekmovanje vodita sevniško Turistično društvo in Komunalno-stanovanjsko podjetje. O tekmovanju bo naš list sproti poročal.

TAKOLE SE POGLABLJAJO V SVET ZNANOSTI IN TEHNIKE mladi radioamaterji kostanjeviške osnovne šole (Foto: foto krožek osnovne šole Kostanjevica na Krki)

Podbočje:

Gasilci so ji rešili življenje

Pred dnevi se je napotila 75-letna starka iz Podbočja v pol ure oddaljen vinograd na Starem gradu, da bi delala šibice za privezovanje trt. Hčerki, šolski snažilki v Podbočju, je obljubila, da bo kmalu prišla domov. Toda hči je zvečer, ko je prišla iz službe, ni našla doma, zato se je ogločila, da ji gre naproti. Ob 19. uri se je vrnila domov, misleč, da sta se z materjo zgrešili in da je že doma — toda motila se je. Spet se je vrnila po poti, ki pelje k vinogradu, tokrat z lučjo, a spet zaman. V obupu je vprašala soseda, kaj naj stori, ta pa ji je svetoval, naj prosi za pomoč gasilce.

Čez pet minut se je že napotila skupina mladih gasilcev z lučmi v hrib. Uro in pol pred polnočjo so starko našli nezavestno v grmovju. Ko so jo prebudili, je povedala, da ji je med potjo domov prišlo slabo in je sedla v grmovje. Naprej se ni spomnila ničesar več.

Ker je tisto noč padla temperatura pod ničlo, bi starka prav gotovo zmrznila, če je gasilci ne bi našli. Za človekoljubno dejanje resnično zaslužijo pohvalo.

JOŽE ŠKETA

Marjan Kolar:

Prosvetarsko silvestrovanje

Marjan Kolar se je rodil 1933 v Slovenjem Gradcu, zdaj pa živi v Ravnah na Koroškem, kjer v železarni ureja tovarniška glasila. Njegov roman IŠČI POLDAN, iz katerega smo izbrali odlomek in ga naslovili Prosvetarsko silvestrovanje, je slika življenja v manjšem slovenskem mestu, slika usod dveh intelektualcev, ki se vsak po svoje prilagajata novemu času. Pisateljeva misel v delu, da se je treba z življenjem spoprijemati, a ga obenem živeti, ga spreminjati in se sam spreminjati v njem ter težiti k uravnovešenemu, toplemu in človeškemu poldnevu v sebi, je v romanu podana z mojstrsko roko. Pisatelj je za svoje delo »Išči poldan« prejel Prežihovo nagrado.

— Danes nam pa ne uidete! je zagrozila v zbornici biologinja, — danes bo prosvetarsko silvestrovanje!

Prikimal je in se odpravil v razred. Prejšnji dan so pisali šolsko nalogo KAKO BOMO PRAZNOVALI NOVO LETO in moral se je zagovarjati pred učenci, ker nalog še ni bil popravil.

— Kdo od vas bo gotovo imel nezadostno, pa vam nočem kvariti praznikov, je rekel. In jih je naposled pripravil do tega, da so vsaj ponavljali Aškerčevo »Tlako«. Kaj so zasužnjeni narodi prestali? Ali so danes še zasužnjeni narodi na svetu? Kje? Zakaj? Ali bodo zmeraj?

Stopnjevanje pridevnikov, Jenko, »Po slovesu«. Kdaj pišemo klicaj, kdaj vprašaj? Prešeren: »Sonetni venec«, ponovitev samostalnika, pridevnika, zaimka. Kmalu bo konec polletja. Misli so otrokom vse bolj uhajale na sneg, na ulice, v Zahomje, k smučem in sankam in drsalkam in h kepanju.

— Danes nikamor na večerjo! ga je prijela za komolec Gornikova. — Narezek bomo imeli in čaj. Saj bo dovolj?

— Bolje kot krompirjeva juha v menzi, je rekel.

Ob treh popoldne so morali v razredih prižgati luči. V XIII. b so otroci prosili, naj bodo še malo v temi, samo malo, da so lahko gledali skoz okno na ploščad sosedne hiše, kjer so na smrečici zagorele pisane žarnice ter oblile sneg s škrlatno modro in rumeno lučjo. Tako tihega osmega razreda Žagar še ni pomnil. Pobalini, dolgi kot hmeljevke, sicer vsak trenutek pripravljeni za potegavščine in neredko za nesramnosti, so se zatopili v igro svetlobe in sence tam zunaj v hladnem decembrskem večeru in dekleta so tiho stokala, raznežena in vsa mehka od spominov na brezskrbni otroški čas iger in pravljic. Česar ni zmogel zbor pedagoško šolanih učiteljic, to so naredile pobarvane žarnice v zimskem večeru, ki je neslišno spuščal temo na Gren.

Zbornica je bila vsa blešteča, miza belo pogrnjena, trakovi iz kretona so se peli z zemljevidov na knjižno omaro ter veselo bingljali z lestenca. Biologinja in tajnica sta se z belimi predpasniki spremenili v kuharici, frkljice so vznemirjeno tekale skozi vrata, ravnatelj Kožuh je sedel na častnem prostoru, edini že s kozarčkom vina pred seboj, kot očka ves nasmejan in rožnat. Pomignil je Žagarja k sebi, toda vsa zbornica je zagnala vrišč:

— Tako pa ne! — Samo dva moška imamo! — Vsakega na en konec mize, me pa vmes! — Tako je!

Ženske so se smejale, čebljale, si nagajale ter se dražile kot šolarke. Nosile so iz pisarne krožinke in kozarce in kruh in salame in murke in sir, hvalile kuharske sposobnosti druga druge, pozabile na vse razprtije in drobne nevoščljivosti in rivalstva, polne občudovanja za pričeske in bluzice in volančke in krila in obleke, ki so jih imele tokrat na sebi. Vse sveže sfrizirane, odišavljene in nališpane so končno posedle za mizo in ravnatelj Kožuh je moral govoriti, toda ko je kazalo, da bo po stari navadi svoj govor nategnil, so ženske začele ploskati in klicati »živijo« in nazdravljati in potem je bilo treba jesti in poskusiti belo vino in pohvaliti vsako jed posebej, da je lahko tista, ki je kaj priskrbela, zažarela od zadovoljstva.

Ženske so od začetka pile počasi, ker se je tako spodobilo, in zato je nekaj časa tekel pogovor enako kot v odmorih vse leto:

— Trčenje, da je strah. Strgar je pripeljal pravilno, Podpečan prav tako, ampak na ovinku ga je zaneslo, pa sta bila skupaj.

— Zakaj pa gredo z avtomobili pozimi na cesto?

— Kaj pa naj bi? Pri nas je sneg štiri mesece.

— Zavirati je vendar treba z motorjem, ne z zavoro, je rekla važno kolegica, ki je imela avto.

— Adika z gozdnega je vsela tri dni bolniškega dopusta, pa je bila v resnici tri dni v celjski koči z direktorjem papirnice.

— Kaj pa njegova žena?

— Saj ne ve. Direktor si pač lahko vzame službeno potovanje, kadar hoče!

— Celjska koča za božič, to bi se prileglo!

— Pa direktor s polno listnico jurjev, kaj?

— Zakaj pa ne?

— Draga moja, prosvetarke moramo vendar dajati zgled! Oženi se, počni za štirimi stenami, kar hočeš, ampak povsod drugod: »Zdravo, klanjam se!« Včasih mi je žal, da nisem šla za frizerko. Stojim tako in tako ves dan, pa še napitnine ne dobim za to.

Kožuh se je smehljal, venomer samo smehljal in Žagarjeva leva soseda, frkljica s platinastimi lasmi, mu je šepnila, da pripoveduje »vice iz časov Franca Jožefa«: — Zakaj pa vi ne poveste nobenega?

— Žagar je rösen fant, strašno rösen! Dajmo mu piti, saj Slovenci drugače baje ne znamo biti veseli! je vzkliknila druga.

In so pili in jedli in vse je bilo prijazno in nasmejano in potem so vključili gramofon in žesnke so zagnale krik in vik, kako plesati, ko sta samo dva moška.

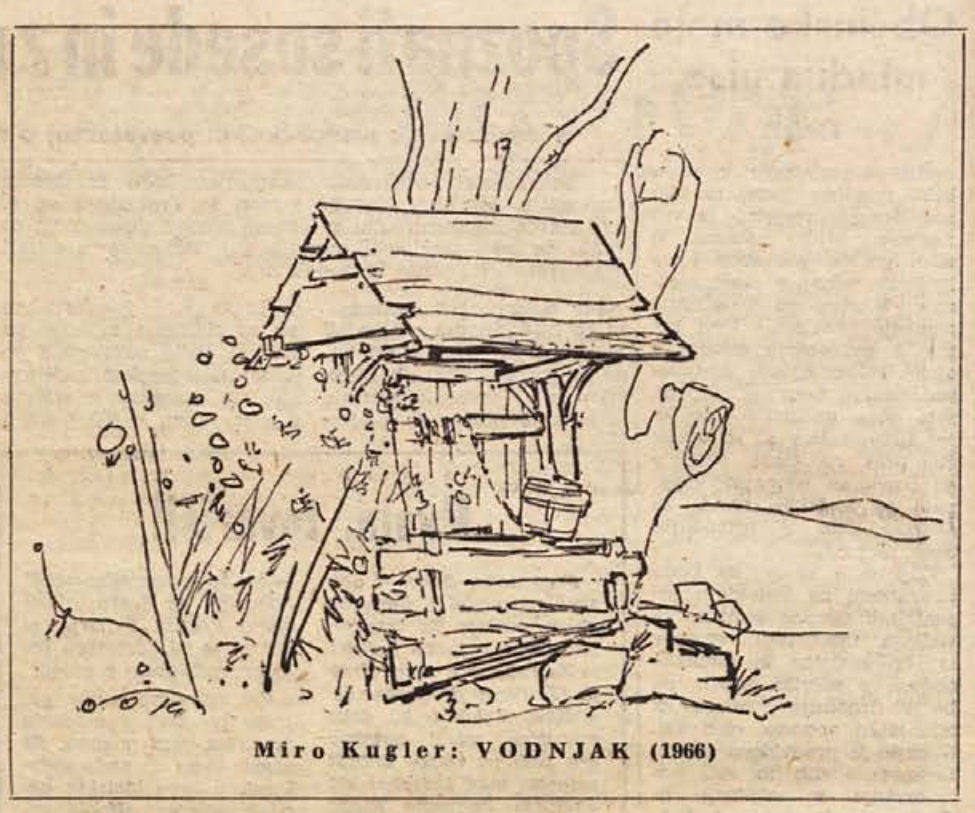

Miro Kugler: VODNJAK (1966)

Vasil Conev:

Spoštujte pešca!

Naslov je ukraden. Pravzaprav bolje: sposojen od kolegov Iljfa in Petrova, ki sta prvikrat visoko povzdignila to parolo. Tudi njima se je zdelo malce smešno: pešec je izumil avtomobil, ta pa ga napada kakor divja zver. Pešec se zgroženo privija k zidu tesne ulice, in kadarkoli pripelje mimo avtomobil, zapre oči in pomisli:

— Gospod, o, gospod, je to konec? —

Toda avto odpelje mimo in pešec si lahko za trenutek oddahne. In v njegovi razkrojeni domišljiji se porodi takšnale slika:

Središče mesta. Vse okrašeno s keramičnimi ploščicami. Nemara z zelenimi, nemara z rumenimi, nemara z modrimi. Pešec, ki ga avtomobil preganja, poskoči in se dotakne rešilnih ploščic. Nemara rumenih, nemara zelenih, nemara modrih. Važno je, da na teh ploščicah, važno je, da v tem središču mesta stoji velikanska tabla z napisom:

TABU

To v polinezijščini pomeni PREPOVEDANO!

Prepovedano za vse vrste motornih vozil!

Dovoljeno le za pešce.

Avtomobili tulijo, avtomobili se zvijajo od jeze in poskušajo zmleti nesrečnega pešca, toda — ta je že rešen! Stoji v kulturnem središču mesta, ki je tlakovan z rumenimi, zelenimi ali modrimi keramičnimi ploščicami, in srečen, s polnimi pljuči vdihava zrak. In se sprehaja po ploščicah.

Ploščice, rumene, zelene ali modre, pa oblivajo žarki sonca. Za njimi so mize, mize, mize. Mize kavarn, mize slaščičarn, bifejev, restavracij. Tu je pravi raj za pešca, njegovi rešilni otoček. Tu mu ne sme biti nihče v napoto, tu nihče nima pravice, da bi ga povozil.

Avtomobili so z vseh strani obkolili kulturno središče mesta, tlakovano z rumenimi, zelenimi ali modrimi ploščicami, in žvižgajo, trobijo, grmijo in molijo svoje odvratne gobce proti pešcu. Toda ta se jih ne boji — kajti tu je za avtomobile tabu, nimajo pravice voziti po rumenih, zelenih ali modrih ploščicah. Na njih se pešec počuti varno kot šimpanz za rešetkami. Rešetke so potrebne šimpanzu, da bi se ubranil hudobnih otrok in ljudi, ki ga hočejo dražiti, ga vleči za rep in mu puliti dlako.

Ali pešec ne zasluži vsaj toliko pozornosti kot šimpanz? Povejte, kaj ga ni treba zaščtiiti pred avtomobili, kot smo zaščitili šimpanza pred hudobnimi otroki in ljudmi?

Jadviga Rutkovskaja:

GREŠNIK

Kubus je težak nekaj več kot pol kilograma. Podoben je majhni žogi. Skupaj hodiva po aleji vzdolž velikega travnika, in Kubus začne nenadoma brezumno poskakovati po čudoviti zeleni preprogi.

— Kubus, Kubus! — ga kličem s takšnim glasom, da ve, da je vse v redu. Kubus dobro ve, da ga kličem samo zaradi dostojnosti, zato brezskrbno teka, včasih pa malce postane, da bi se prepričal, ali se še nisem izgubila. Kajti take stvari se gode. Če gre pes s človekom na sprehod in se za minuto kam zagleda, človek izgine na najbolj idiotski način. Včasih celo za zmeraj.

— Nesramnost! — zaslišim glas za seboj. — Kaj pa pravzaprav mislite? Ali ste nepismeni, ko ne berete napisov?! —

Precej debel, zadihan državljan z bikovskim vratom in s podplutimi očmi grgra v basu in spakljivo kaže množico zlatih zob, kot bi hotel koga ugrizniti.

— Takšen majhen psiček! — se poskušam pomirjujoče nasmehniti.

— Takoj pokličite nazaj tega garjavega pesjana! — vedno bolj besni razjarjeni državljan.

Kubus, ki ga je stvar začela zanimati, se ustavi na robu travnika in naju pozorno gleda.

— Hej, zgini s trave, pesjan! — kriči debeli državljan.

Toda v meni se je že prebudil duh ljubovanja. S kakšno pravico se tale debeluhar tako meni z nama? Molče stopim mimo zaščitnika zelenih površin. Kubus pa znova teka po travniku in se zaganja v rumenega metulja.

— Ali niste slišali, kaj sem vam rekel! — zdaj sope, zdaj kriči debeluhar. — Kategorično zahtevam, da takoj pokličete svoje ščene! V imenu občih interesov! —

Toda jaz že zagotovo vem, da za nič na svetu ne bom ukazala Kubusu, naj se umakne s travnika, pa četudi bi bil bernardinec. Pa četudi bi bil slon . . .

— Poklical bom miličnika! — preti debeluhar.

— Prosim, prosim, kar pokličite, — pravim samozavestno, posebno ker nikjer okoli ni nobenega miličnika.

Debeluhar se ozira, oči mu vedno bolj zaliva kri, bruha neverjetne kletvice. Potem se mi grozeč približa.

— Za vraga, takoj odnesite to vaše ščene! Če tega ne storite, bom jaz poskrbel zanj! —

Skomignem z rameni. Kubus pa nori po travniku.

Nenadoma debeluhar stopi na travnik, mendra cvetlice in se požene za Kubusom. O, Kubus dobro ve, kako in kaj. V begu se spretno izmika, zdaj se oddaljuje v velikih skokih, zdaj se skriva v travi, pripravljen skočiti vstran takoj, ko se mu debeluhar približa. On pa se vali za Kubusom kakor tank, mendra vse pred seboj in krili s svojimi debelimi rokami. In prav takrat, ko izvajata na sredi travnika učinkovito osmico, prikoraka izza ogla aleje miličnik.

— Državljan — kriči, pridite sem! Kakšna dirka pa je to? Če bi tako divjal pes ali otrok, prav, ampak da se tako vede odrasel človek! Sramota! —

Debeluhar sopihajoč obstane. Metuljček ima postrani, na obrazu se mu zrcali srd. Mrmra nekaj nerazumljivega.

— Ali ne vidite napisa? — vpraša miličnik in izvleče blok za plačilo globe.

Kubus je pristopical s travnika in zdaj poslušno hodi zraven mene. Strašno zadovoljen je videti.

In jaz tudi.

Peter Breščak:

Ljudje ne živimo samo od kruha

Kadar govorimo o kulturno-prosvetnem delu v mestu ali pa na vasi, navadno pravimo, da je pred leti, »nekoč« še nekaj bilo, sedaj pa da vse spi. Kako je torej s kulturno-prosvetno dejavnostjo na področju Novega mesta in okolice? Kako daleč smo prišli, kje bomo morali začeti? Vse to nas je zanimalo in odgovor na vprašanja dá lahko samo temeljita analiza dela posameznih društev ter njihovih skupin. Občinski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Novem mestu je pred kratkim zaključil posvetovanja o kulturno-prosvetni dejavnosti na področju posameznih krajevnih skupnosti novomeške občine. Posvetovanje je rodilo marsikatero zamisel in v času, ko so odborniki obiskovali posamezne kraje, se je marsikaj zganilo. Pred nekaj dnevi sem prišel npr. v Podgrad, kjer so mi zatrjevali, da bodo krepko zgrabili za delo. »Če mladi nočejo, bomo pa mi starejši,« je zatrdil krojač Turk in povedal, da se bodo po vsej verjetnosti izbrali Finžgarjevo Verigo.

Oglejmo si torej na kratko probleme kulturno-prosvetnega dela v posameznih krajih, da bi lažje izluščili celotno podobo kulturno-prosvetnega življenja na našem področju. Poglejmo, kaj si v posameznih krajih ljudje žele, kje delajo in kje spijo. Povsod, kamorkoli smo prišli, so nam zatrjevali, da brez kulturno-prosvetnega dela ne gre, saj človek ne more živeti samo od kruha: nekaj več je, kar potrebuje za življenje. To »nekaj več« mu da kulturno razvedrilo, delo, kjer je udeležen kot soustvarjalec, pa čeprav v še tako skromni meri.

Na MALEM SLATNIKU nimajo doma kulture. Ker pa je v šoli lepa dvorana, imajo vse pogoje za kulturno dejavnost. Oder je urejen in je last PD Marija Čampelj. Prebivalci Malega Slatnika ugotavljajo, da vlada mrtvilo v kulturno-prosvetni dejavnosti predvsem po odhodu prejšnjega upravitelja. Ugotavljamo še, da bi bil kraju nadvse potreben prosvetni delavec, ki bi bil voljan pomagati društvu s strokovnimi nasveti pri režiranju. Čeprav je Mali Slatnik blizu Novega mesta in si prebivalci lahko ogledajo razne kulturne prireditve tam, hočejo delati tudi sami. Prav radi bi potujočo knjižnico in tudi gledališka gostovanja.

V OREHOVICI se bo z dograditvijo novega kulturnega doma stanje prav gotovo popravilo. Priprave za gradnjo

Trdinova nagrada - dolenjsko priznanje

V Novem mestu že več let podeljujejo Trdinovo nagrado za najboljše znanstvene, leposlovne in umetniške stvaritve ali pa z njo nagrajujejo skupine in posameznike za pomembne prispevke na področju kulturno-prosvetnih dejavnosti in občega ljudskega prosvetljevanja.

Nagrada je, čeprav je skromna in se s Prešernovo ali Prežihovo ne more meriti, vendarle pomembno in spodbudno priznanje. Kaže pa, in tega se kulturni in drugi javni delavci zavedajo čedalje bolj, zlasti po oživitvi Trdinove nagrade, da bi kazalo območje nagrade znova razširiti, če že ne na vso Dolenjsko, vsaj na njen širši predel, zajet v ozemlje nekdanjega novomeškega okraja. S tem ne bi bili le zvesti tradiciji, marveč bi nedvomno z večjega območja dobili precej več del in raznolikih del za nagrado.

Na nedavni seji sveta za kulturo v Novem mestu so obravnavali to vprašanje v želji, da bi postala Trdinova nagrada resnično dolenjsko priznanje in ne ostala le priznanje v mejah novomeške občine. Pripomnili so tudi, da ni videti ovir, da ne bi mogli te spodbude uresničiti; potreben bi bil le medobčinski dogovor, na katerem naj bi občine pristale na tako razširitev, pa bi željo uresničili!

Če bi sklenili, da bo nagrada medobčinska, bi se morali pogovoriti tudi o prispevkih za sklad Trdinove nagrade, kajti povsem naravno je, da bi morala premiren delež v ta sklad prispevati vsaka občina — ustanoviteljica nagrade, ker ne bi bilo prav, da bi celotno breme nosila le novomeška občina.

Za letos (in morda tudi za prihodnje leto) z medobčinsko nagrado ne bo nič, to pa ne pomeni, da vprašanje ni pereče. Lani je bilo za Trdinovo nagrado predlagano PD Lojze Košak iz Kostanjevice, ker pa so v Novem mestu menili, da krška občina ni nič dala v sklad, je bil predlog seveda zavrnjen. Toda že tedaj so mnogi menili, da Trdinova nagrada kot dolenjsko priznanje ne bi smela biti podeljena le za uspehe, priznane v mejah novomeške občine.

S PODLISTKOM »BELA KRAJINA V DAVNINI« vam je kustos Dolenjskega muzeja Tone Knez od 16. februarja do 16. marca predstavil zanimiv kos davne belokranjske zgodovine. K zadnjemu nadaljevanju sodi tudi gornja skica važnejših arheoloških najdišč v Beli krajini, ki jo objavljamo naknadno, in prosimo vse bralce, ki so si ta podlistek izrezovali, da mu priključijo še to podobo (Risba: Sibila Knez)

Obisk v novomeškem muzeju

Po preureditvi muzejskih zbirk v Dolenjskem muzeju so obiskovalci v knjigo vtisov večkrat izrazili presenečenje nad prijetno in nevsiljivo razporejeno zbirko, ki daje vtis domačnosti, in hkrati spoštovanja. Dolenjski muzej obiskuje najpogosteje šolska mladina, ki si pod strokovnim vodstvom ogleda Dolenjsko skozi čas. Veliko obiskov so zabeležili iz Ljubljane, saj si domala vsak, kdor pride v mesto kot turist, ogleda tudi to ustanovo. Ob nedeljah prihajajo kmečki ljudje, ki se zadržujejo v muzeju tudi dlje časa in si z zanimanjem ogledujejo razstavljeno gradivo. Manj obiskov je iz samega Novega mesta, vendar kolektivi nekaterih podjetij večkrat napolnijo muzejske prostore. Lepo bi bilo, ko bi v vseh večjih kolektivih organizirali obiske muzeja in stalne zbirke Dolenjske galerije. Organiziranim obiskom je vedno na voljo strokovno vodstvo.

Rafaela Potokar: NEREZINE (1962)

JUTRI UMETNIŠKI VEČER V KOSTANJEVICI

Z imenom Rafaela Potokar smo se srečali v našem listu že lani. 31. marca bo v Lamutovem razstavišču v Kostanjevici na Krki odprta razstava njenih akvarelov in gvašev. Slikarka bo razstavila 33 podob. S slikarstvom se ne ukvarja poklicno; po poklicu je predmetna učiteljica. Rojena je bila v Šentlovrencu na Dolenjskem in službovala tudi na Senovem. Razstavo njenih del je pripravil akademski slikar prof. Miro Kugler. Po otvoritvi, ki bo ob šestih zvečer, bo nastopil še znani trio Lorenz iz Ljubljani. Za umetniški večer, razstavo del Rafaele Potokar ter nastop tria Lorenz vlada veliko zanimanje. Ne zamudite ga!

Veseli večer črnomaljskih gimnazijcev

Pod vodstvom Silva Mihelčiča so črnomaljski gimnazijci v soboto zvečer priredili v Metliki uspeli veseli večer. Polna dvorana gledalcev je bila s sporedom zelo zadovoljna.

V isti režiji pripravljajo dijaki črnomaljske gimnazije še večer narodnih pesmi, s katerim se bodo črnomaljskemu občinstvu predstavili v začetku aprila. K. W.

Novosti Ljudske knjižnice Kočevje

Sodobno urejena ljudska knjižnica v Kočevju si stalno prizadeva, da bi bralcem uredila novosti vsaj v okviru možnosti. Prejšnji teden je kupila naslednje knjige, ki si jih bralci že lahko izposodijo:

Kiss Szenttagothai: Anatomski atlas človeškega telesa (v treh zvezkih), Naši znameniti tehniki, Thoorens: Burno življenje Marca Pola, Ingolič: Gimnazijka, Aldis: Ladja med zvezdami, Clarke: Planet sedmih sonc, Remarque: Iskra življenja.

Čeprav je spisek razmeroma skromen, pomenijo te knjige veliko pridobitev knjižnice v zadnjem času. —ko

Zaklad pri samotni roži

Povest angleške pisateljice A. Philippe Pearce »Zaklad pri samotni roži«, ki ga je v prevodu Janeza Gradišnika in z ilustracijami Janeza Vidica izdala te dni Mladinska knjiga, pripoveduje o dveh pogumnih dečkih, ki sta se s čolnom odpravila iskat zaklad. Za tak podvig je treba veliko bistrosti, o vsem tem pa lahko zvemo več v knjigi.

Slovenščina za Slovence

O slovenščini in Slovencih je bilo posebno zadnje čase že veliko povedanega in napisanega. O jeziku, ki so se ga naši predniki dolga stoletja oklepali, prelivali zanj kri, umirali in ga ohranili. Ohranili zato da ga zdaj prav poceni prodajamo za nemogoče izposojenke, da ga maličimo kot najhujši preganjalci... Preprost človek skoraj več ne razume uradnega izrazoslovja in zmajuje z glavo nad njim.

Poslušam govornika, ki pravi, da »smo se postavili na tako stališče...« Kot da stališče ni več pojem, temveč predmet, na katerega lahko stopiš.

Prebiram poročilo občinskih velmož za sejo in tu in tam izpišem vpadljiv izraz:

»...podjetje apelira na občinsko skupščino...« Pravopis sicer dovoljuje tujko apelirati, vendar jo brez škode lahko nadomestimo z našim izrazom sklicevati se, obrniti se na koga. »Povdarjajo (pravilno: poudarjajo), naj ima občinska skupščina v vidu...« Namesto »imeti v vidu« bomo lepše in pravilneje rekli: »imeti pred očmi, predvidevati, nameravati«. Slovničarji so že davno zavrgli sposojenko »merodajen«, ki se je pritihotapila k nam z juga namesto domačega izraza »pristojen« ali »odločilen«. Kljub temu pa je »oddelek za gospodarstvo mirodajen za izdajo odločbe...«

Mnogo težav je z glagolom »vršiti«: »...ali vršiti usluge drugim.« Pravopis pravi na str. 955: vršiti — opravljati in bomo torej lepše rekli: ».. ali opravljati usluge drugim«. Pravopis tudi prepoveduje rabo predloga »vsled«; pravilno »zaradi« (»...vsled tega smo jih povabili na...«)

Pri najboljši volji ne vem, kaj pomeni stavek: »Nekaj teh posestnikov je izjavilo, da so si predmetne stroje nabavili...« Mogoče so to že omenjeni stroji?

Na vsakem koraku delamo jeziku silo, ne da bi se zavedali posledic. Od povsod preži nevarnost: z govorniških odrov, izza sejnih miz, iz radia in televizije, iz časopisov, iz izložbenih oken... V izložbenem oknu trgovine Borovo nas vabi napis: »Koristite veliko znižanje«. Pravopis prepoveduje rabo besede koristiti v takšni zvezi in priporoča izraz »uporabite, izrabite«. Drug napis nam pove, da so v trgovini močno »znižali srajce«. Kako? Z vrhnje na najnižjo polico? Ob tem pa nas trgovec vpraša, če nam blago ne odgovarja. Nisem še videl blaga, ki bi znalo govoriti in bi odgovarjalo na moja vprašanja...

Itd... vse do že ustaljenega »iznašanja predlogov ali vprašanja«, ko vendar vemo, da kokoš znese jajce, človek pa predlaga ali pa zastavi vprašanje!

F.Grivec

so se začele že pred leti. Prebivalci so zbrali denar in gradbeni material. Opravljeno delo, les, pesek, kamen in vožnje že presegajo vrednost dveh milijonov dinarjev. Prebivalci hočejo dvorano dokončati že letos.

ŠENTJERNEJ slovi po svojem oktetu, ki ga uspešno vodi Albert Zupanc. Imeli pa so tudi godbo na pihala. Zanjo so bili kupljeni inštrumenti, vendar ne more uspešno delati, ker nima kapelnika. Bogata šolska in ljudska knjižnica je na voljo prosvetnim delavcem in prebivalcem tega kraja. Pravijo pa, da bi zelo radi šolali kadre za gledališko dejavnost.

Za uspešno kulturno-prosvetno dejavnost so potrebni trije osnovni pogoji: prostori, kjer se ta dejavnost odvija, denar, in kar je najvažnejše, ljudje, ki so pripravljeni delati tudi v najtežjih razmerah. Včasih je prav od posameznikov odvisna vsa kulturna dejavnost v kraju. Pisali smo že o STRANSKI VASI, kjer gradijo prebivalci sami skoraj brez večje zunanje pomoči velik dom z dvorano, s kakršno se lahko postavi le malokateri kraj. Sami so ob nedeljah odhajali v precej oddaljeno opekarno, kjer so delali opeko za svoj dom. Zavzetost, kakršno le težko najdemo v času, ko se za kulturno dejavnost odmerjajo vse manjša sredstva! Žal le, da se glede graditve odra v domu niso posvetovali s strokovnjakom: previsok je in tako kazi sicer odlično dvoranico.

»Naš dom je potreben popravila.« so nam povedali v BELI CERKVI. Sicer pa je dvorana dovolj velika. Krajevna skupnost, ki ji ni vseeno, kako je s kulturnim življenjem v kraju, je pripravljena dati sto tisoč starih dinarjev za obnovo doma. Pravijo pa, da mladina, ki dom največ uporablja, pri delu ne želi sodelovati (?!). Prireditve prav radi obiskujejo ljudje iz okolice. V Beli cerkvi si žele predvsem poučnih filmov potujočega kina.

NA OTOČCU je edina kulturna dejavnost potujoči kino. Prosvetna sekcija v TVD Partizan ne dela. Knjižnica je urejena, vendar so vse knjige prebrane. Za ostalo kulturno dejavnost nimajo primernega prostora. Radi bi imeli pevski zbor, pa nimajo pevovodje, radi bi igrali, pa nimajo režiserja, radi bi telovadili, pa nimajo vaditeljev. Na posvetovanju se je močno čutilo, da mladina in starejši niso povezani. Prav gotovo se v kulturni dejavnosti na Otočcu čuti bližina Novega mesta, kjer so pogostejše kulturne prireditve, gledališka gostovanja itd.

Občinski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Novem mestu je obljubil, da bo, kolikor bo dopuščal denar, šolal nekatere zavzete kulturno-prosvetne delavce, saj je od njih in njihove strokovnosti odvisno kulturno življenje v kar največji meri. Problem ljudskih knjižic pa sproti rešuje Študijska knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta. Marsikje, kjer ni nikakršnih pogojev za kulturno-prosvetno delo, si prebivalci žele vsaj knjižnice. Več vlog Zavodu SRS za pospeševanje kulturnih dejavnosti je uspelo in v tistih krajih so že ustanovljene ljudske knjižnice.

(Konec prihodnjič)

INGOLIČEVA »SIBIRSKA SREČANJA«

V zbirki Globus so pri Mladinski knjigi pred kratkim izšla »Sibirska srečanja« slovenskega pisatelja Antona Ingoliča. Delo je eden najboljših potopisov, kar jih je Mladinska knjiga natisnila v svoji priljubljeni zbirki Globus, in pritegne bralčevo pozornost zlasti zato, ker natančno in skrajno realistično piše o življenju in delu sovjetskih ljudi, živečih na prostrani ploščadi onstran Urala. Ingolič se je dela lotil in ga končal z veščo pisateljsko roko, pri tem pa je pazil, da bo bralcu posredoval kar največ podatkov in zanimivosti o življenju, ki ga v naši mali domovini tako malo poznamo.

Naši kandidati so že izbrani

Na kandidacijskih zborih volivcev, ki so bili pred kratkim zaključeni, so volivci odločili, naj kandidirajo za poslance v republiško skupščino:

republiški zbor: Drago Benčina;

organizacijsko-politični zbor: Janez Merhar in inž. Miha Briški;

socialnozdravstveni zbor: Ignac Nagode in dr. Mihael Petrovič.

V volilnih enotah, kjer bodo volili odbornike občinske skupščine, pa so se volivci odločili za naslednje kandidate:

za **občinski zbor občinske skupščine** (volitve bodo 23. aprila):

volilna enota 1 Struge: Anton Pugel in Edo Pogorelc;

volilna enota 3 Koblarji: Anton Košorok, Anton Omerza;

volilna enota 5 Slovenska vas: Milan Trpin in Jože Znidaršič;

volilna enota 7 Kočevje: Tilka Kovačevič in Silva Vesel;

volilna enota 9 Kočevje: Andrej Kljun in Valentin Mesojedec;

volilna enota 11 Kočevje: Nada Hočevar;

volilna enota 13 Kočevje: prof. Miloš Humek in inž. Miha Briški;

volilna enota 15 Kočevje: Peter Šobar ml.;

volilna enota 17 Kočevje-Rudnik: Ivan Dolenc;

volilna enota 19 Šalka vas: Stane Letonja in Sonja Kerč;

volilna enota 21 Dolga vas: Franc Kranjc, Ivan Bradač;

volilna enota 23 Mozelj: Alojz Stanič, Ivan Kuzma, Anton Križman;

volilna enota 25 Predgrad: Jože Kastelic, Jože Markovič, Franc Šubic in Viktor Majerle;

volilna enota 7 Banja Loka: Vinko Vidervol in Jože Marinč;

volilna enota 29 Osilnica: Slavko Ferbežar, Peter Šercer.

Za **zbor delovnih skupnosti občinske skupščine** (volitve bodo 23. aprila — kmetijska podskupina in 19. aprila v ostalih volilnih enotah):

volilna enota 1 Rudnik Kočevje: Mirko Ožbolt in Rafael Lavrič;

volilna enota 3 Tekstilana: Ernest Držek in Mirko Ruparčič;

volilna enota 5 Lesna industrija Kočevje: Franc Marolt in Ludvik Recek;

volilna enota št. 7 Itas: Janez Hering;

volilna enota 9 Inkop: Dominik Trobentar, Pavle Novak;

volilna enota 11 Avto: Jože Pavlič in Franc Kordiš;

volilna enota 13 Trgopromet: Janez Lunder in Jože Zagar;

volilna enota 15 Oprema: Avgust Kuhar in Vlado Mustar;

volilna enota 17 KGP: Miran Smola in Anton Zupančič;

volilna enota 19 KGP: inž. Saša Cvetko in inž. Anton Gregorič;

volilna enota 21 Snežnik: Avgust Švara in Ivan Drobnič;

volilna enota 23 KGP: Frido Veber;

volilna enota 25 Gimnazija: prof. Vladimir Turk;

volilna enota 27 Zdravstveni dom: dr. Janez Klun, dr. Marko Vizjak, dr. Marija Štefanič-Šterbenc in Emil Lorbar;

volilna enota 28 Zavod za socialno zavarovanje: Mr. ph. Anica Lovšin-Podržaj;

volilna enota 29 Uprava občinske skupščine: Miro Hegler.

Viktor Majerle, kmet iz Vimolja, je eden izmed štirih kandidatov za občinskega odbornika v volilni enoti 25 — Predgrad. Ujeli smo ga pred nekaj tedni, ko se je odpravljal s hčerko škropit drevje. (Foto: Primc)

V enem prostoru sedem razredov

V eni šolski sobici v Vimolju ima pouk kar 7 razredov: učenci četrtega do sedmega razreda imajo pouk dopoldne, od prvega do tretjega pa popoldne. V osmem razredu ni letos nobenega učenca.

Vendar pa edini šolski prostor ni tako natrpan, kot bi kdo sklepal iz teh podatkov. Vimoljsko šolo obiskuje namreč le 27 otrok.

Težave pa so drugod. Pouk je kombiniran. Predmetov je precej. Učnih pripomočkov imajo malo, kabineta zanje pa sploh ne. Prav zaradi tega so uspehi slabi, posebno pri učencih od četrtega razreda naprej.

Ni torej čudno, da ostanejo vsi učenci po končani šoli doma. Že najmanj tri leta ni odšel iz vimoljske šole nobeden v kakšno srednjo šolo ali v uk. Mladi ostanejo doma in delajo na kmetijah ali v gozdovih.

S SESTANKA OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK

Slaba udeležba na zborih v mestu

Zborov volivcev v mestu se je udeležilo tudi malo komunistov — Sestanki niso zanimivi, če ljudje menijo, da njihovi predlogi ne bodo upoštevani — Na kandidatne liste niso prišli povsod najsposobnejši — Tudi med komunisti so slabosti

Na prvem sestanku združene osnovne organizacije ZK za mesto Kočevje so komunisti razpravljali o svojem predvolilnem delu in bodočih nalogah.

Ugotovili so, da so bile nekatere organizacije (SZDL, sindkat, ZZB) razmeroma aktivne, medtem ko tega ne bi mogli trditi za Zvezo komunistov. Kandidacijski zbori volivcev so bili namreč na podeželju spet dobro obiskani, medtem ko so bili v mestu zelo slabo, saj je bilo treba nekaj zborov celo ponovno sklicati. Na zbore niso prišli niti komunisti, nekaterih pa se niso udeležili tudi odborniki.

Komunisti so v razpravi ugotovili, da je slaba udeležba na zborih volivcev v mestu predvsem zato, ker na njih ljudje v glavnem ne odločajo, ampak so o najvažnejših dogajanjih le informirani. Tudi predlogi volivcev so premalo upoštevani. Dnevni redi so preobširni, saj običajno samo odbornik bere uro ali dve poročilo občinske skupščine.

Sestanke z občani bi bilo treba sklicati, preden se o čem važnem odloča, in pustiti ljudi, naj predlagajo, odločajo ali vsaj vplivajo na odločitve. Le tako bodo sestanki privlačni in bo tudi udeležba večja.

Komuniste in druge občane mesta Kočevja je treba tudi vprašati, zakaj ne prihajajo na sestanke. Če so za slabo udeležbo krива vodstva, je treba njihovo delo spremeniti; če delajo vodstva v redu, a komunistov kljub temu ni na sestanke, je treba tudi proti komunistom ostreje nastopati.

Nadalje so komunisti ugotovili, da zaradi lastnih slabosti še vedno niso prišli na kandidatne liste najsposobnejši in najboljši občani. Vendar so kandidacijski zbori v glavnem končani in ni mogoče več predlagati novih kandidatov. Vse te slabosti bo treba odstraniti pri prihodnjih volitvah. Stane Lavrič je v razpravi poudaril, da je za slabo udeležbo na sestankih in aktivnost članov ZK krivo tudi, da smo načelno vedno za odpravljanje napak, ne odpravljamo pa jih od primera do primera. Menil je, da bi morali raziskati nekatere govorice, ki mečejo slabo luč tudi na posamezne komuniste. Tako bi morali proučiti, če je davčna politika pravična, če morda kakšen član ne plačuje pravilno članarine (tudi 20-krat manj, kot bi moral), če so družbena sredstva res najbolj pravično porabljena (da ne dobi kdo nenormalno visokega poseglila pod ugodnimi pogoji); če je res v redu, da upokojenci delajo, hkrati pa je precej mladih brez službe; če smo res med najdražjimi mesti v Jugoslaviji, če sta lokacija in velikost nove samopostrežne trgovine v redu in če nima Trgopromet monopola; če niso ponekod neupravičeno velike razlike v osebnih dohodkih; če je nekdo za senco stanovanjskega bloka upravičen zahtevati milijone; zakaj ni po dograditvi klavnice v prodaji cenejšega in boljšega mesa; če nekateri komunisti res prekupčujejo z devizami itd. Marsikaj navedenega verjetno drži, marsikaj pa ne. Vendar bi komunisti svoje sestanke zelo poživili in si utrdili ugled, če bi razčistili tudi take govorice in trditve.

Ob zaključku sestanka so sklenli, da se bodo zavzemali za čim boljše delo pred volitvami in izvedbo volitev, da naj komunisti občinske uprave analizirajo sklepe in predloge zborov volivcev ter poskrbe vsaj za izvedbo tistih, za katere ni potreben denar, in da naj sekretariat osnovne organizacije še naprej išče tako vsebino dela, ki bo za komuniste čimbolj

Slaščice brez kalkulacij

Preveč belega kruha in premalo peciva — Prvi predlogi, kako spraviti »Metko« na zeleno vejo

Poročali smo že, da se je Pekarna in slaščičarna Kočevje združila z »Žitom« iz Ljubljane. Podjetje je pred kratkim izdelalo za svojo podružnico v Kočevju temeljito analizo.

Analiza je pokazala, da v kočevski podružnici prevladuje obrtniški in ročni način dela, saj so tu na primer angažirana poslovna sredstva na zaposlenega 8-krat manjša kot v kombinatu »Žito«. Produktivnost, rentabilnost in in ekonomičnost ne naraščajo, saj je v podružnici slabo poskrbljeno celo za enostavno reprodukcijo.

Nadalje je analiza pokazala, da spečejo z ozirom na vrsto kruha (ne na količino) v Kočevju v primerjavi s kombinatom za približno dve petini več belega kruha, za petino manj črnega kruha in trikrat manj peciva. Vprašanje pa je zdaj, če je v Kočevju res tako veliko povpraševanje po belem kruhu in tako majhno po pecivu ali pa morda potrošnik mora kupiti tisto, kar mu pač edina pekarna ponudi.

Zanimiva je tudi primerjava, kolikšni so razni stroški v 100 din proizvoda. V primerjavi z nekaterimi drugimi pekarnami so nekateri stroški v Kočevju precej večji (stroški in osebni dohodki uprave, interni popust itd.), drugi pa precej manjši (dodatni material, stroški predelave, popust strankam itd.).

Slaščičarska delavnica izdeluje okoli 50 vrst slašic, kalkulacij za cene pa doslej niso imeli. V delavnici je majhna produktivnost, ker prevladuje gospodinjski način dela.

Obrat »Metka« še ni rentabilen, ker nima zadosti prometa. Tudi cene za večino toplih obrokov so nizke. Denarni promet na zaposlenega je majhen.

V analizi je nakazano, da naj bi v »Metliki« prodajali še več pijač, mrzle jedi in specialitete ter vanjo postavili glasbeno skrinjo. Možno je tudi, da bi jo uredili v »snack bar«. Poleti bi morali povečati promet na vrtu, kar bi dosegli, če bi znižali maržo pri pijačah.

Vse kaže, da se je »Žito« resno lotilo proučevanja svojega kočevskega obrata, kar je tudi pogoj, da bo lahko usmerjalo njegovo delo tako, da bo čim boljše za podjetje, obrat in potrošnike.

Lani prenovljeni obrat »Metka« v Kočevju, ki je v sklopu kombinata »Žito« iz Ljubljane, ni poslovalo uspešno. »Žito« je pripravilo več predlogov, kako naj bi zagotovili rentabilnost obrata (Foto: Primc)

Cene v Kočevju

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,72 N-din kg, jajca 0,50 N-din kos, pomaranče 4,56 do 4,84 N-din kg, banane 5,40 N-din kg, limone 4,50 N-din kg, jabolka 3,40 do 4,08 N-din kg, hruške 4,42 N-din kg, sveže zelje 1,96 N-din kg, kislo zelje 1,54 N-din kg, kisla repa 1,42 N-din kg, solata 3,73 do 5.82 N-din kg, čebula 2,67 N-din kg, ribe 8,20 N-din kg, fižol v zrnju 3,93 do 4.8, N-din kg.

Miro Hegler:

Kaj menijo komunisti v občini

O AKTUALNIH DRUŽBENO-POLITIČNIH PROBLEMIH NAŠE DRUŽBE

(Nadaljevanje in konec)

Osnovna misel, ki se prepleta skozi številne pripombe, je v iskanju boljšega in učinkovitejšega dela ZK. Posamezniki menijo, da bi bila aktivnost Zveze komunistov večja, če bi posvetili večjo skrb sprejemanju mlajših ljudi v naše vrste, saj bi po njihovem mnenju z njimi lahko hitreje uveljavljali sedanje mesto in vlogo Zveze komunistov v našem družbenem življenju. Številna stališča in predlogi o reorganizaciji ZK, ki so bila nakazana v anketi, gotovo še ne pomenijo rešitve mnogih zapletenih družbenih problemov, vendar se v njih izraža pripravljenost komunistov za močnejši idejni vpliv v sistemu samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije. Vprašanja, ki zadevajo na probleme proizvodnje, so najbolj obravnavano področje v sklopu vprašanj in problematike delavskega samoupravljanja.

Številni problemi in naloge, ki jih gospodarska reforma postavlja pred komuniste, so vedno bolj zahtevni, pa vendar ustvarjajo med komunisti optimistično razpoloženje v odnosu do izvajanja naše gospodarske reforme. Kar 53,7 odst. komunistov je mnenja, da reforma uspešno poteka, 20,1 odst. pa je nasprotnega mnenja. Med odgovori najdemo tudi oceno, da je reforma že v celoti uspela, 3,5 odst. anketirancev pa je dalo pripombo, da je gospodarska reforma »zavožena:; da se premalo dosledno izvaja, da nam še vedno grozi inflacija, da še ni prišla do vodilnih uslužbencev itd. Razvrstitev anketiranih članov ZK po delovnem mestu kaže, da ni bistvenih razlik v oceni reforme, z izjemo neposrednih proizvajalcev, ki v nekoliko večjem odstotku kot drugi ocenjujejo reformna prizadevanja kot neuspešna.

Komunisti menijo, da smo v delovnih organizacijah storili premalo, kar zadeva proizvodnjo in produktivnost dela. Ugotavljajo, da smo prehitro in preveč enostransko prešli na 42-urni delovni teden in da imamo kar 38 odst. delovnega časa neproduktivnega. O sistemu nagrajevanja sodijo, da je na splošno pomanjkljiv, ker ustvarja med zaposlenimi prevelike razlike. Skoro 16 odst. komunistov je dalo oceno, da je sistem nagrajevanja po delu izdelan le za delavce, 0,7 odst. pa meni, da velja le za uslužbence, medtem ko je 42,8 odst. komunistov odgovorilo, da velja na grajevanje po delu za vse kategorije zaposlenih, 11,5 odst. meni, da nagrajevanja po delu sploh ni, kar 22,4 odst. anketirancev pa na to vprašanje ni odgovorilo. Nerazumljivo se nam zdi mnenje komunistov o vprašanju delitve po delu, saj je skoraj 50 odstotkov mnenja, da velja sistem nagrajevanja po delu za vse kategorije zaposlenih. Številne razprave v organih samoupravljanja in tudi na sejah občinskega komiteja pa so pokazale, da le ni tako.

Mnogi so ob sedanji situaciji še posebno zaskrbljeni glede zaposlovanja, saj so vrata delovnih organizacij zaprta in je presežek nezaposlene delovne sile vedno večji. Nasprotujoče pa je tudi mnenje, češ da je pri nas dovolj dela in da bi bilo treba poskrbeti za racionalnejšo politiko zaposlovanja.

Zelo različna so mnenja komunistov o skladnosti med ekonomsko bazo in družbeno nadstavbo, saj je približno enako število tistih, ki menijo, da je razvoj samoupravljanja prepočasen, in tistih, ki ugotavljajo, da je prehiter. V obeh primerih z oceno lahko soglašamo, saj so dileme, ki jih to vprašanje povzroča, močno prisotne tudi v vrstah naših teoretikov, ki menijo, da je nujnost, da družbena nadstavba zaostaja za ekonomsko bazo.

Teh nekoliko ugotovitev je le del številnih pogledov komunistov na aktualne družbeno-politične probleme naše družbe, katerim je bila anketa tudi namenjena. Sodimo, da so mnenja anketiranih v večini objektivna ne glede na različna gledanja in ocene. Takšna različnost gledanj se prav gotovo manifestira kot odkrit boj mnenj med komunisti. Komisija je ob samem začetku skušala z anketo ugotoviti predvsem vzroke in slabosti, ki v sedanji etapi družbenega razvoja zaviralno vplivajo na hitrejše uveljavljanje samoupravnega sistema pri nas. Kritično oceno smo skušali dati predvsem zato, da bi se vodstva ZK v bodoče lažje lotila odstranjevanja navedenih slabosti in pomanjkljivosti, komunistom kočevske občine pa bodo ugotovitve ankete služile pri nadaljnjem uveljavljanju idejno vodilne vloge ZK.

24. marca je imela občinska skupščina Ribnica slavnostno sejo v počastitev občinskega praznika. Delu seje so prisostvovali tudi pionirji, ki so prišli odbornikom čestitat za praznik (Foto: Mohar)

S SLAVNOSTNE SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V RIBNICI

Enajst odlikovanih občanov

Na slovnostni seji v počastitev občinskega praznika je govoril Bogo Abrahamsberg — Jože Puželj odlikovan z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo

Pretekli petek je imela občinska skupščina Ribnica slavnostno sejo v počastitev občinskega praznika. Prisostvovala ji je tudi republiška poslanka Vanda Škodnik.

Na seji je govoril podpredsednik občinske skupščine Bogo Abrahamsberg. V govoru je omenil predvsem vlogo Ribnice v NOB in naloge skupščine v sedanjem obdobju. Ko je govoril o bližnjih volitvah, je poudaril, da je treba v delo skupščine in drugih organov ter organizacij smeleje vključevati tudi mlade.

Na slavnostni seji je razdelil predsednik občinske skupščine Franc Ilc enajstim občanom odlikovanja predsednika Tita. Odlikovani so bili: Jože Puželj z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo, Jože Mohar pa z medaljo zaslug za narod; z redom dela s srebrnim vencem so bili odlikovani Alojz Zbašnik, Karol Levstek, Štefan Lovšin, Franc Tanko in Filip Pajnič; z medaljo dela pa Marija Maležič, Janez Pucelj, Ivan Virant in Stanko Rus.

Med sejo je prišla odbornikom čestitat za praznik tudi delegacija pionirjev in cicibanov.

Sprejet program za leto 1967

Na prvi seji novoizvoljene občinske konference SZDL v Ribnici so člani konference 15. marca govorili o problemih, ki tarejo večino občanov. Za prdsednika občinske konference so izvolili Staneta Goršiča iz Ribnice, za podpredsednika Franca Češarka iz Sodražice, za sekretarja izvršnega odbora pa Dušana Lavriča. Delegata na republiški konferenci bosta Milena Borovac iz Ribnice in Jože Mohar iz Loškega potoka.

Po potrditvi pravilnika o delovanju SZDL v ribniški občini je dosedanji predsednik ObO SZDL Dušan Lavrič poročal o preteklem delu in dal pobude za razpravo. Zaradi težav, v katerih se je znašel občinski proračun, bodo morali občani višinskih predelov razumeti nujnost dajatev.

Nekateri govorniki so dali kritične pripombe na račun izterjevalne službe pri občinski skupščini. Po njihovem mnenju bi morali ostreje ukrepati proti nerednim plačnikom davkov. Govorili so tudi o samoprispevku, ki naj bi ga prispevali za ureditev komunalnih naprav.

Dalj časa so se zadržali tudi ob vprašanju, kam z odvečno delovno silo. Poudarjali so, da namen reforme vsekakor ni bil, da bi mladi ljudje ostajali brez dela. Ker je bilo načetih več vprašanj o bodočem gospodarskem razvoju občine, so člani konference sklenili, da bodo na prihodnji seji govorili le o tej problematiki.

Na seji so menili, da bi morali poslanci večkrat priti med volivce in se z njimi pogovoriti o problemih. Obenem so razpravljali o volitvah v skupščinske organe ter na koncu sprejeli delovni program za letošnje leto.

—r

Lani ujeli 1646 rib

66 ribičev ribiške družine Ribnica je lani v 1097 dneh uplenilo 869 postrvi (332 kg), 75 ščuk (89 kg) in 702 klena (291 kg). Ribiči so vplačali za članarino lani 291.650 S-din, se pravi, da jih je kilogram rib veljal čez 400 S-din. Če pa prištejemo še stroške za opremo, izgubljeni čas itd., so bile precej dražje, kot so na trgu. Nekateri namreč ribičem očitajo, da so roparji in koristolovci. Tega pa za veliko večino ribičev in tudi za ribniške ribiče seveda ni mogoče trditi.

Cene v Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: krompir 0,80 N-din kg, jajca 0,45 do 0,55 N-din kos. pomaranče 4,20 do 4,90 N-din kg, banane 5,40 N-din kg, limone 4,50 N-din kg, jabolka 4.17 N-din kg, sveže zelje 2 N-din kg, kislo zelje 1,55 N-din kg, kisla repa 1,50 N-din kg, solata 3,75 N-din kg, čebula 2,75 N-din kg, fižol v zrnju 4.50 N-din kg.

Ali se izdelovanje suhe robe še izplača?

6500 lesenih žlic je pripeljal v teh vrečah z osebnim avtom DKW Henrik Zgonc iz Boštetij pri Velikih Laščah v poslovalnico DOM v Sodražici. Računa, da bo zanje iztržil 250.000 S din. Te žlice sta v mesecu dni izdelala skupaj z ženo. Pravi, da se mu izdelovanje lesenih žlic splača, saj v bližini njegove vasi ni podjetij, pri katerih bi se lahko zaposlil, razen tega s kmetijstvom ni pravega zaslužka. Žlice izdelujejo predvsem pozimi, pa tudi v ostalem letnem času, kadar je slabo vreme in ne more kmetovati. Pravi pa, da žal ne dobi za žlice takoj denarja, ker podjetju Dom menda manjka obratnih sredstev. Počakati mora, da podjetje žlice proda, kar traja okoli 2—3 mesece.

(Foto: Primc)

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V RIBNICI

Proračun za letos sprejet

Letos bo proračun za 7 odstotkov večji — Največ denarja bo šlo spet za šolstvo

Občinska skupščina Ribnica je na seji 24. marca sprejela občinski proračun za letos, ki predvideva za 7 odstotkov več dohodkov in izdatkov, kot jih je bilo lani.

Glavni dohodki proračuna bodo prispevki in davki ter dopolnilna sredstva republike.

Največ izdatkov je tudi letos predvidenih za šolstvo, za delo državnih organov in za socialno skrbstvo; najmanj pa za gospodarske investicije, komunalno dejavnost in delo krajevnih skupnosti.

V razpravi odborniki na dohodke proračuna niso imeli pripomb, pač pa so nekoliko temeljiteje razpravljali o nekaterih izdatkih (sofinanciranju gimnazije v Kočevju in Dolenjskega lista).

Menili so tudi, da je 20.000 N-din za 16 krajevnih skupnosti premalo. Vendar bodo imele krajevne skupnosti še občutno večje dohodke iz drugih virov. Predlagano je bilo tudi, naj bi letos zagotovili 40.000 N-din za dograditev kulturnega doma v Loškem potoku.

Razen tega bi bilo treba piskrbeti okoli 3500 N-din za prevoz zobozdravnikov v ambulante na teren. Socialno zavarovanje namreč teh prevozov ne plačuje več.

Ustanovili so sindikalno podružnico

Žičnica iz Ljubljane ima v Ribnici svoj obrat, ki postaja iz leta v leto bolj pomemben. Izdeluje naprave za sušenje, pa tudi druge izdelke, za katere je lani obrat dobil 153 milijonov Sdin ali 46 odst. več kot leto dni prej. Po tonaži se je proizvodnja povečala od 101,7 na 151 ton.

Že številke povedo, da je kolektiv obrata prizadeven. Z rastjo prozvodnje so rasli tudi osebni dohodki zaposlenih, ki so znašali lani 80 do 85 tisočakov na mesec.

Dalj časa pa so v obratu čutili potrebo, da bi imeli svojo sindikalno podružnico. Čeprav so bili doslej vključeni v sindikalno podružnico v Ljubljani, kjer je sedež podjetja, njihove želje tam niso upoštevali, kot so zahtevali. Zaradi tega so se odločili, da bodo ustanovili svojo sindikalno podružnico. Pred kratkim so na občnem zboru izvolili njeno vodstvo in se pogovarjali o letošnjem programu. Njena naloga bo predvsem zavzemati se, da bo samoupravljanje čimbolj prišlo do veljave.

Vsaj pred kvalificiranimi ni treba zapirati vrat!

Ribniška občina spada med manj razvita področja, saj zaposluje okrog 2.100 delavcev v gospodarstvu in negospodarstvu družbenega sektorja, kar je le 17,5 odst. vseh. Zahteva po intenzivnejšem gospodarjenju je postavila delovne organizacije pred težke naloge. Podatki o gospodarjenju v lanskem letu kažejo, da proizvodnja ni dosegla planirane višine. Število zaposlenih se je delno zmanjšalo, proizvodnja na zaposlenega pa se je povečala na račun povečane storilnosti dela. Povečali pa so se tudi materialni izdatki, skladi pa so se razen nekaj izjem celo zmanjšali. Občutek je, da so se osebni dohodki povečali bolj kot proizvodnost dela.

Tudi delovne organizacije iz negospodarstva so imele težave v preteklem letu. Občinski proračun je predvideval 480 milijonov S din dohodka, vendar se je nateklo v občinsko blagajno le 452 milijonov. Razen šolstvu, so vsem drugim porabnikom proračuna zmanjšali občinsko pomoč.

Vse to je v medsebojni povezavi z gospodarskim razvojem občine. Trenutno je brez dela 60 občanov, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje; žal pa kaže, da ne bo ostalo samo pri tem. Nad 800 prebivalcev ribniške občine je začasno zaposlenih v zamejstvu in lahko pričakujemo, da se bodo mnogi vrnili domov. Če se strinjamo s tem, da so podjetja prenehala z ekstenzivnim zaposlovanjem nekvaliciranih delavcev, pa se je treba odločno postaviti po robu težnjam, da bi zapirali vrata tudi strokovni delovni sili, brez katere ne bo modernejše proizvodnje. Srednjeročen načrt razvoja občine bo moral med drugim postaviti na pravo mesto tudi obrt, turizem in gostinstvo, kejr bi precej nezaposlenih lahko dobilo delovna mesta.

SOS za šolstvo

Na zborih volivcev v ribniški občini med drugim razpravljajo tudi o šolstvu, o gradnji šole v Ribnici in ureditvi šol v ostalih krajih.

Pred dvema letoma, ko so se občani na zborih volivcev odločili za samoprispevek, niso računali na občutnejše podražitve gradnje. Vendar so bili samo temelji (mehko zemljišče) dražji za 30.6 milijona Sdin. Tudi gospodarske organizacije so zbrale občutno manj denarja, kot je bilo predvideno (35 namesto 80 milijonov!), s samoprispevkom kmetov pa ni bilo nič.

V dveh letih so tako zbrali le 261 milijonov dinarjev, za dokončno dograditev šole v Ribnici pa potrebujejo še 129 milijonov S dinarjev. Kljub veliki številiki pa se ribniška šola še vedno ponaša kot najcenejša gradnja v republiki. Na občini so izračunali, da bi z največjimi napori letos lahko zbrali s samoprispevkom le 105 milijonov, manjkalo bo torej še 24 milijonov. Pri tem je treba upoštevati tudi opremo nove šole, ureditev starih šol v Ribnici, ureditev šole v Sodražici in gradnjo nove šole v Loškem potoku; za vse to bo potrebnih do konca 1970 še 365,5 milijona starih dinarjev.

Nedvomno so to precejšnja sredstva, ki jih bodo morali občani ribiške občine zbrati, je pa edini način za ureditev šolstva v občini. Pouk bo namreč lahko uspešen le v sodobno urejenih prostorih, česar sedanjim šolam najbolj primanjkuje. Ne le zaposleni, samoprispevek bodo morali poslej plačevati tudi kmetje in obrtniki, prav tako pa tudi pripadniki JLA in milice, ki ga zadnji dve leti niso plačevali.

Pomen RK bi moral poznati vsak občan

Na nedavni skupščini občinskega odbora Rdečega križa v Ribnici so obravnavali delo občinskega odbora, krajevnih odborov in še posebej podmladkarjev Rdečega križa v Ribniški občini. Občinski odbor si je tudi lani prizadeval nuditi pomoč najpotrebnejšim, organiziral je krvodajalske akcije, zbiral pomoč za poplavljence, za lačne v Indiji. Rdeči križ je pomagal šolskim mlečnim kuhinjam, saj se v njih hrani 600 otrok. Organiziral je tudi vrsto predavanj o zdravstveni zaščiti.

V ribniški občini ima organizacija RK nad 800 članov, v to številko pa niso všteti člani krajevne organizacije RK v Ribnici, kjer nimajo točnih podatkov. Na skupščini so sklenili, da je treba število članstva še povečati. Menili so, naj bi organizacija RK poskrbela, da bi njeni cilji postali znani čim večjemu krogu ljudi. Rdeči križ bi moral tesneje sodelovati s krajevnimi skupnostmi in družbeno-političnimi organizacijami pri reševanju socialnih problemov.

Iz poročil predstavnikov Podmladka RK na šolah v Ribnici, Dolenji vasi, Loškem potoku, Velikih poljanah, Sušju in Sodražici je razvidna izredno razgibana dejavnost podmladkarjev. Za vestno delo velja prav vse pohvaliti.

Na skupščini so se pogovorili tudi o letošnji krvodajalski akciji, ki naj bi zajela čim več ljudi. Na koncu so v odbor izvolili tretjino novih članov.

-r

MALI OGLAS,

ki ga objavite v Dolenjskem listu — zanesljiv uspeh! Prebere ga 130 tisoč gospodinj, vdovcev, kmetovalcev, dijakov, uslužbenk in vojakov doma in po svetu! — Poskusite!

Osrednja proslava bo v Sodražici

Organizacija Zveze borcev v Sodražici, kjer so bili domala vsi prebivalci na strani narodnoosvobodilnega gibanja, ima v tem kraju še posebno veljavo. Sodražica je med vojno trpela kot le malokateri kraj, saj je bila do tal porušena in požgana. Nad 400 ljudi je bilo med vojno v različnih italijanskih taboriščih, petina od njih je za vedno ostala na tujem. V nemških taboriščih je trpelo 61 prebivalcev Sodražice in 18 izmed njih se ni nikoli več vrnilo.

Na nedavnem občnem zboru krajevne organizacije so govorniki poudarjali vlogo sodelovanja s krajevno skupnostjo in delovnimi organizacijami, da bi borčevska vprašanja reševali čimbolj uspešno. Precej ostrih besed je bilo izrečenih na račun majhnih invalidnin vdov padlih borcev, priznavalnin in pokojnin. Ljudje razumejo, da živimo v času reforme, vendar se jim ne zdi prav, da so najbolj prizadeti prav tisti, ki so med vojno največ prispevali za zmago. Na zboru so tudi sklenili, da bodo zbirali gradivo za izdajo zgodovinskega zbornika, dokumenta težkih dni NOB.

Osrednja letošnja proslava v občini bo v počastitev 25. obletnice požiga Sodražice in nekaterih drugih krajev. Predvidoma bo ta slovesnost 22. julija, ko nameravajo pri Novi Štifti odkriti spomenik padlim borcem. Pohvaliti je treba prizadevno delo upravnega odbora organizacije, ki je na občnem zboru sprejela tudi protest proti zločinskemu ameriškemu bombardiranju Vietnama.

REŠETO

Pretirana cena odvrača kupce spominkov

Zelo slabo je plačano zamudno in zahtevno delo — izdelovanje pisanic in prtičkov, s katerim se ukvarjajo žene v Adlešičih — Kako to, da se kupci v trgovinah pritožujejo nad visoko ceno takih spominkov?

V zadnjem mesecu je poslovna enota kmetijske zadruge v Adlešičih odkupila okoli 1.500 pisanic, ki so jih naredile Anka Veselič iz Purge, Marija Jakljevič iz Adlešič in Marija Veselič iz Vrhovcev. Samo tri se še ukvarjajo z zamudnim in sila natančnim delom, navzlic temu da zaslužek ne poplača vloženega dela. Izdelovalke pisanic dobe v zadrugi 150 Sdin, zadruga proda pisanico za 170 Sdin trgovskim podjetjem, kot so Supermarket, Prehrana, Dom, Mladinska knjiga v Ljubljani, ta pa jih v svojih trgovinah ponujajo kupcem po 300 do 370 Sdin. Kadar Adlešičanke v ljubljanskih izložbah zagledajo svoje pisanice, se primejo za glavo . . .

Prav tako se godi ženam, ki izdelujejo prtičke in druge izdelke domače obrti. Z belokranjskim otiračem (brisačo) je mnogo dela, toda izdelovalka dobi v zadrugi zanj 1.400 Sdin. S 400 Sdin zadružnega zaslužka pride otirač do trgovcev, potrošnik, turist in kdorkoli pa ga lahko dobi v trgovini za 4.100 Sdin. Za to, da otirač v trgovini polože na polico, da ga pokažejo kupcu in zavijejo v papir, si zaračunajo 2.300 Sdin!

Lani je zadruga spravila v promet za okoli 6 milijonov Sdin izdelkov belokrajnske obrti. Toda če bi se trgovska podjetja odrekla pretiranemu zaslužku na račun cenenega dela adlešičkih žena, v katerega so prisiljene zaradi edine možnosti do zaslužka sploh, bi v trgovinah gotovo prodali še več belokranjskih izdelkov.

V letošnjem turističnem letu, ko pričakujemo milijone gostov, je vsekakor lepa priložnost za prodajo kvalitetnih spominkov, med katerimi so izdelki adlešičkih žena. Če pa hočemo doseči bolj množičen nakup, se moramo odločiti za sprejemljivo ceno!

NK Bela krajina v 35. letu delovanja

Navzlic finančnim težavam se nameravajo črnomaljski nogometaši spustiti v oster boj na spomladanskih nogometnih tekmah — Metliška podjetja so prizadevanja črnomaljskih nogometašev podprla, medtem ko jim v domačem kraju še nihče ni obljubil pomoči — Ob takih težavah bo NK Bela krajina proslavljal 35-letnico obstoja

Redna spomladanska sezona nogometnih tekem se prične 26. marca, ko bodo potovali črnomaljski nogometaši v Kočevje, 2. aprila pa pride gostovat v Črnomelj NK RUDAR iz Trbovelj. V jesenskem delu tekmovanja si je NK Bela krajina priboril s 17 točkami prvo mesto. Isto število točk je dosegel tudi INDUPLATI iz Jarš, vendar s slabšo razliko v golih.

Na spomladansko sezono nogometnih tekem, ki bo trajala do 18. junija, se v Črnomlju dobro pripravljajo, zlasti zato, ker praznuje klub 35.letnico obstoja. Praznovanje nameravajo vključiti v okvir proslav za občinski praznik 12. avgusta. V ta namen pripravljajo nogometni turnir, na katerem naj bi poleg domačega moštva nastopili še nogometni klubi iz Duge Rese in klub SAVA iz Tacna ter še eden, vendar ta še ni določen. 13. avgusta popoldne pa bodo organizirali ekshibicijsko tekmo med NK Olimpija iz Ljubljane in NK Maribor. Ker je tekma predvidena v mrtvi sezoni, se bodo vabljeni klubi lahko odzvali in pripomogli k izvedbi kvalitetnega programa. Razen tega bi radi organizirali še kolesarsko dirko na progi Črnomelj—Novo mesto—Črnomelj.

Navedene prireditve in redne kvalifikacijske tekme sestavljajo okvirni program delovanja NK Bela krajina v letošnji sezoni. Večji del organizacijskega dela opravlja Božidar Kramarič, ki za klub žrtvuje ves prosti čas, zato zasluži vso pohvalo.

Finančno stanje pa ni niti najmanj razveseljivo. Klub je sicer naletel na razumevanje pri BETI v Metliki in pri podjetjeu KOMET, ki sta poklonila črnomaljskim nogometašem športne majice in dokolenke ter športne hlačke, pri delavskih svetih v črnomaljskih podjetjih pa so prošnje za pomoč naletela na gluha ušesa. Nekateri so odgovorili, da nimajo, drugi sploh odpisali niso.

Kljub takim razmeram nogometaši niso črnogledi in so sklenili tekme v spomladanskem delu odigrati za vsako ceno. Če ne drugače, pa na lastne stroške. Vodi jih le ena želja, da bi se dobro odrezali in se uvrstili v višji tekmovalni razred.

Glede na prikazani delovni program in veliko voljo črnomaljskih nogometašev NK Bela krajina še enkrat javno prosi za pomoč domača podjetja. Ker deluje klub na povsem amaterski osnovi, zasluži več pozornosti in pomoči, saj bodo nogometne tekme v nedeljskih popoldnevih Belokranjcem dostikrat edino razvedrilo.

Biti odbornik je čedalje manj prijetno

Ko je Moljkova Ivanka pred 10 leti iz Novega mesta prišla v Črnomelj, je kmalu za njo prišel glas, da je sposobna in delovna ženska. Nič čudnega,

če si je nabrala več funkcij in da je pred štirimi leti postala tudi odbornica občinske skupščine.

Ne spominjam se, da bi jo kdaj slišala v skupščini na dolgo in široko razpravljati, pač pa se je večkrat oglasila s kratkimi toda jedrnatimi pripombami.

— Ali imate občutek, da ste bili izvoljeni v občinsko skupščino kot ženska — zaradi strukture? — sem jo te dni vprašala ob obisku v podružnici kreditne banke, kjer je referentka za stanovanjske kredite.

— Niti ne, — je dejala. — Družbenega dela sem bila že od prej vajena, saj sem delala tudi v občinskem komiteju ZKS in pri SZDL. Verjetno me niso kandidirali v skupščino samo zato, da bi bila za okras.

— Včasih je bil material za občinske seje težak — v dvojnem pomenu besede — ali vam je uspelo vselej dobro prebrati ga?

— Gradiva mi ni bilo težko razumeti, ker imam s podobnimi stvarmi opravka tudi v službi. Pač pa je res, da je predelava obsežnega gradiva zahtevala precej časa. Toda vselej sem ga našla, kljub temu da me po službi čaka še vse gospodinjsko delo za tričlansko družino.

— Kako ocenjujete odborniki delo sedanje skupščine in ali je bilo vaše mnenje dovolj upoštevano?

— V sedanji skupščini je vsak lahko odkrito povedal, kar je mislil. Demokracije je bilo dovolj, včasih celo preveč. Pametni predlogi so bili vedno upoštevani in lepo sprejeti, medtem ko sobile neuresničljive želje posameznikov zavrnjene s primerno obrazložitvijo.

— Kaj priporočate svojemu nasledniku v zboru delovnih skupnosti?

— Videti je, da bodo imeli odborniki nove skupščine še težji položaj, kot smo ga imeli mi. Vsaj letos se bodo gotovo srečevali z izredno težkimi nalogami, saj je znano, da bo v občinskem proračunu manjkalo sredstev za najnujnejše izdatke. Ko se bodo na terenu srečavali z volivci, bo to težko razložiti, ker nekateri občani ne morejo ali pa nočejo razumeti, da se bomo morali marsičemu odpovedati. Če bodo novi odborniki priljubljeni pri ljudeh, poštenjaki in sposobni slediti družbenim dogajanjem, bodo lahko težko nalogo vsaj do neke mere izpeljali.

Vsekakor pa je funkcija občinskega odbornika čedalje manj zavidanja vredna. Želim le, da bi jo moj naslednik opravljal z dobro voljo in kolikor mogoče uspešno.

Odkar je tovarna DELAMARIS iz Izole začela oskrbovati Belo krajino enkrat na teden s svežimi ribami, jih prodajajo ob četrtkih tudi v Semiču. Čeprav večina gospodinj rib ni bila vajena pripravljati, so se hitro naučile nekaj novih receptov. Ribe gredo iz tedna v teden bolje v promet. V Semiču je prevzela prodajo Milka Mušič, ki jo vidite na fotografiji, ko streže kupcem na zasilni stojnici nasproti trgovine. (Foto: Ria Bačer)

Na Ziljah vedno manj otrok

Zilje stoje na bregu, pod katero se vije Kolpa. Pred 11 leti so dobili svojo šolo. Ob reorganizaciji šolstva je ziljska šola postala podružnica viniške osemletke in ima le štiri razrede, v katerih je samo 19 učencev. En sam učitelj poučuje dva razreda dopoldne in dva razreda popoldne. V prvem razredu je osem otrok, v drugem samo eden, v tretjem so štirje, v četrtem pa jih je 6. Malošteviln šolarji iz višjih razredov se vozijo vsak dan z avtobusom na Vinico.

V veliki in edini učilnici je postavljen tudi oder za vaške prireditve, pred njim pa je nekaj šolskih klopi. Učitelj Franc Trček pravi, da je v vasi vedno manj otrok. Lani so se tri družine za stalno izselile: dve sta odšli v Kanado, ena v Ameriko.

— Še leto dni bo v šoli dovolj otrok, potem jih ne bo več 16, kolikor je pogoj za obstoj podružnične šole. Vaščani že zdaj ugibajo, kaj bo potem, in se boje, da bo šola ukinjena.

Danes občinska seja v Črnomlju

Danes, 30. marca, bosta oba zbora občinske skupščine Črnomelj začela razpravljati o predlogu odloka letošnjega občinskega proračuna. Na dnevnem redu je še poročilo o pregledu zaključnega računa prispevkov in davkov za leto 1966, zaključni račun občinskega proračuna za leto 1966, obravnava odloka o premiji za kravje mleko, predlog srednjeročnega plana razvoja občine za 1966—1970, poročilo iz zaključnih računih gospodarskih organizacij, poročilo o sprejemanju samoupravnih aktov v delovnih organizacijah ter volitve in imenovanja.

V Adlešičih zbirajo denar

Na nedavni seji krajevne skupnosti v Adlešičih so sklenili pobrati krajevni samoprispevek, za katerega so se občani odločili že prej na zboru volivcev. Odborniki so dobili nabiralne pole, s pomočjo katerih bodo vsak v svoji vasi pobirali po 3000 Sdin prispevka pri vsakem gospodarstvu. Do 20. aprila morajo namreč zbrati denar za mrliški voz, ki je že v delu.

Razpravljali so tudi o pokopališkem redu in sklenili uvesti natančnejše in boljše poslovanje. Svojci bodo morali 8 dni po pogrebu plačati 500 Sdin prispevka za grob, kdor pa bo hotel 15 let obdržati grob v lasti, bo moral odšteti 3000 Sdin. Upravnik pokopališča je pooblaščen za sprejemanje vplačil in odrejanje vrstnega reda grobišč.

Zelo živahna je bila tudi razprava o vaških poteh in cestah. Zlasti cesta od Purge do Podbrežja je nujno potrebna popravil, ker je zaprta za promet s tovornjaki, kmalu pa ne bo mogoče po njej voziti niti z vozmi. Ta cesta je bila nekdaj okrajna, po njej so zvozili na tisoče m³ peska iz Kolpe, a zadnje čase je nihče ne popravlja.

Na seji krajevne skupnosti je bilo sklenjeno, da bodo za popravilo ceste pobirali od prevoznikov po 500 Sdin od prepeljanega m³ peska. Kdor bi se plačilu upiral, ne bo smel peska odvažati ali pa bodo kršilca tega sklepa predlagali v kaznovanje sodniku za prekrške.

V. P.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ **3. APRILA BO OBČNI ZBOR** AMD Črnomelj, na katerem bodo podali obračun dveletnega delovanja, izvolili novo vodstvo ter sprejeli program dela za naslednje obdobje. Računajo, da bo društvo lahko v prihodnje še uspešneje delovalo, ker je z lastnimi prostori dobilo mnogo boljše delovne pogoje.

■ **V PREHRAMBENI TRGOVINI** podjetja Potrošnik, poslovalnici 16, je zelo primanjkovalo skladiščnih prostorov, zato se je podjetje pred kratkim odločilo zgraditi skladišča. Za stavbo v bivši Kvasovi hiši je gradbeno podjetje iz Črnomlja že začelo graditi. Po dogovoru bi morala biti dela končana v začetku maja.

■ **KANALIZACIJO IN CESTO** do nove šole v Loki so vendarle začeli delati. Lepo vreme omogoča, da dela razmeroma dobro napredujejo. Šolniki upajo, da bo 1. maja nova šola odprta, nakar se bodo višji razredi osemletke takoj preselili v nove prostore.

■ **PRECEJ ŽIVAHNO JE BILO** v četrtek na črnomaljskem živilskem trgu. Na prodaj je bilo največ jajc (po 40 Sdin), vsakovrstnih semen in zelenjave. Solato so prodajali po 500 Sdin kg, fižol po 350 Sdin kg, radič in motovilec merico po 100 Sdin. Kupcem so bile na voljo tudi sadike, rože lončnice in sveže ribe iz tovarne Delamaris v Izoli.

■ **NASPROTI TURISTIČNEGA BIROJA** je pred kratkim odprl finomehanično delavnico zasebni obrtnik Vojteh Kolar, kije prišel iz Celja. Ker je v Črnomlju edini strokovnjak za popravilo pisalnih, računskih in šivalnih strojev, mu dela ne manjka. Manjša popravila opravi takoj, večja pa v nekaj dneh.

NOVICE *črnomaljske komune*

Kurirčkova pošta krene na pot iz Črnomlja

Letos bo po vsej Sloveniji že šestič stekla Kurirčkova pošta, s katero bodo naši pionirji poslali maršalu Titu čestitke in pozdrave za njegov 75. rojstni dan.

V Sloveniji je že določenih 5 prog, glavna Kurirčkova pošta pa bo letos krenila na pot 10. aprila dopoldne iz Črnomlja. Pionirji bodo s kurirsko torbo nadaljevali pot skozi Dragatuš in Staro Lipo do Vinice, naslednji dan pa od tam čez Adlešiče, Griblje in Krasinec proti Metliki in Dolenjski.

Vsepovsod bodo Kurirčkovi pošti pripravili lep sprejem, ponekod celo kulturne programe.

Malenkost, pa vendar bode!

Proslava krajevnega praznika v Adlešičih je lepo potekala vse do mladinskega plesa, ki je bil po kino predstavi v vaški gostilni. Tedaj je namreč podpredsednik mladinske organizacije izključil gramofon, češ da njega ni nihče nič vprašal. Po polurnem prerekanju so zadevo uredili, vendar se nam je zdelo, da je omenjeni mladinski funkcionar napačno ravnal. Zasluge pri organizaciji prireditev in nabavi gramofona še ne dajejo posameznikom pravice, da bi smeli ravnati le po svoji volji.

K. W.

Vinica: za in proti ustanovitvi ribiške družine

Pri Školniku na Vinici so se v nedeljo, 19. marca, zbrali domači ribiči in predstavniki ribiške družine iz Črnomlja.

Viničani bi radi ustanovili svojo ribiško družino, v kateri bi sodelovalo okoli 40 odraslih in 15 mladincev (imajo že podpise). Trdijo, da imajo sposobne ljudi za vodstvo in da bi lahko s sredstvi, ki se zbirajo na domačem področju, bolje gospodarili. Ugotovili so, da od ribiške družine Črnomelj niso imeli nobene koristi, ker ta ni nič vložila v Kolpo, razen tega ni bila urejena kontrolna služba.

V nasprotju s tem pa so bili predstavniki ribičev iz Črnomlja mnenja, da na Vinici ni pogojev za samostojno delovanje ribiške družine. Dejali so, da ne bo dovolj članov in ne izkušenih ljudi za vodstvo družine in da so le velike ribiške družine sposobne smotrno gospodariti z vodami.

Vprašanje je, kdo ima prav, vendar je res, da so na Vinici in v okoliških krajih pripravljeni urediti vse stvari v zvezi z ribištvom, ker sedanji način organizacije tega ni zmogel. Vsekakor pa bi morali zadevo urediti tako, da bo imela skupnost od ribištva čimveč koristi.

—pj

Samopostrežba na Smuku

Lani zgrajena koča na Smuku nad Semičem je bila v zimski sezoni zaprta. Kdor je želel vseeno tja na izlet in se okrepčati v koči, je v Semiču dobil ključ. Izletniki so si lahko sami natakali pijačo: izračunali so, koliko so spili, in denar pustili na mizi. Od 1. maja dalje bo koča vsako soboto in nedeljo redno oskrbovana, s tem pa bo samopostrežno poslovanje ukinjeno.

Delavska univerza v novih prostorih

Pred dnevi se je Delavska univerza v Črnomlju preselila iz dijaškega doma v stavbo občinske skupščine, kjer posluje v sobi št. 13 v drugem nadstropju.

K. W.

Za borčevske zadeve dovolj razumevanja

V začetku marca so bili končani občni zbori ZZB na področju metliške občine, na katerih so borci glasno povedali, kaj jim ni prav — V razgovoru s tajnikom občinskega odbora ZZB Tonetom Vergotom smo zvedeli, v kakšnem položaju so trenutno bivši borci, kako žive in kaj so povedali na občnih zborih

— Koliko je vseh borcev na vašem področju in v kakšnih razmerah živijo?

— V našem združenju je 1811 borcev, 336 invalidov in 263 rezervnih oficirjev in podoficirjev. Od celotnega števela članstva prejema 166 upravičencev priznavalnine od 500 do 15.000 S din (povprečno 7000 S din na mesec). 45 oseb ima splošen invalidski dodatek od 14.000 do 22.000 S din, izredno upokojenih borcev in aktivistov pa je na našem področju 56. Ti dobivajo od 23.000 do 36.000 S din pokojnine na mesec.

— Kako se preživljajo ostali, ki ne dobivajo družbene pomoči?

— Maloštevilni so v službah ali imajo kmetije, zato je vse več prosilcev za priznavalnine. Pred kratkim je morala naša komisija odobriti še 49 priznavalnim materam padlih borcev in bolehnim borcem kmetom, ker so bili nujno potrebni družbene pomoči. Če bi hoteli poskrbeti za dostojno življenje vseh naših borcev, bi potrebovali letos še njmanj 5 milijonov S din. Nekaterim bi morali priznavalnine še dodeliti, drugim sedanje zneske povečati, toda zaenkrat ni upanja, da bi jim lahko ustregli.

— Kakšne možnosti imate za dodeljevanje kreditov za popravila stanovanjskih hiš in urejanje stanovanjskih razmer?

— Leta 1974 smo začeli dajati taka posojila. Tedaj je 6 prosilcev dobilo kredit v višini 25.000 do 400.000 S din. Leta 1965 smo imeli s pomočjo republiškega odbora na razpolago 15 milijonov 900 tisoč S din. Razdelili smo jih med 42 borcev kmetov in upokojencev. Lani smo prav tako z udeležbo republiškega in občinskega sklada razdelili 36 posojil po 200.000 do 500 tisoč Sdin, dobili pa so ga samo borci-kmetje in upokojeni borci, ki niso v delovnem razmerju. Kljub vsemu, kar smo že naredili za izboljšanje stanovanjskih razmer naših članov, je na metliškem področju še precej borcev, ki bi bili nujno potrebni stanovanjskega posojila. Za ugodno rešitev vseh doslej prejetih prošenj, za katere smo ugotovili, da so utemeljene bi morali imeti nadaljnjih 50 milijonov Sdin.

Tudi v tem primeru lahko ugotovimo, da kljub razumevanju, ki ga v naši občini kažemo za borčevske zadeve, ne moremo upati, da bi lahko letos stanovanjska vprašanja povsem spravili z dnevnega reda.

— Verjetno ste na minulih občnih zborih precej razpravljali o tem, kar ste povedali?

— Seveda smo. Razčistili smo marsikatero nejasnost, razen tega pa je bilo precej govora še o zdravstvenem varstvu kmetov borcev ter nasploh o novi zakonodaji socialnega zavarovanja. Slišati pa smo veliko pripomb na spremembo zakona o zdravstvenem varstvu, ker je zelo prizadel več kmetovalcev in članov ZZB na našem področju, ki niso uveljavili posebne delovne dobe in niso lastniki kmečkega gospodarstva.

Ob cesti do postaje ulica zasebnih hiš

Ko so se v Metliki lotili izdelave urbanističnega načrta, je bilo ob cesti proti železniški postaji le 8 hiš. Ker pa je tam zemljišč dovolj, so jih namenili za zaidavno enostanovanjskih in dvostanovanjskih hiš. Za gradnjo v tem delu mesta je vedno več zanimanja, zato so pred kratkim izdelali nov zazidalni načrt in ga na seji občinske skupščine tudi potrdili.

Določeno je, da bodo lahko zasebniki gradili ob Cesti bratstva in enotnosti visokopritlične enodružinske hiše, v okoli 40 m oddaljeni vzporedni ulici pa naj bi stali stanovanjski dvojčki, ki bi hkrati ločili stanovanjsko naselje od industrijske zazidave. Zazidalni načrt za ta predel mesta je ugoden zlasti zato, ker so kanalizacija, vodovod in elektrika že napeljani, zato bi bili po ugotovitvah strokovnjakov možni tudi priključki do posameznih hiš.

Po potrjenem zazidalnem načrtu je predvideno tudi še dovolj prostora za nadaljnji razvoj industrije. Vsekakor bo Metlika precej pridobila na videzu ob vhodu v mesto s hrvaške strani, saj računajo, da bo novo stanovanjsko naselje ob Cesti bratstva in enotnosti zgrajeno že v nekaj letih.

Pripravljeni, če se zgodi nesreča

V skladu z republiškim zakonom so tudi v Metliki na zadnji seji občinske skupščine sprejeli potrebne ukrepe za varstvo pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami, ki so možne na področju metliške občine. To so nesreče ob potresu, poplavah, ob močnem snežnem neurju, težke prometne ali delovišče nesreče ali ob večjih požarih v tovarnah, naseljih ali gozdovih.

Da bi v takih primerih lahko prizadetim takoj pomagali, je bil imenovan občinski štab, katerega predsednik je Franc Vrviščar, člani pa so: Franc Jakljevič, Slavo Orlič, Jožica Fendre, Niko Zupanič, Matija Jerman, dr. Eugen Bienenfeld, Ernest Bezenšek, Djordje Radović, Franc Gosenca, Franc Kobe in inž. Janez Gačnik.

Na skupščini so sklenili, da morajo za potrebno varstvo poskrbeti tudi v večjih gospodarskih organizacijah: v BETI, v obratu NOVOTEKS, v podjetju KOMET in LEPIS na Suhorju.

Izdelan je tudi delovni plan pomoči, po katerem so organizirane službe za obveščanje in alarmiranje, reševalno tehnična služba, služba notranjih zadev ter služba preskrbe in transporta. Po planu in zakonskih predpisih pa lahko štab v primeru potrebe pokliče na pomoč tudi prebivalstvo celotne občine ali le občane posameznega področja, kakor bi bilo pač potrebno, če bi prišlo do večje nesreče.

Ne kupujte sadik na sejmih!

Letos se je precej vinogradnikov na metliškem področju odločilo za obnovo vinogradov, kmetijski strokovnjaki pa so vse bolj prepričani, da od obnove ne bo dosti koristi. Kmetovalci namreč kupujejo trtne sadike na sejmih od prodajalcev iz južnih predelov države, ki ponujajo sortne sadike, v resnici pa nudijo hibridno trto.

O tem so na pobudo odbornika Pluta iz Drašič razpravljali tudi na seji občinske skupščine ter ugibali, kaj bi morali ukreniti, da se ne bi v belokranjskih vinogradih razpasla ružica.

Nekateri so navajali primere, da so kmetje na sejmih pri prodajalcih zahtevali žlahtno črnino, kraljevino, rizling in druge kvalitetne sorte trt, oni pa so iz istega šopa sadik nudili vse, kar je kdo zahteval . . .

Odborniki so menili, da bi morali vinogradnike opozarjati pred nakupom sadik na sejmih in jih seznaniti z možnostmi, ki jih nudi zadruga. Kakor so povedali, lahko vsak vinogradnik dobi sortno trto pri zadrugi, samo naročilo mora pravočasno prijaviti. Če bi ljudje v obnovljenih vinogradih sadili trte, kupljene v zadrugi, bi imeli tudi jamstvo, da bo na njih res zraslo bo, kar pričakujejo.

Nič več nenačrtnega dela v kamnolomu pod Kučerjem

Delavci, ki so doslej izkoriščali kamnolom Grm pod Kučerjem, se niso dosti zmenili za zgodovinske znamenitosti na hribu, kjer so ostanki največje halštadtske naselbine v Beli krajini. Če bi kopali še 10 m dalje, bi uničili izredne dragocenosti iz davnine, zato je razumljivo, da so dvignili svoj glas tisti, ki so dolžni zanje skrbeti. Na posredovanje Belokranjskega muzeja je o tem pred kratkim razpravljal svet za gospodarstvo pri občinski skupščini Metlika.

Ugotovili so, da izkoriščanja komnoloma ni mogoče prepovedati, ker je tu edino večje nahajališče kamna na področju občine, kamen pa je nujno potreben za vzdrževanje cest in za gradbene namene. Vendar je bilo sklenjeno, da bodo takoj poskrbeli za zaščito zgodovinskih vrednot na Kučerju.

Izdelali so predlog, ki ga je podrdila tudi občinska skupščina, po katerem bo kamnolom Grm prešel pod upravo metliškega komunalnega podjetja. To bo v bodoče skrbelo, da se bo delo v kamnolomu odvijalo po načrtu, ki ga bodo izdelali strokovnjaki Belokranjskega muzeja, predstavniki občinske skupščine in zainteresiranih podjetij.

Izkoriščanje kamnoloma bo organizirano tako, da se videz Kučerja ne bo bistveno spremenil in da bodo lahko čez leta kamnolom ponovno postopoma pogozdili.

Končan seminar za varstvo pri delu

Novomeški Zavod za izobraževanje in produktivnost kadrov je 18. marca v Metliki končal tritedenski seminar o varstvu pri delu, katerega so obiskovali slušatelji iz več delovnih organizacij. Po zaključnih izpitih so udeleženci seminarja dobili potrdila, ki jih po novem zakonu potrebujejo vsi, zaposleni na odgovornih delovnih mestih v proizvodnji.

»Kdor kritizira, naj navede primere!«

je na ponedeljkovi občinski seji v Metliki dejal Stane Rozman, odbornik iz Radovice in član občinske komisije za zadeve borcev. Oglasil se je na pripombo nekega odbornika, ki je zahteval, naj skupščina poskrbi za pravično dodeljevanje priznavalnin, ker po njegovem mnenju prejemajo priznavalnine nekateri neupravičenci, medtem ko jih drugi, zaslužni in pomoči potrebni borci, ne dobivajo.

Tovariš Rozman pa je dejal, da je bilo pavšalne kritike o dodeljevanju priznavalnin dovolj že na občnih zborih ZZB in da bi morali v bodoče odklanjati take pripombe, če niso usmerjene na določen primer, ki ga je mogoče imensko obravnavati.

Z ZADNJE SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V METLIKI

Proračun za letos je v Metliki sprejet

Proračun občinske skupščine je za silo usklajen, odborniki pa so ga na ponedeljkovi seji soglasno sprejeli z izjemo enega odbornika, ki se je glasovanja vzdržal. Šolstvu je namenjenih letos 18.5 odstotkov sredstev več kot lani, po mnenju prosvetnih delavcev pa vseeno ne bo mogoče kriti potreb.

37 odbornikov je 27. marca prisostvovalo seji občinske skupščine Metlika, na kateri so obravnavali in sprejemali proračun za letošnje leto in še nekatere odloke. Čeprav so osnutek proračuna že prej obravnavali s predstavniki gospodarskih organizacij, predsedniki krajevnih skupnosti in zastopniki vseh služb in organizacij, ki prejemajo sredstva iz proračuna, je predsednik občinske skupščine ponovno poudaril glavne značilnosti proračuna.

Povedal je, da je bilo letos proračun težko uskladiti, ker so potrebe mnogo večje od možnosti, vendar pa bodo s 387 milijoni S din lahko krili res najnujneše potrebe.

Pri sestavljanju proračuna so upoštevali, da potrebuje letos šolstvo več sredstev, prav tako socialno varstvo in reševanje zadev borcev, v nasprotju s tem pa je komunalno gospodarstvo precej prikrajšano v primerjavi z lani, medtem ko so ostale dejavnosti financirane približno enako kot v letu 1966.

Šolstvu je namenjenih 18,5 odstotkov sredstev več kot lani, razen tega bo treba plačati še 25 milijonov dinarjev za anuitete za gradnjo nove šole. Čeprav je šolstvo letos toliko več dobilo, pa je na seji odbornik Ivan Žele, ravnatelj osemletke, pojasnil, da v bistvu ne bodo dosti na boljšem, ker je letos v šolah več razredov in mnogo več stroškov z vzdrževanjem nove šole v Metliki, tako da ostane za povečanje osebnih dohodkov za vsakega prosvetnega delavca le po približno 5000 S din na mesec. Dejal je:

— Ker vem, da sredstva iz proračuna za šolstvo ne zadostujejo, po drugi strani pa vem tudi, da skupščina šolstvu ne more več dati, za proračun ne bom glasoval. In res je bil edini, ki se je glasovanja vzdržal.

Zatem so na seji sprejeli še odlok o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča, odlok, s katerim je podaljšana veljavnost odloka o premijah za kravje mleko, odlok o ustanovitvi štaba za varstvo pred naravnimi in drugimi hudimi nesrečami.

Potrdili so tudi zazidalni načrt za področje ob Cesti bratstva in enotnosti do železniške postaje, reševali imovinskopravne zadeve ter potrdili statute komunalnega podjetja, osnovne šole Suhor in Metlika ter statut Doma počitka. Ker doslej edinole gostinsko podjetje v določenem roku ni predložilo statuta v pritrditev, je bil na skupščini sprejet sklep, da bodo omenjeno podjetje s pismenim opominom opozorili, naj izdela in predloži samoupravne akte najkasneje v enem mesecu, sicer bodo morali ukrepati po veljavnih predpisih.

Šoferski tečaj v Metliki

52 voznikov motornih vozil je začelo v začetku marca obiskovati vozniški tečaj v Metliki, ki ga je organiziral AMD Črnomelj. Med tečajniki je tudi 13 žena. Za teoretični del pouka je dala prostore tovarna BETI, ker je med udeleženci tečaja precej članov iz tega kolektiva. Zaključni izpiti bodo predvidoma konec aprila.

Učenke poklicne šole so med najboljšimi delavkami

Poklicna šola za kvalificirane delavke konfekcijske stroke se v podjetju KOMET v Metliki dobro obnese. Dveletno šolo je organiziralo podjetje preko domače delavske univerze in poklicne šole v Zagrebu, da bi pridobili več kvalificiranega kadra, ki je nujno potreben v vse bolj zahtevni proizvodnji za tuji trg.

Učenke so dobili kar doma, v podjetju. Vsa mlajša in sposobna dekleta so dali v šolo, kar se je izkazalo za zelo koristno. Deset od teh jih je že končalo I. letnik. Profesorji iz Zagreba so bili presenečeni zlasti nad njihovim praktičnim znanjem, saj nobena ni bila ocenjena z manj kot 4 ali 5 točkami.

Kakšno korist imajo dekleta od šolanja, so kmalu uvidele. Že po končanem prvem letniku so postale tako izurjene v proizvodnji, da jih štejejo v podjetju med najboljše delavke, hkrati s pohvalo pa so deležne tudi delu primernega zaslužka. Tako šolarke delavke, stare 16, 17 in 18 let, zaslužijo tudi 80.000 Sdin na mesec. Kaj ne bi bile zadovoljne!

Tistim, ki se bodo v drugem letniku dobro izkazale, bo kolektiv omogočil nadaljnje šolanje na srednji konfekcijski šoli v Zagrebu, in če uspejo še tam, bodo lahko obiskovale višjo konfekcijsko šolo, kjer dobe naziv inženirke tekstilno-konfekcijske stroke.

Marija Vatovec je ena izmed učenk KOMETOVE poklicne šole za kvalificirane delavke. Vsak drugi teden popoldne imajo učenke teoretični pouk, medtem ko redno delajo v proizvodnji. Resda v času šolanja nimajo dosti prostega časa, je pa zato zaslužek dober.

Gabrovec: zadeva z mostom se ureja

Most na Grabrovcu se je podrl, ko je pred meseci peljal čezenj zasebni prevoznik s kamionom, pretežkim za dovoljeno obremenitev mostu. Od tedaj dalje je most neuporaben, ljudje pa morajo z vozmi daleč naokrog, zato so se na sestankih pritoževali.

Pred kratkim je bil prevoznik, ki je most do kraja uničil, pred sodiščem obsojen na povračilo škode. Vsota sicer ne bo zadostovala za obnovo mostu, zato bo v kratkem občinska komisija skupno z vaščani ugotovila, kako in kdaj bodo most začeli popravljati, da bo čimprej poraben za promet. Verjetno bodo morali pri obnovi sodelovati tudi vaščani.

metliški tednik

Ogledalo življenjske ravni

Čeprav sta prehrana in oblačenje še vedno najobčutljivejša dela standarda, se mnenja ljudi tudi v tem pogledu spreminjajo vzporedno z osebnimi dohodki in stopnjo kulture. To potrjuje nabavljanje trajnih uporabnih predmetov, po katerih se tudi ocenjuje življenjski standard. Tako je bilo pri nas nabavljenih:

	v 1. 1965	v 1. 1966
radioaparatov	347.000	380.000
televizorjev	198.000	220.000
garnitur pohištva	652.000	682.000
avtomobilov	39.000	44.000

Znano je, da veliko naših ljudi dela v tujini. Tam kupujejo in prinašajo s seboj kupljene predmete. Tudi to predstavlja zvišanje standarda. Zanimivo je videti, kaj in koliko prinašajo s seboj. Oglejmo si nekaj podatkov:

	v 1. 1965	v 1. 1966
osebnih avtomobilov	10.127	16.535
osebnih avtomobilov	4.914	4.152
motorjev	262	498
pralnih strojev	14.112	39.156
pletilnih strojev	578	1.296
peči na nafto	857	5.293
šivalnih strojev	12.525	11.212

(Politika, 12. III. 1967)

SMEH STOLETIJ

Gospa de Staël bi bila rada zvedela, če jo Talleyrand ljubi bolj kakor neko drugo damo, in ga je vprašala:

»Povejte mi, knez, če bi obe padli v reko, katero od naju dveh bi skušali najprej rešiti?«

»Prepričan sem, madame,« je odgovoril spretni diplomat, »da znate odlično plavati.«

*

Znani vojskovodja Latour-Maubourg je bil v bitki pri Leipzigu težko ranjen in so mu morali odrezati nogo. General je z neverjetno hladnokrvnostjo prebil operacijo, njegov sluga pa je sedel v kot sobe in jokal.

»Oh, Jean, Jean!« ga je karal general, »nehaj že s svojimi licemerskimi solzami! Vem, da se v tem trenutku v duši veseliš, da mi režejo nogo, ker boš odslej čistil samo en škorenj.«

Geološke ekskurzije po Dolenjski

Slovensko geološko društvo vsako leto prireja ekskurzije po domačih krajih. Pred dvema letoma pa so se geologi odločili, da bodo v nekaj letih načrtno popeljali ljubitelje narave po najbolj zanimivih delih domovine. Lani so organizirali osem ekskurzij po Gorenjski. Nihče ni pričakoval, da bo zanje takšno zanimanje. Na najbolje obiskanem geološkem izletu je bilo skoraj 50 ljudi, nikdar pa jih ni bilo manj kot 18.

Vse to je Slovensko geološko društvo samo spodbudilo, da bo nadaljevalo z ekskurzijami. Letos bodo geologi prikazali geološko zgradbo Dolenjske. **Že 2. aprila bo prva ekskurzija, ki bo nekak uvod v vse nadaljnje. Udeležence bo avtobus popeljal iz Ljubljane po dolini Krke do Novega mesta ter naprej do Kostanjevice. Geologi, ki so sami raziskovali te pokrajine, bodo razlagali nastanek raznih apnencev, v katerih je ponekod mnogo okamenin. Govorili bodo o lehnjakovih pragovih v strugi Krke, o gospodarsko pomembnem kremenovem pesku itd. Da pa udeleženci ne bodo ves dan samo v svetu geologije, bodo nekaj časa posvetili kulturnozgodovinskim spomenikom ter si v Kostanjevici ogledali razstavljene predmete dela raznih umetnikov.**

Druga ekskurzija bo 23. aprila. Takrat bomo odšli proti Ribnici, in sicer v okolico Ortneka. Pri tem kraju so pred nekaj leti našli zanimivo favno iz mlajšega dela starejšega zemeljskega veka. Sicer pa prevladujejo v ortneški okolici mezozojske kamenine.

Sledil bo geološki izlet v okolico Krškega (21. maja). Tam geologe posebno zanimajo tako imenovane velikotrnske plasti, ki so dobile ime po vasi Veliki Trn. Najpogosteje so to tanko ploščati apnenci, med katerimi so pole roženca, to je kremenovega različka. Tudi laporji niso nobena redkost. V velikotrnskih kameninah so našli zanimive drobne okamenine iz skupine foraminifer ali luknjičark. Po njih so ugotovili, da vsaj velik del teh plasti pripada kredni dobi, to je najmlajšemu delu srednjega zemeljskega veka.

Za 25. junij je predvidena ekskurzija z avtobusom iz Ljubljane do Kočevja ter od tam do Kolpe. Na poti bodo udeleženci videli razne kamenine, se spoznali z morfološkimi posebnostmi doline Kolpe, obenem pa videli pokrajinsko zelo lepe dele naše domovine. Vrnili se bodo skozi Belo krajino.

Jeseni bo dvodnevna ekskurzija na Gorjance (23. in 24. septembra). Vsekakor ne bi bili geološki izleti popolni, če ne bi šli tudi na ta značilni gorski hrbet. Na obrobju Gorjancev so laporji in peščenjaki iz terciarne dobe. V njih je veliko okamenin. Glavna gorska gmota pa je zgrajena iz mezozojskih apnencev. Geologi domnevajo, da so Gorjanci ob dolgih prelomih dvignjeni nad sosednjo pokrajino.

8. oktobra bo ekskurzija na Trško goro, 12. novembra pa še zadnja od Grosuplja do Taborske jame ter na Turjak. Na teh izletih bomo videli mezozojske kamenine, v katerih je ponekod polno okamenelih školjk ter mrežastih hidrozojev.

Dolenjska je geološko zelo zanimiva pokrajina, čeprav smo jo še pred nekaj desetletji zelo slabo poznali. Danes vemo, da je njena zgradba dokaj zapletena. Geologi jo spoznavajo korak za korakom. Tudi topla voda, ki jo izkoriščajo toplice, je geološka posebnost. Povezana je namreč z razpokami, ki so nastale zaradi pritiskov v zemeljski skorji. O vseh takšnih zanimivostih bodo pripovedovali geologi na letošnjih ekskurzijah. Zato Slovensko **geološko društvo že sedaj vabi vse ljubitelje narave, naj se ekskurziji udeležijo. »Dolenjski list« pa bo o podrobnostih ekskurzij bralce pravočasno obveščal.**

R. P.

Našim vojakom

Ko naročate DOLENJSKI LIST na svojo vojno pošto ali če bi si radi naročili domači pokrajinski tednik na svoj sedanji vojaški naslov, vas prosimo, da nam poleg svojega točnega naslova sporočite tudi naslov staršev ali svojcev v domačem kraju!

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Sporočilo o varnosti

Preprečite nesreče — vgradite reflektorje nevidnih infra rdečih žarkov na sprednjem delu svojega avtomobila. To je zadnje sporočilo o novosti, ki prihaja iz ameriškega središča avtomobilske proizvodnje — Detroita. Nevidni snop infra rdečih žarkov, ki ga pošilja sprednji del vozila, omogoča izračunavanje relativne hitrosti in hitrosti približevanja dveh avtomobilov. Če se pokaže, da se približujeta prehitro glede na varnost vozila, bo svetlobni signal voznika na to opozoril. Če bo voznik zamudil pritisniti na zavore, se bodo avtomatično same zavrle.

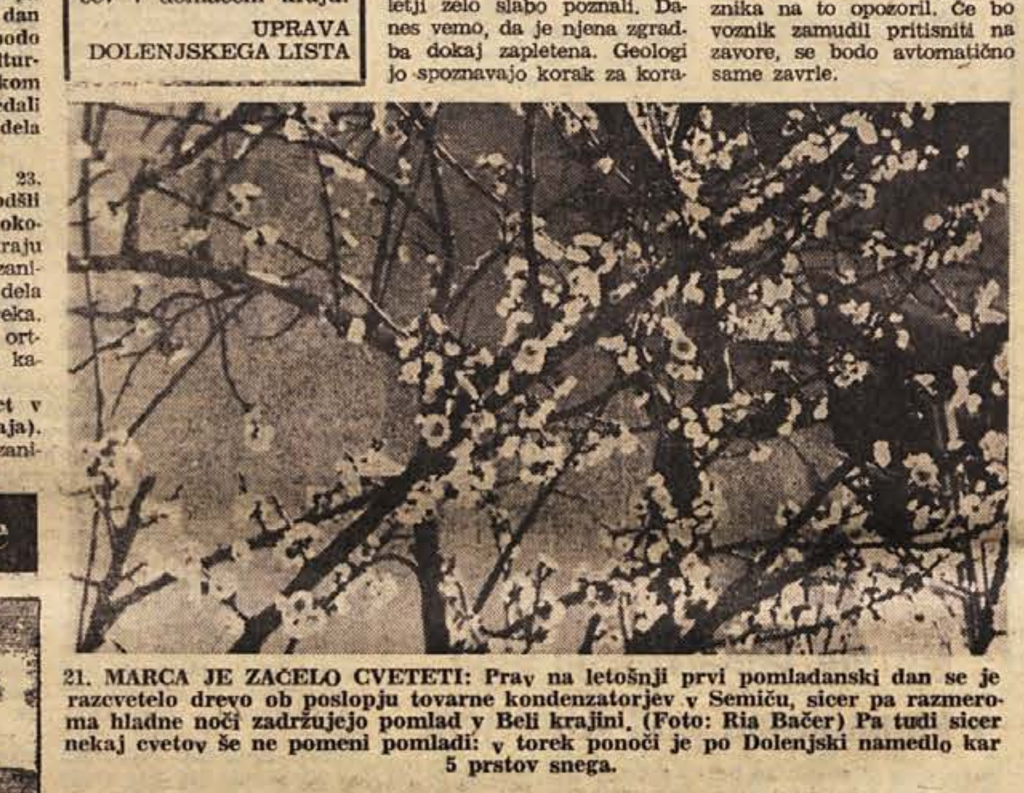

21. MARCA JE ZAČELO CVETETI: Prav na letošnji prvi pomladanski dan se je razcvetelo drevo ob poslopju tovarne kondenzatorjev v Semiču, sicer pa razmeroma hladne noči zadržujejo pomlad v Beli krajini. (Foto: Ria Bačer) Pa tudi sicer nekaj cvetov še ne pomeni pomladi: v torek ponoči je po Dolenjski namedlo kar 5 prstov snega.

antena

SPREJEMA IN ODDAJA VAŠE ŽELJE

Ta ljubi kruhek!

KRUH! Kako preprosta beseda, pa vendar se za njo skrivajo prenekatere tegobe posameznikov, celo več — celih narodov. Več kot polovici človeštva primanjkuje najosnovnejša hrana. Milijoni žive ob peščici riža dan za dnem. Kadar se pripeti elementarna nesreča, najprej vprašamo, kaj bomo jedli. Ta nepogrešljiva navada človeškega organizma nas prisili, da delamo in si služimo vsakdanji kruh. Ugotavljamo, da sta se človeški razvoj in duh dvignila do silne višine, vemo pa, da imamo razen lačnih ust že kopico presitih ljudi. Nič zato, če so si sitost prislužili s pridnimi rokami, vseeno je treba imeti spoštovanje do drobtinice kruha.

Te besede pišem zaradi tega, da bi povedal, kaj se mi je zgodilo oni dan. Ko sem se peljal z avtomobilom v Ribnico, sem med potjo srečal gručo razposajenih otrok. Igraje so se obmetavali z nekim predmetom in naenkrat mi je nekaj priletelo na stransko okno. Ker je bilo še nekaj snega, sem menil, da je bila samo snežena kepa. Toda na žalost sem ugotovil, da se je na okno prilepila kepa razmočenega kruha.

Ustavil sem. Otročad je zbežala, ker se je bala, da ne bi koga prijel za ušesa. Zamišljen sem odpeljal naprej ...

Kdo je kriv, da so se otroci igrali s kruhom in ga metali po tleh? Krivde ni treba prisoditi zgolj njim, temveč predvsem staršem, ki jim ne dajo čutiti, kako težko je včasih zaslužiti kruh.

I. ŠEGA

Valvasor o gradovih v dolini Krke

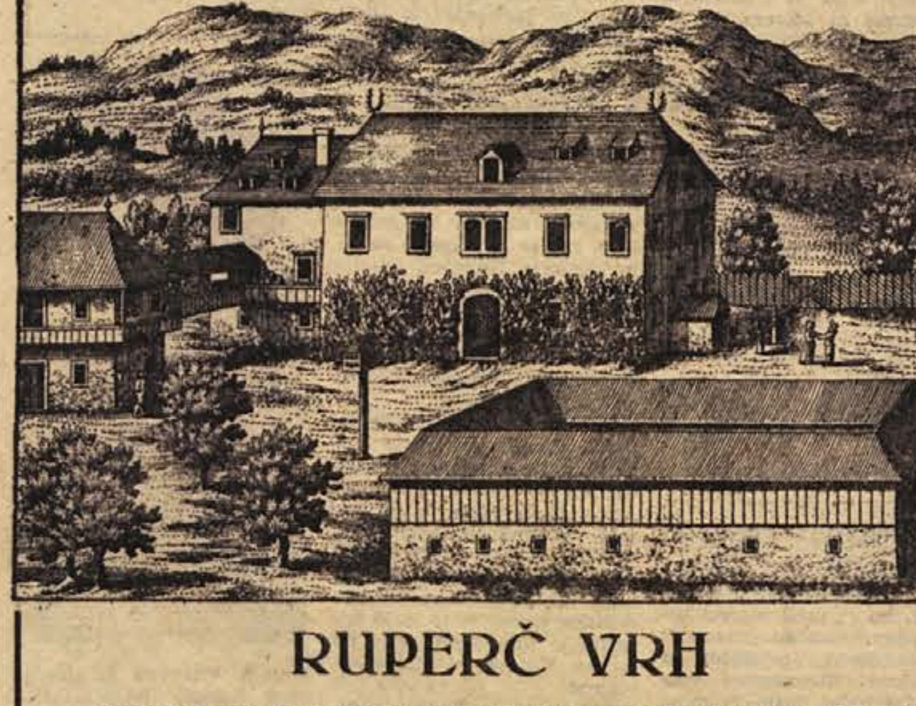

RUPERČ VRH

Kje je Ruperč vrh. Izvor njegovega imena. Lega gradu. Kdo ga je sezidal. Prejšnji lastniki graščine. Kdo je njen sedanji lastnik.

Grad in gospostvo Ruprechtshof, po kranjsko Ruperč vrh, spada k srednji Dolenjski in leži osem milj od Ljubljane, od Novega mesta pa pol ure.

Nemško ime si je grad izposodil od kranjskega, ker se je kraj, na katerem je bil kasneje pozidan grad, imenoval Ruperč vrh.

Grajsko poslopje stoji prav sredi gozda, zato tudi nima lepega razgleda. Ker so grad pozidali lastniki mehovskega gospostva, je bilo h graščini priključenih precej posestev mehovskega gospostva, tako da obsega zdaj Ruperč vrh polovico Mehovega.

Prej je bil lastnik graščine gospod Jurij Sigmund, grof Paradeiser, stotnik v Otočcu, po njegovi smrti pa njegova žena gospa Katarina Elizabeta, rojena grofica Ursini pl. Blagay, ki je s poroko z gospodom Ivanom Gottfriedom pl. Egkom izročila posestvo sedanjemu lastniku.

Grad Ruperč vrh je stal na hribu nad Birčno vasjo, okrog osem kilometrov od Novega mesta ali dober kilometer nad železniško postajo Birčna vas. — Grad je bil med vojno požgan in je danes popolnoma v razvalinah.

Slikovita Dolenjska bo v mednarodnem turističnem letu gotovo dobro obiskana. Za ta del Slovenije se ne zanimajo le domači, marveč tudi tuji gostje. Ena najbolj privlačnih turističnih postojank je nedvomno pleterska kartuzija, ki leži v dolini, obdana z vinogradi in gozdovi. Na sliki: pogled na Pleterje z Velikega Bana (Foto: Polde Miklič)

POSVET O MEDNARODNEM TURISTIČNEM LETU

Filatelisti se pripravljajo

16. marca je bil v Novem mestu na pobudo podjetja za PTT promet in Dolenjske turistične zveze posvet predstavnikov filatelističnih društev, turističnih organizacij in gostinskih podjetij iz Dolenjske in Spodnjega Posavja. Posveta so se udeležili še predstavniki združenega podjetja za PTT promet iz Ljubljane in upravniki pošt iz sedežev občinskih skupščin.

Posvet je bil sklican z namenom, da bi se pogovorili o pripravah na mednarodno turistično leto. Doslej prodaja filatelističnih znamk kljub prizadevanju PTT delavcev in članov filatelističnih društev ni bila zadovoljiva. Znano pa je, da so naše posebne znamke zelo iskane med tujimi zbiralci, zato lahko pričakujemo, da bodo letos turisti po njih še bolj povpraševali.

Na posvetu je bilo sklenjeno, da bo filatelistično društvo natiskalo propagandne letake v petih jezikih, kjer bodo tuji filatelisti dobili pojasnila o prodaji priložnostnih znamk. Prodajna mreža za priložnostne znamke bo letos precej razširjena, vsi prodajalci pa bodo znamke lahko razstavili v primernih izložbenih okencih. Prav tako bodo v prostorih večjih pošt na področju novomeškega PTT podjetja v posebnih vitrinah razstavljene posebne znamke iz zbirk članov filatelističnih društev.

V drugem delu posveta so govorili o problematiki telegrafskega in telefonskega prometa. Ker se tuji turisti zelo radi poslužujejo telefona, so na posvetu predlagali, naj bi na celotnem dolenjskem in posavskem področju v vseh večjih krajih namestili javne telefonske govorilnice. Ker primanjkuje tudi dobrih pokrajinskih razglednic z našega področja, so udeleženci posvetovanja sklenili, da je treba zanje nemudoma poskrbeti. To skrb je prevzela Dolenjska turistična zveza.

V zvezi s propagando kulturnih znamenitosti Dolenjske in Spodnjega Posavja bo letos izšla tudi serija priložnostnih ovitkov, na katerih bodo posnetki Otočca, Kostanjevice, Mokric in Brežic. Tudi te bo založila Dolenjska turistična zveza.

-kec

Vsaka četrta družina v Sloveniji ima TV sprejemnik

Zanimivi so podatki o številu radioaparatov in televizorjev v Sloveniji. Vseh radijskih aparatov je bilo konec leta 1966 že 447.000, kar pomeni povprečno skoraj na vsako družino en aparat. En televizijski sprejemnik pa pride v naši republiki na štiri gospodinjstva ali na 14 prebivalcev. Število televizijskih sprejemnikov skokoma narašča, vsako leto za kakih 25 tisoč. Konec lanskega leta je bilo v Sloveniji že čez 122.000 televizorjev.

Anglija nima zadosti učiteljev

Angleško narodno združenje učiteljev je podprlo predlog svoje sekcije iz Birminghama, da je potrebno bojkotirati vse tiste osebe, ki bi stopile v učiteljski poklic, pa nimajo potrebne strokovne usposobljenosti. Anglija ima blizu 350.000 učiteljev, vendar je to število premajhno, zato so pogosto krajevne oblasti v strašnih škripcih, ko morajo organizirati pouk v osnovnih šolah. Zaradi pomanjkanja učiteljev so oblasti zaposlile študente in druge osebe, katerim so zaupale kar cele razrede. Narodno združenje učiteljev se je odločilo, da se postavi po robu taki praksi. Združenje je mnenja, da je namesto zaposlitve strokovno neusposobljenih oseb potrebno organizirati samo delni pouk učencev, ker bo manj škode, kakor pa če poverijo celotno vzgojno delo tem nestrokovnim osebam.

Povečano število študentov v Bolgariji

V zadnjih štirih letih se je število študentov v Bolgariji povečalo od 54.000 na 87.000. V tem razdobju so bile odprte štiri nove visoke šole. Nad 70 odstotkov študentov hodi sedaj na tehnične, poljedelske in ekonomske šole.

»GORJANCI« podelili priznanja svojim voznikom

Zlate značke dobilo 11, srebrne pa 30 voznikov — »Zlati« vozniki dobili tudi ročne ure

26. marca je podjetje GORJANCI v svojem avtoparku v Vavti vasi nagradilo 41 voznikov, ki v letu 1966 niso imeli prometnih nesreč. Zlate značke je prejelo 11, srebrne pa 30 voznikov. Voznike z zlatimi značkami je nagradila tudi Medobčinska zavarovalnica iz Novega mesta in jim podarila ročne ure. Nekaj voznikov si je že drugič prislužilo priznanje podjetja, ki jih je tokrat nagradilo z 20.000 Sdin. Posebej je bil pohvaljen Slavko Kumelj, ki mu je bilo priznanje dano že tretjič.

Pred slavnostno podelitvijo, ki se je je udeležilo nekaj deset nagrajencev in voznikov, je predsednik komisije za podeljevanje značk Ivan Bersan poudaril, da je imelo lani 56 prometnih nesreč oziroma 10 manj kot v letu 1965. Previdno so vozili zlasti vozniki avtobusov, ki se jim je v devetih mesecih pripetilo le 11 nesreč. Odkar podeljujejo voznikom značke, se število prometnih nesreč v podjetju zmanjšuje. Predsednik komisije je dodal, da imajo GORJANCI voznike, ki od leta 1962 vozijo brez prometnih nesreč.

Priznanja je podelil direktor GORJANCEV Stefan Galič. Rekel je, da je stara navada, da podjetje nagrajuje vzorne voznike, pripomnil pa je, da je značko čedalje težje dobiti, ker so zaostrili merila za podeljevanje. Značke med drugim ne more dobiti voznik, ki je vozil vinjen, pa čeprav se mu ni pripetila nesreča.

Po slavnosti v avtoparku je bilo za vse nagrajence v zdravilišču v Dolenjskih Toplicah skupno kosilo.

Najlepše darilo za 20-letnico osvoboditve: DOLENJSKI ZBORNIK 1963 — Dobite ga v knjigarnah. Cena 1.500 S din.

NA OSTRCU KUHAJO OGLJE — Fotografijo so izdelali člani foto krožka učiteljice Rajke Počkar v osnovni šoli Kostanjevica na Krki. V programu letošnjih pionirskih iger bodo kostanjeviški mladi fotoamaterji objavljali tudi fotografije o domačih krajih in običajih.

9

Piše dr. Josip Edgar Leopold-Lavov, prior kartuzije Pleterje

Zibelka francoskih partizanov

Levo od vhoda je velika jama, podobna naši Postojnski jami, samo da ni tako lepa in tudi ne tako velika. Menim, da so jo Nemci odkrili ob tej priliki. Partizani so bili prepričani, da sovražniki votline ne bodo našli. Znosili so vanjo ranjence, in to z veliko težavo, ter jih skrili daleč v notranjost. Štiri ranjene Nemce pa so položili v bližino vhoda, da bi nacisti, ko bi prišli, najprej naleteli nanje in bi tako njihova pozornost bila obrnjena predvsem na ranjence. Velika zastava Rdečega križa je plapolala nad to bolnišnico, ki jo je upravljal partizanski kapetan dr. Fischer. Kljub naravni konspirativnosti votline se je zdravnik bal, da bi jo Nemci le odkrili. Zato je sklenil, da ostanejo v bolnišnici samo težki ranjenci in najnujnejše strežno osebje. Lažje ranjeni pa bi se skušali prebiti do Vercorsa ali pa se skriti v gostih gozdovih. V jami so ostali trije zdravniki, vojaški duhovnik, gospa Ganimed, sin zdravnika Ganimeda in 31 ranjencev; med njimi en Američan in štirje Nemci. Nacisti so našli bolnišnico in kot vedno tudi sedaj pokazali svojo krvoločost: pobili so vse

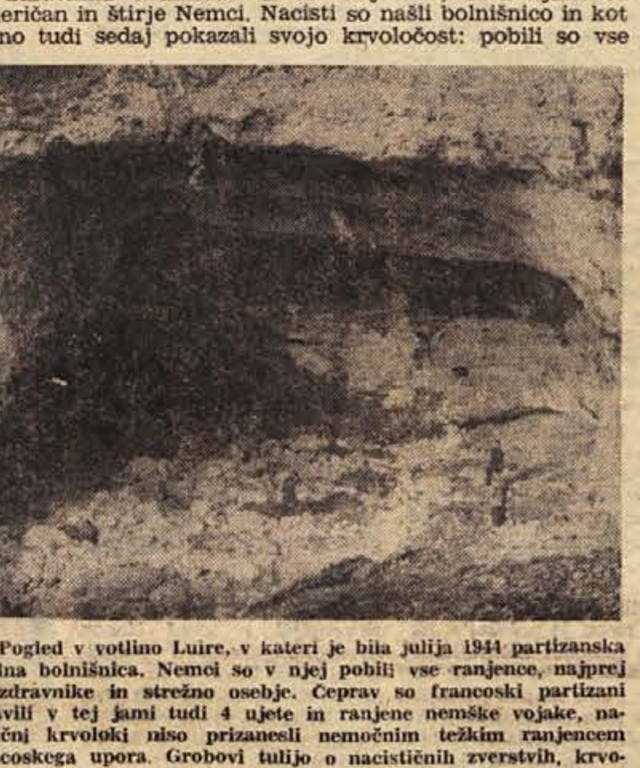

Pogled v votlino Luire, v kateri je bila julija 1944 partizanska zasilna bolnišnica. Nemci so v njej pobili vse ranjence, najprej pa zdravnike in strežno osebje. Čeprav so francoski partizani zdravili v tej jami tudi 4 ujete in ranjene nemške vojake, nacistični krvoloki niso prizanesli nemočnim težkim ranjencem francoskega upora. Grobovi tulijo o nacističnih zverstvih, krvoločnosti in brezsrčnosti ...

do zadnjega v votlini, ranjence pa tudi strežno osebje. Najprej so pobili zdravnike.

Sedaj je bilo treba uničiti še partizanske ostanke na Vercorsu, razdreti zibelko francoskega partizanskega gibanja. Pri likvidaciji odporniškega gibanja na tej visoki planoti so nacisti uporabljali najbolj brutalne metode, posluževali so se že starih, preizkušenih načinov, izmišljali so si nova zverstva, tako da v teh krajih ne bi nikdar več zaživelo partizanstvo. Zažgali so vse, kar je ostalo in česar se ogenj sploh še prime. Redkokje so pustili še kako hišo celo. S civilnimi prebivalci so ravnali skrajno nečloveško. Vlačili so jih v zapore, zasliševali med mučenjem, jih ubijali, plenili živino, prebivalce poniževali na vse mogoče načine in na vsakem koraku. Pozneje je tudi neki Nemec priznal: »To niso teroristi, to so heroji!«

Strašno so se maščevali nad mestom Vassieux. Od 150 hiš so porušili ali zažgali kar 140 zgradb. V tem mestu je namreč bil ubit nacistični funkcionar. Kako so se za umor maščevali nacisti? Vse meščane, od dojenčka pa do starčka, so dobesedno pobili. O pokolu priča danes lepo urejeno pokopališče. Vsaka žrtev ima svoj grob s podatki. Ti grobovi tulijo o nacističnem zverstvu, krvoločnosti in brezsrčnosti.

Ko sem stal na tem pokopališču, me je obšla globoka žalost. Nisem mogel razumeti, da lahko človek tako podivja in izgubi vsako dostojanstvo. Francozi pišejo:

»Naše misli hite predvsem k tovarišem na Vercorsu, mučencem, ki so napojili s svojo krvjo te visoke planote Francije!« Danes so mnogi od teh junakov pokopani na prostranem in lepo urejenem pokopališču na Vercorsu in vsakemu, ki ga obišče, nemo pričajo o veliki ljubezni Francozov do svoje domovine.

Josip Edgar Leopold-Lavov

PRIHODNJI TEDEN

na tem mestu: nov podlistek našega časnika! Ali lahko zavremo staranje? Kaj pravi o starosti najstarejši človek na svetu?

Pot v visoko starost

je naslov novega podlistka, ki ga boste brali prihodnji četrtek na tem mestu!

DELU V ZK SE ODPIRAJO NOVE RAZSEŽNOSTI

Utrditi družbeno zavest!

Delo v aktivih naj bi razgibalo komuniste — Združevali se bodo po interesnih skupinah — Mladina meni, da so bila dosedanja merila pri sprejemanju mladih prestroga — Idejni problemi so bili deležni premajhne pozornosti — Resolucija CK ZKS nakazuje nove politične naloge

V Brežicah je bila 25. marca občinska konferenca Zveze komunistov. Kot gostje so jo obiskali: član centralnega komiteja ZKS Stane Kranjc, kandidat za poslanca organizacijsko-političnega zbora zvezne skupščine Franc Setinc in predstavnik garnizije JLA v Cerkljah. Komunist iz Velike Plane so poslali konferenci pozdravno pismo in ji zaželeli uspešno delo. Udeleženci konference so izvolili nov občinski komite, ki se je konstituiral še isti dan. Sekretarske dolžnosti so člani komiteja zaupali Francu Bukovinskemu.

Dosedanji sekretar občinskega komiteja ZKS Vinko Jurkas je v uvodnem referatu opozoril na naloge članstva v prihodnjem obdobju. Delo komunistov naj bi se bolj občutilo v družbenih organizacijah, v delovnih kolektivih in posod tam, kjer je treba pretehtane besede pri urejanju odnosov v gospodarstvu ali družbenih službah.

Komunisti pri PREVOZU, pri Kmetijskih zadrugah v Brežicah in na Bizeljskem, komunisti v obeh brežiških trgovskih podjetjih, v Podjetju za popravljanje železniških voz in Obrtnem kovinarskem podjetju so dobro razumeli, kako morajo delati. Z njimi so držali korak člani ZK v šolah in nekaterih krajevnih skupnostih. Nekoliko drugače pa je bilo to pri Kmetijsko-gozdarskem podjetju v Brežicah, kjer je nastala vrsta nesoglasij v medsebojnih odnosih spričo deljenih mnenj komunistov in nekomunistov o perspektivi in gospodarjenju podjetja.

Tudi komunisti v Tovarni pohištva se ne morejo pohvaliti z uspešnim delom. V zadnjem letu so bili na repu dogodkov v podjetju. Prizadevanju celotnega kolektiva gre zasluga, da je tovarna spet na dobrem glasu in da se je uveljavila doma in v tujini.

Zelo resen je položaj v nekaterih manjših delovnih organizacijah, v katerih ni organizacij ZK, ampak so zaposleni le posamezni komunisti. Nakopičene materialne zaloge in upniki jim ustvarjajo nenehne skrbi, saj včasih nimajo denarja niti za izplačilo osebnih dohodkov. Tam so tla zelo plodna za nezadovoljstvo in malodušje. Najtеže je pri POSAVJU IN v KOVINI. Rešitev bodo morali iskati v poslovnem sodelovanju, če že ne v združitvi. Ta ugotovitev velja tudi za DEKORLES.

Tudi dosedanje oblike dela z mladino so bile zelo pomanjkljive. Zveza komunistov bo morala najti ustreznejše načine, če bo hotela privabiti v svoje vrste čimveč mladih ljudi. Delo mladih komunistov bi bilo verjetno plodnejše, če bi se ti srečevali v aktivih in tam izmenjavali svoje poglede na družbeni razvoj.

O sprejemanju mladincev v Zvezo komunistov in merilih za sprejem sta kritično razpravljala Božena Češnovarjeva in Vlado Deržič. Oba sta poudarila, da dosedanja politika sprejemanja ni bila najboljša.

Prof. Franc Savnik je seznanil delegate z delom osnovne organizacije ZK v gimnaziji. Govoril je o uspehih in težavah, s katerimi se srečujejo srednješolski profesorji pri pedagoškem delu, o idejnosti pouka in o finančnih problemih.

Franc Bukovinsky je v svoji razpravi prikazal izhodišča za nove oblike dela v Zvezi komunistov, ki zahtevajo predvsem teoretično izpopolnjevanje članstva. Člani ZK naj bi dejansko soodločali in postali bolj ustvarjalni. Dosedanje delo osnovnih organizacij kaže, da so dajali komunisti prednost notranjim organizacijskim vprašanjem pred političnimi in gospodarskimi.

Janez Pirnat, predsednik občinskega odbora SZDL, je razpravljal o vlogi članov Zveze komunistov v Socialistični zvezi in na kratko ocenil potek kandidacijskih zborov. Dejal je, da so vključeni v osnovne organizacije na delovnem mestu.

Na dolžonst komunistov pri sprejemanju samoprispevka za investicije v šolstvu je opozorila prisotne ravnateljica osnovne šole v Brežicah Angela Škalerjeva. Podrobno jih je seznanila z nevzdržnimi razmerami na šoli in ob koncu izrazila upanje, da bo sleherni član ZK podpri akcijo za samoprispevek.

V razpravi se je oglasil tudi gost Stane Kranjc. Govoril je o tem, kako čim pogumneje uresničiti naloge, ki jih nakazuje resolucija CK ZKS. Delegatom je obrazložil, kaj prinaša reorganizacija v Zvezi komunistov. V razpravi je razpletel še veliko drugih misli in opozoril tudi na nekatere sektaške poglede na naš razvoj.

Ivan Videnič je govoril o vlogi komunistov pred volitvami. Menil je, da mlajše člane premalo vključujemo v to delo.

Program nadaljnjega dela Zveze komunistov v občini bo sestavila komisija, ki so jo imenovali na konferenci. Upoštevala bo ugotovitve, ki jih je nakazala razprava, in izhodišča resolucije centralnega komiteja ZKS. J. T.

PRED OBČINSKO KONFERENCO V BREŽICAH

10 575 volivcev v vrstah SZDL

Za preteklo leto je značilno zavzeto sodelovanje članstva pri obravnavanju vseh pomembnejših zadev v občini — Dovolj razgibano je bilo tudi delo krajevnih organizacij in podružnic, le prave medsebojne povezave ni bilo — V prihodnje naj bi bilo tudi sodelovanje s sveti krajevnih skupnosti uspešnejše

1. aprila bo v Brežicah občinska konferenca Socialistične zveze. Delo organizacije je prikazano v poročilu, ki so ga prejeli delegati. Končno oceno dela in vloge Socialistične zveze v občini bodo izrekli udeleženci konference. Organizacija SZDL se je uspešno razvila v tribuno javnega mnenja, mimo katere ni mogoče odločati o nadaljnjem družbenem in gospodarskem razvoju občine.

V Socialistično zvezo je vključenih v brežiški občini 10.575 članov, kar predstavlja 58 odst. volilnih upravičencev, kljub temu da si je občinski odbor SZDL zelo prizadeval, da bi povečal članstvo, programa ni uresničil v celoti. V drugem polletju lanskega leta je narastlo število članov za dva odstotka. Številka bi bila verjetno večja, če bi na vasi članstvo drugače pojmovali. V mnogih primerih je vključen le gospodar in ljudje menijo, da je dovolj, če predstavlja družino njen poglavar.

Takšno mišljenje ni zakoreninjeno samo med kmeti, ampak tudi med delavci v industriji. Celo člani samoupravnih organov v delovnih organizacijah niso vedno vključeni v Socialistično zvezo. Torej je še vedno 42 odst. volivcev (7836), ki stoje na robu družbenih dogajanj.

V občini je trenutno 18 krajevnih organizacij z 69 podružnicami. Občinski odbor SZDL ugotavlja, da je takšna organizacijska struktura primerna za opravljanje političnih in organizacijskih nalog v mestu in na vasi.

V času med dvema konferencama je občnski odbor SZDL na razširjenih sejah temeljiteje obravnaval otroško varstvo v občini, razpravljal je o razširjeni vlogi osnovne šole in njeni vzgojno-varstveni funkciji. Posebej se je posvetil problematiki turizma. Socialistična zveza je nadalje posegla v razprave o družbenem planu in proračunu, konec lanskega leta pa je prevzela na svoje rame precejšen del politične aktivnosti za pripravo skupščinskih volitev. Še bi lahko našteli zavzeto sodelovanje članstva pri razpravah o šolstvu, zdravstvenem in socialnem zavarovanju ter pri obravnavanju kulturno-prosvetne dejavnosti in socialnega skrbstva.

Krajevni odbori SZDL so imeli premalo stikov s podružnicami. Zaradi tega so bile ponekod deležne le skromne pomoči. Tudi sodelovanje s sveti krajevnih skupnosti ni bilo zadovoljivo. V podružnicah in krajevnih organizacijah so veliko razpravljali o komunalnih zadevah, svojih predlogov pa, žal, niso sporočali vodstvom krajevnih skupnosti, da bi ukrepala. Nasploh je bilo delo krajevnih organizacij in njihovih podružnic dovolj razgibano, V prihodnje pa je pričakovati od njih tudi boljšo medsebojno povezavo.

ODBORNIKI, KI ODHAJAJO, TEHTAJO DELO SKUPŠČINE

„Da bi vse povedali, kar mislijo...“

Ferdo Šepetavc, odbornik zbora delovnih skupnosti občinske skupščine v Brežicah, govori o samostojnosti odbornikov, o delu svetov in o položaju krajevnih skupnosti

Po 16 letih neprekinjene odborniške poti se izteka mandat Ferdu Šepetavcu z Bizeljskega. Tovariš Šepetavc je bil več let okrajni odbornik najprej v Krškem, nato v Trbovljah, Novem mestu in Celju. Po ukinitvi okrajev je postal odbornik občinske skupščine v Brežicah.

Za seboj ima bogate izkušnje. Prišševajo ga med tiste odbornike, ki so vedno kritično spremljali delo skupščine in niso skoparili z

Ferdo Šepetavc je v občinski skupščini zastopal delovni kolektiv Kmetijske zadruge na Bizeljskem.

besedami, če so zaslutili, da so predlogi pomanjkljivi. Ko sem ga vprašala, kaj meni o samostojnosti odbornikov pri odločanju v skupščini, je Ferdo Šepetavc dejal:

»Samostojni so prav gotovo bili. Razloge za to, da niso vedno podprli predlogov, ki so naknadno prišli iz naših vrst, pa je treba iskati bolj v neprizadetosti odbornikov iz drugih skupin. Odborniki iz trgovine ali industrije na primer ne poznajo dovolj kmetijstva in v takih primerih glasujejo za prvotni predlog ali pa se vzdržijo. Tudi meni se je že zgodilo da sem pogorel, četudi sem imel prav. S tem sem hotel povedati, da je tudi indiferentnost lahko podpora za neplodne sklepe.

»Kaj menite o delu svetov? Nekaj časa ste bili celo predsednik sveta za kmetijstvo, zato odgovor najbrž ne bo težak.«

»O tem mislim takole: delo svetov bi moral spodbujati predvsem upravni aparat skupščine. Seje sveta marsikdaj ni, ker je nihče ne skliče. Govorim odkrito iz lastnih izkušenj. Precej robat sem, pa sem se kot predsednik upravnega odbora sklada za pospeševanje kmetijstva danes zelo obotavljal ali naj grem na občino in se pogovorim za sejo ali ne.

Marsikateremu predsedniku je nerodno in si misli: Kaj se bom zaganjal v to in se delal važnega. Razen tega je vsak predsednik obremenjen z dolžnostmi na delovnem mestu .Menim, da ne bi bilo narobe, če bi se odgovorni uslužbenci v upravi večkrat posvetovali s predsedniki svetov in jih sproti seznanjali z vsem novim.«

»Kako gledate kot odbornik na odnos skupščine do krajevnih skupnosti?«

»Občinska skupščina premalo skrbi za svojo podaljšano roko, za krajevne skupnosti, kot da ne sodijo k njej. Predsednik krajevne skupnosti je na primer kmet. Ta ne pozna vseh problemov in ne sklicuje sej. Na drugi strani pa pravijo nekateri šefi krajevnih uradov, da s tem nimajo ničesar opraviti. Toda jaz si le mislim, da bi se občinski uslužbenci morali bolj udejstvovati v krajevni samoupravi.«

»Kaj želite bodočemu odborniku?«

»Da bi vse povedal, kar misli, četudi bo kdaj narobe.«

J. TEPPEY

Kraška vas je dobila vodovod

Nekoč zaostala Kraška vas pod Stojdrago je v nedeljo, 19. marca, proslavila pomembno delovno zmago: vaščani so zgradili vodovod ter dobili pitno vodo. Poprej so jo mnoga leta morali nositi v brentah iz oddaljenega izvira pod vasjo.

Leta 1965 so na enem izmed vaških sestankov sklenili, da bodo začeli graditi vodovod ter izvolili gradbeni odbor. Kmalu zatem so začeli kopati jarke in dovažati gradbeni material za zbiralnik. Pri gradnji so imeli mnogo težav: kamnit teren, zelo slab dostop do zbiralnika in malo denarja. S trdno voljo in več kot 6.000 delovnimi urami ter denarno pomočjo pa so gradnjo le pripeljali do konca. Krajevna skupnost in občinska skupščina sta prizadevanje vaščanov podprli. Novi vodovod je vreden več kot 3, 5 milijonov Sdin.

Svečane otvoritve vodovoda so se 19. marca udeležili tudi predstavniki občinske skupščine in občinskega odbora SZDL. Poudarili so, da je vodovod v Kraški vasi lep primer reševanja vaških težav, če je med ljudmi sloga in pripravljenost za sodelovanje.

F. S.

Ljudska potrošnja: že nad 5.000 Sdin!

Popravljamo tiskarsko napako iz rubrike NOVO V BREŽICAH, ki je nastala pretekli teden na tej strani: TRGOVSKO PODJETJE LJUDSKA POTROŠNJA razdeljuje svojim kupcem kupone za letošnje majsko nagradno žrebanje. Podjetje deli nagradne kupone že ZA VSAK NAKUP BLAGA NAD 5.000 Sdin, prejšnji teden pa je zaradi tiskarske napake bila objavljena številka »50 tisoč Sdin«.

Bralce v brežiški občini prosimo, da neljubo tiskarsko napako oprostijo, hkrati pa jim priporočamo nakup »LJUDSKE POTROŠNJE«.

UREDNISTVO

Izvolimo najboljše!

V lepo urejeni dvorani doma JLA so imeli delovni ljudje garnizona iz Cerkelj 20. marca svoj zbor. Razen aktivnih starešin in civilnih delavcev v garnizonu so zboru prisostvovali tudi podpredsednik ObS Brežice Franc Bukovinski in sekretar ObK ZKS Vinko Jurkas. Po otvoritvi zbora so potrdili kandidaturo Franca Setinca za organizacijsko-politični zbor zvezne skupščine in Franca Kebeta za republiško skupščino. Za odbornika občinske skupščine Brežice so predlagali Ivana Ritonijo, vodnika I. klase.

Tovariša Bukovinski in Jurkas sta odgovarjala na vprašanja volivcev, predvsem o komunalnih delih, graditvi mesta in o težavah, na katere naleti pri uresničevanju svojega načrta občinska skupščina. Govorili so tudi o delu SZDL, o zborih volivcev, komunalnih skupnostih, o štipendiranju otrok borcev itd.

M. JARANOVIĆ

NOVO V BREŽICAH

■ **PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA PROSLAVO** Kozjanskega odreda je na ponedeljkovi seji sestavil program priprav in si razdelil delo. Domicil kozjanski enoti bodo 2. julija podelili v Brežicah.

■ **DRAMSKA SKUPINA PDP SVOBODA** bratov Milavec se je v ponedeljek v Dobovi uspešno predstavila z Bevkovo dramo »Krivdae«.

■ **NOCOJ SE BODO NA 8. SEJI** upravnega odbora in operativnega štaba občinske gasilske zveze pogovorili o nekaterih tekočih vprašanjih in o pripravah na letni občni zbor.

■ **V NEDELJO, 2. APRILA, BO V MALI** dvorani Doma JLA letni občni zbor Avto-moto društva Brežice.

■ **VEČ SPLOSNOIZOBRAŽEVALNIH** predavanj je organizirala brežiška delavska univerza. V petek, 24. marca, so prikazali delo strojev za globoko zmrzovanje, priredili pokušnjo živil in predavanje o uporabi globoko zmrznjenih živil. Predavala je (ob filmu) Kovačičeva iz VGŠ Grobelje, za demonstracije pa je poskrbela loška tovarna hladilnikov. S tem je bil končan tudi tečaj o higienskem minimumu. Za včeraj je bilo napovedano predavanje o vtisih s poti po Poljski, o čemer naj bi govoril Novomeščan Bogomil Lilija.

■ **KLUB POSAVSKIH ŠTUDENTOV** prireja nocoj Večer poezije. Prireditev bo ob 19. uri v viteški dvorani brežiškega gradu. Svoja dela bodo brali Grafenauer, Peršolja, Rotar, Zagoričnik.

■ **NA KANDIJSKEM ZBORU** so volivci iz Brežic predlagali odborniške kandidate za 3 volilne enote. Zbor se je pričel z enourno zamudo, ker je bilo prisotnih komaj 86 volivcev. Vseh volivcev v mestu pa je 1.800. Vsebinsko je bil zbor skromen. V razpravi so se navzoči omejili le na kokošjo vojno. (Prisotni so soglašali z odlokom o komunalni ureditvi in zunanji podobi mesta).

■ **LOŠKA TOVARNA HLADILNIKOV** je 24 marca priredila v prosvetnem domu predavanje o zmrzovanju živil. Ponazorila ga je s filmom in praktično pripravo jedil liz zmrzovalnika. Popoldne so obiskali predavanje učenci centra za blagovni promet, zvečer po gospodinje.

BREŽIŠKE VESTI

VOLIVCI V OBČINI KRŠKO OCENJUJEJO GOSPODARJENJE

Štiri leta napredka v številkah

Dolg seznam investicijskih izdatkov obsega obnovo vinogradov in sadovnjakov, izgradnjo KOVINARSKE; napredek v CELULOZI, modernizacijo trgovin, šolo v Brestanici, most čez Savo v Krškem in stanovanjsko izgradnjo — Razvoj trgovine, gostinstva in obrti je podprla občinska skupščina z deležem pri investiranju

Zanimanje za gospodarski napredek občine je med volivci krškega območja izredno živo. Zanimajo jih prav vse panoge, od industrije do kmetijstva in obrti. Da bi imeli o uspehih zadnjih let popolnejšo predstavo, jih danes seznanjamo z investicijskimi naložbami od 1963 do konca lanskega leta. Letne naložbe so dosegale povprečje 28.500.000 Ndin.

Leta 1963 je bilo za gospodarstvo porabljenih 33.117.000 Ndin. V tej vsoti je upoštevana investicija za nov papirni stroj v tovarni celuloze in papirja, gradnja hlevov in drugih gospodarskih poslopij pri AGROKOMBINATU, izgradnja KOVINARSKE, avtomatizacija telefonske centrale in nakup posestva Grad Brestanica. Negospodarske investicije so štele tisto leto okoli 4,870.000 N din in so bile v glavnem namenjene za zidavo stanovanj.

Naslednje leto je bila celotna investicijska vsota precej manjša. Znašala je 16,490.000 v gospodarstvu in 5,852.000 v drugih dejavnostih. V CELULOZI in KOVINARSKI so nadaljevali drugo fazo začetnih del, AGROKOMBINAT je obnavljal nasade v Vrbini in na Sremiču, gradil hleve v Velikem Podlogu in izpolnil strojni park. V Krškem so gradili vodovod, obnavljali ceste, zidali stolpiče in gradili stanovanja za prosvetne delavce. Pri zidanju stanovanjskih hiš so pomagali s krediti tudi zasebnikom.

Leta 1965 so bile investicijske naložbe namenjene za izgradnjo poslovnih prostorov LISCE na Senovem, za preureditev obrata novomeške tovarne LABOD v Krškem in nakup strojev v KOVINARSKI. AGROKOMBINAT je nadaljeval z obnovo vinogradov in sadovnjakov, svoje lokale pa so začela urejati tudi trgovine. Tedaj je bilo treba odšteti nekaj denarja za gradnjo nove osnovne šole v Brestanici, za novi most čez Savo v Krškem, za mestni vodovod, za modernizacijo ceste Drnovo—Veliki Podlog in za stanovanja v družbenem in zasebnem sektorju. Za vse to so v občini porabili 23.732.000 Ndin.

Lani se je investicijska vsota povečala na 30,536.000 Ndin. Od tega je bilo 13,374.000 Ndin namenjenih za negospodarske dejavnosti in sicer: za gradnjo mostu čez Savo, za dograditev brestaniške šole, za zidavo stanovanjskega bloka na Senovem, za stanovanjski blok osnovne šole v Kostanjevici, za začetna dela pri gradnji poslovno-stanovanjske zgradbe v Krškem ter za stanovanja zasebnih graditeljev.

Tovarna celuloze in papirja in PAPIRKONFEKCIJA sta uporabili investicije za izgradnjo skladišč. V občini so gradili trafo postaje in napajalne postaje za bodočo elektrifikacijo železnice, modernizirali so PTT omrežje v Brestanici in na Senovem, zgradili nov lokal ELEKTROTEHNE in BOROVA v Krškem in preurediti več starih trgovin. Občinska skupščina je prispevala delež k naložbam v KOVINARSKI, v trgovini, gostinstvu, obrti in drugih dejavnostih.

J. T.

DROBNE IZ KOSTANJEVICE

■ JAVNA RAZSVETLJAVA SLABO SVETI — Že nekaj let Kostanjevčani brez uspeha tožijo, da javna razsvetljava ne opravlja svoje naloge. V mestu je daleč premalo svetil in še ta neprestano ugašajo, ker ni dovolj velike napetosti. Pri šolskem poslopju so minulo jesen postavili novo trafo postajo, vendar se stanje javne razsvetljave ni prav nič izboljšalo. Čemu torej nameščati taka svetila, ki so odvisna od jakosti električnega toka in pri slehernem zmanjšanju ugašajo? Navadna svetila bi vsaj ne ugašala in bi tako vsaj do neke mere služila svojemu namenu, kar sedanja nikakor ne! Posebno skrb predstavlja Grajska cesta. Leta je zlasti v večernih in jutranjih urah polna delavk, ki hodijo v tovarno perila. Cesta je dolga cel kilometer in nima niti ene svetilke, čeprav je bilo o tem že toliko pritožb. Ali so naši sestanki občanov samo zapisovanje želja, ki potem obležijo nekje v predalu?

■ BREZ VODE IN KANALIZACAJE NI TURIZMA — Že celo desetletje so kostanjevičani priča navdušenih besed najrazličnejših osebnosti, ki znova in znova poudarjajo: »Kostanjevica ima vse pogoje za turizem, to je naša osrednja turistična postojanka v občini!« Vse drugače pa se zasuče, kadar je govor o denarju, ki naj bi pospeševal turizem, kar se je zelo očitno pokazalo pri razpravah o proračunu. Po prvotnem predlogu naj bi največji del podpore dobilo Turistično društvo v Krškem, na drugem mestu je bila Brestanica in šele na tretjem »osrednja turistična postojanka v občini!« In vendar vsi predobro vedo, da Kostanjevica izmed treh elementov življenja: voda, sonce, zrak niti najvažnejšega — vode nima. Torej o turizmu v Kostanjevici ni mogoče resno razpravljati!

Miro Kugler: ZJUTRAJ

TRIO LORENZ JUTRI ZVEČER V KOSTANJEVICI

V petek, 31. marca 1967 ob 18. uri zvečer, bo v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici slovesna otvoritev druge likovne prireditve iz letošnjega sporeda Dolenjskega kulturnega festivala. Odprta bo razstava akvarelov in gvašev slikarke RAFAELE POTOKARJEVE. Ob tej priložnosti bo Trio LORENZ izvajal dela Haydna, Turina in Rahmaninova. Trio Lorenz je pri nas eden najuglednejših tovrstnih ansamblov in znan po svojem ubranem muziciranju tako doma kot v tujini. Zato bo večer brez dvoma eden izmed pomembnejših kulturnih dogodkov. Na prireditev vabimo zlasti izobražence Dolenjske, Spodnjega Posavja in Bele krajine.

ŠE SO KRAJI, POVSEM ODREZANI OD SVETA

Sestanek na tromeji obeta cesto

Odbornik Nande Žvar pa štirih letih dela v občinski skupščini Krško zapušča odborniške vrste z ugodnimi vtisi — Občani imajo še veliko želja in upajo, da se jim bodo uresničile najprej tiste glede ureditve cest

Na Velikem Dolu, pol ure hoda od Koprivnice, stoji na sončnem bregu vzorna kmečka hiša odbornika *Ferdinanda Žvara*. Našli smo ga doma z nogo v mavcu. Seveda ne miruje, ker ga kliče delo na vse strani. Težko si privoščí počitek, pa vendar ne more daleč od hiše, dokler ne bo spet sposoben za hojo.

V občinski skupščini Krško zastopa Nande Žvar Mrčna Sela, Veliki kamen, Veliki Dol in Koprivnico. Svojo funkcijo vestno opravlja.

»Samo enkrat v štirih letih nisem bil na seji«: je dejal »pa še takrat ne bi manjkal, če bi pravočasno dobil vabilo. Pismo je romalo v hrvaško Koprivnico in tako je prepozno prispelo na našo pošto.«

»Ali ste kljub obilici dela na kmetiji utegnili vsakokrat pregledati gradivo za občinske seje?«

»Ljudje so me izvolili zato, da bi bil dober odbornik. Moja dolžnost je biti vesten, zato sem si vedno vzel čas za pazljivo branje prejetega sejnega gradiva. Če bi delal drugače, bi v skupščini predstavljal le številko.«

»Kako ste zadovoljni z delom skupščine v minulih štirih letih?«

»Všeč mi je predvsem to, da so odborniki glasovali s preudarkom. Mislim, da je bila to dobra skupščina in da je razsodno ukrepala. Le nekateri odborniki, ki niso imeli izkušenj, se niso vedno znašli in se tudi niso oglašali.«

»Se vam zdi, da so bila vsa področja gospodarstva in družbenih služb dovolj pozorno obravnavana?«

»Le eno pripombo imam. Menim, da kmetijstvu nismo prišli na kraj. Z zadrugo moramo najti kmetje skupen jezik, zato smo se v skupščini dogovarjali za sestanek predstavnikov zasebnega in

družbenega sektorja. To bi bilo treba uresničiti čimprej.«

»Se volivci zanimajo za vaše delo?«

»Kadar se snidemo, so v ospredju komunalni problemi. V Mrčnih Selih in v Velikem Dolu se borimo za cesto. Imamo kraje, ki so povsem odrezani od sveta. Nekateri otroci so se po ukinitvi osnovne šole v Pečicah prešolali k nam, a nimajo prave poti. Težko je tudi za tamkajšnje kmete, ki si po ozkih kolovozih vozijo prašičke naprodaj v Brežice. Ni še dolgo, kar smo se zaradi ceste sestali na tromeji med šmarsko, krško in brežiško občino s predstavniki obč. skupščin Krško in Brežice. Upam, da se bodo dogovori uresničili. Dobro pa se tudi zavedam, da smo do sedaj lahko naredili le toliko, kolikor je bilo možnosti,« je dejal prizadevni odbornik ob slovesu.

J. TEPPEY

Ivan Kavčič-Štefanič umrl

Komaj nekaj let po petdesetem je v petek, 10. marca, v Orehovcu pri Kostanjevici umrl Ivan Kavčič-Štefanič. Bil je kmetovalec, ki je bil po prirodi zelo bister. Uveljavil se je tudi kot dober igralec amater in oblikoval celo vrsto lepih vlog, saj skoraj ni bilo med obema vojnama igre v Kostanjevici, pri kateri ne bi sodeloval. Ljudje se ga najbolj spominjajo iz Slebernika, v zadnjih letih pa ga poznajo kot Matijo Čopa v Visoki pesmi Ilke Vaštetove. S to predstavo se je tudi poslovil od kostanjeviškega odra. Zanimivo je, da so izvrstni igralci tudi njegovi otroci, ki vsa povojna leta delujejo kot člani Prosvetnega društva »Lojze Košak«.

Ko je društvo lani gostovalo v Trstu in so potem potovali igralci še v nekatera druga mesta, je bil Kavčič z njimi, čeprav ni sodeloval v Miklovi Zali. Veseli smo, da smo mu na večer življenja dali vsaj simbolično priznanje za ves trud, ki ga je skozi desetletja imel s posegi v javno in kulturno življenje v Kostanjevici.

Naj mu bo lahko zemlja njegovega poslednjega doma!

Konferenca SZDL v Krškem

Za torek, 28. marca, je bila sklicana občinska konferenca Socialistične zveze v Krškem. Za obravnavo je občinski odbor SZDL pripravil razen poročila o dosedanjem delu tudi problematiko osnovnega in drugostopenjskega šolstva. S tem je obogatil vsebino konference z izredno pomembnim vprašanjem, okoli katerega se sučejo ta čas razprave vsepovsod. Zlasti pereč je položaj srednjih šol.

V soboto pa veseli »Ringaraja«!

Satirični kabaret RINGARAJA bo doživel v soboto, 1. aprila, zvečer ob 20. uri svojo premiero tudi v kostanjeviškem domu kulture. Prireditev je pripravila s kostanjeviškimi igralci — povečini novinci — Marija Sketova. Vljudno vabljeni!

DROBNE S SENOVEGA

■ NA RUDNIKU je bil končan tečaj za polkvalificirane rudarje — pomožne kopače v jami. Tečaja so se udeležili vsi nekvalificirani kopači, ki so izpolnili pogoj — triletno prakso.

■ KMETJE so začeli pridno delati na poljih, da bi čim prej opravili pomladansko setev. Vreme jim je naklonjeno, tako da so dela po vinogradih že zaključili, zdaj pa so začeli čistiti travnike.

■ AMATERSKEGA VOZNIŠKEGA TEČAJA, ki ga je organiziralo Avto-moto društvo iz Brestanice, se je udeležilo 32 tečajnikov, ki bodo lahko opravili izpit za A in B kategorijo.

■ UDARNIŠKO DELO opravljajo vaščani pri posipanju kamenja na cestnem odseku od Brezja do Kališovca. En kilometer dolg odsek bo popravila komunalna uprava iz Krškega, večino del pa bodo občani opravili prostovoljno.

KRŠKE NOVICE

■ DOBRA UVRSTITEV — Krški šahisti so nadvse zadovoljni z dobro uvrstitvijo na letošnjem brzopoteznem prvenstvu slovenskih mest v Črnomlju. Aktivnost v zimskem času se je bogato obrestovala: 10. mesto med 24 slovenskimi mestnimi ekipami je največji uspeh, ki so ga doslej dosegli krški šahisti. V Črnomlju sta bila najboljša Cizel in Levičar.

■ NOGOMETASI NA PLANEM — Nogometaši Celulozarja se že dlje časa pripravljajo na nadaljevanje tekmovanja v nogometni podzvezi, ki se bo začelo 5. aprila. Jeseni niso želeli veliko uspehov, zato upajo, da si bodo zdaj popravili položaj v razpredelnici. Bolj kot nezavidljivi položaj na lestvici pa nogometaše skrbi finančno stanje, ker letos sindikat papirničarjev klubu ne bo mogel zagotoviti vseh sredstev kot lani. Kaže torej, da bodo morali nogometaši sami poskrbeti za del sredstev — to pa bodo najlažje dosegli z boljšo igro, ki bo privabila več gledalcev.

■ ENOTEN DELOVNI ČAS — Delavski svet krške tovarne papirja in celuloze je na zadnji seji sklenil, da bodo s 1. aprilom vsi zaposleni začeli delati 8 ur dnevno, posameznim službam pa je prepustil organizacijo dela. Doslej so delali delavci v neposredni proizvodnji po 8 ur na dan, druge službe pa so imele 7-urni delavnik. Službe so predlagale, naj bi uvedli enoten 7-urni delavnik, vendar pa tega predloga zaradi specifičnosti dela v tovarni (tri izmene) ni bilo mogoče sprejeti.

■ HITREJE DO DNEVNIKA — Naročniki Ljubljanskega dnevnika časopis že nekaj časa prejemajo na dom. Časopisno podjetje je omogočilo, da naročniki prejemajo list še isti dan, ko izide, medtem ko so ga do nedavnega dobivali s pošto šele naslednji dan.

■ NAGRADE JUBILANTOM — Kolektiv papirnice bo za 1. maj nagradil vse tiste delavce, ki so v delovni organizaciji zaposleni 10 ali 20 let. 16 delavcev bo prejelo denarno nagrado za dvajsetletno delo, 81 delavcev pa za desetletno delo.

■ STANOVANJSKI BLOK — SGP Pionir gradi na Vidmu stanovanjski blok na nov, racionalnejši način. Ker uporabljajo gradbeni material siporeks, dela izredno naglo napredujejo, tako da v sedmih do desetih dneh zgradijo eno nadstropje. Gradnja s tem materialom ima še drugo prednost: prostorov ni treba obmetati z malto, pač pa le pobeliti. Težave pa bodo imeli tisti stanovalci, ki bodo hoteli v stene zabiti žeblje, ker tega trdnost materiala ne dopušča.

■ MRLIŠKA VEŽICA — Že dlje časa razpravljajo krški občani na sestankih in zborih o gradnji nove mrliške vežice. Sprašujejo se, zakaj občina ne more zagotoviti sredstev za objekt, ki je glede na rast prebivalstva nujno potreben.

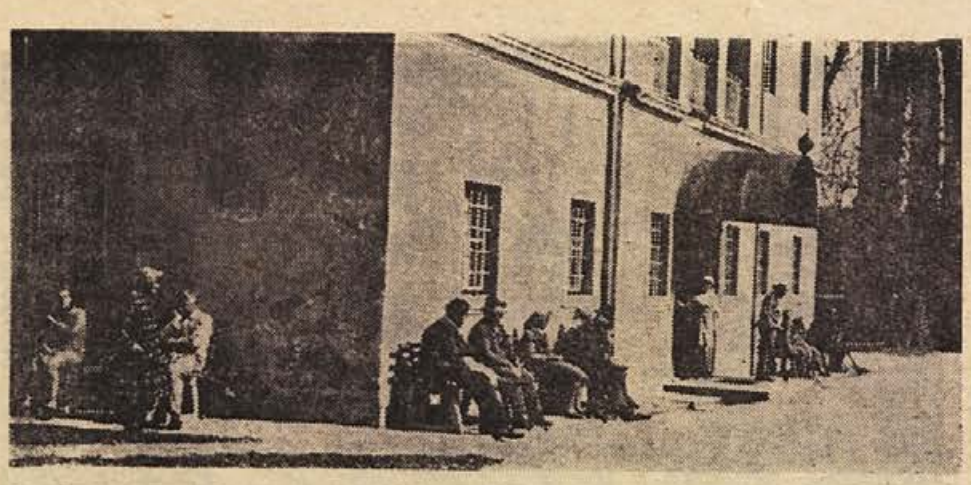

TOPLO POMLADANSKO SONCE je prejšnji teden privabilo oskrbovance doma počitka na Impoljci na klopi pred domom (Foto: Franc Pavkovič, Sevnica)

OSTRE RAZPRAVE PRED SPREJEMANJEM PRORAČUNA

Protestno pismo šolnikov

Po osnutku letošnjega sevniškega občinskega proračuna bi občinski šolski sklad letos dobil 264 milijonov Sdin, kar je 10,5 odst. več kot lani. Ta denar bi zagotavljal porabo 100.000 Sdin na učenca. Sindikat prosvetnih delavcev se s tem ne strinja in zahteva 10 tisočakov več, kar bi predstavljalo dodatnih 27 milijonov Sdin izdatkov. Ker je z odprtim pismom občinskim skupščinam tudi medobčinski sklad za šolstvo druge stopnje v Celju zahteval precej več denarja, so sevniški občinski možje pred težkimi nalogami.

Osnutek letošnjega sevniškega občinskega proračuna predvideva 731 milijonov Sdin dohodkov in izdatkov, kar je 4,76 odst. več kot lani. Od tega denarja je predvidenega za osnovno šolstvo 264 milijonov Sdin za isto dejavnost kot lani, ko je šolstvo dobilo 238,5 milijonov Sdin in skrbelo za 50 učencev več kot letos. Sindikat prosvetnih delavcev je prejšnji teden poslal skupščini protestno pismo, v katerem zahteva 10 tisočakov več na učenca, kot to zagotavlja osnutek proračuna. 24. marca je bil sklican poseben sestanek, na katerem so med drugim primerjali tudi osebne dohodke uslužbencev občinske uprave in učiteljev, ker so slednji zatrjevali, da so zapostavljeni pri dodeljevanju denarja.

Resda pokaže povprečje zaslužkov v lanskem letu pri občinski upravi slabe 3 tisočake več, vendar je treba upoštevati, da so pri njenih uslužbencih všteti pri tem vsi prejemki v tako imenovanem variabilnem delu, pri šolnikih pa ni všteto plačano nadurno delo. Sedanja kvalifikacijska struktura obeh družbenih služb je približno enaka, zato so predstavniki občinske uprave zavrnili omenjene očitke. V primerjavi s sredstvi šolstva v razvitih občinah je zahteva sevniških učiteljev zelo upravičena in kar kliče po sprejetju novega zakona o financiranju šolstva, ki naj bi te razlike vsaj delno ublažil, vendar ni mogoče iti mimo možnosti občine in njenih davkoplačevalcev. Ta teden se nameravajo še enkrat pogovarjati in poiskati sprejemljivo rešitev.

Pred kratkim je tudi medobčinski sklad za financiranje šol druge stopnje v Celju poslal vsem občinskim skupščinam na svojem območju odprto pismo, v katerem poziva občinske skupščine, naj poravnajo po treh kriterijih določene obveznosti do tega sklada. Sevniška občina bi tako morala letos prispevati okoli 65 milijonov Sdin, v osnutku proračuna pa je predvidenih le 32 milijonov. Delovne organizacije bodo prispevale okoli 14 milijonov in bo še vedno manjkalo najmanj 20 milijonov. Občinska skupščina, ki bo na prihodnji seji sprejemala letošnji proračun, bo imela težko nalogo, kako zadovoljiti vse te zahteve.

M. LEGAN

Do prvega maja pa gotovo!

Na sevniškem gradu bo odprta prijetna okrepčevalnica

Slikovit pogled se odpre popotniku, ki gleda od daleč na sevniški grad. Veličasten stoji nad dolino Save, ki se na tem mestu podaljšuje v dolino Mirne in Sevniščice, kot da jih še danes nadzira v vsej svoji nekdaji častitljivi moči in slavi. Pred malo več kot petsto leti ga je zavzel ogrski kralj Matija Korvin in ga je imel za eno najvažnejših postojank. Sedanjo podobo je dobil v začetku 16. stoletja. Pol streljaja od njega stoji znamenita Lutrova kapela, v kateri je učil Jurij Dalmatin in kjer so se do danes ohranile dragocene freske.

Manj lepo podobo pokaže grad obiskovalcu od blizu. Vseskozi je nudil zasilno prebivališče prenekaterim družinam. Ljudje povedo, pa tudi podoba notranjosti kaže, da ga stanovalci niso čuvali, kot bi zaslužil, saj so nekateri celo pokurili parket in les s podstrešja.

»Turistično leto! Vsaj letos naredimo kaj več,« menijo v vodstvu sevniškega turističnega društva. Po pobočjih okrog gradu že pojejo sekire, delavci razčiščujejo staro drevje, ker bodo na njegovem mestu zasadili nove, primernejše drevesne vrste. Vsaj zasilno bi bilo treba obnoviti tudi vrtnarijo, ljudem v gradu pa bo treba preskrbeti primernejša prebivališča.

Obiskovalcem gradu se že dalj časa obeta okrepčevalnica, kaže pa, da gre tokrat zares. Poiskali smo Marijo Repše in njenega moža Franca, ki nameravata prevzeti oziroma na novo urediti tamkajšnje prostore, da bi zvedeli kaj več o tem.

»Doslej sva imela v najemu gostilno na Ruperč vrhu pri Novem mestu. Ker pa je ta kraj obšla nova cesta in se vlaki niso več ustavljali tako kot nekdaj, je začel promet vztrajno padati. Odločila sva se, da prevzameva bife na gradu, ki bi ga rada uredila in vodila tako, da bi bili vsi obiskovalci zadovoljni,« je povedal Franc, ki je sicer že upokojen.

»Sprva bi imela na voljo samo mrzle jedi in pijače, za vnaprej prijavljene večje ali manjše družbe pa bi pripravljala tudi topla jedila. Naša gostilna pri Novem mestu je bila znana po dobrih suhomesnatih izdelkih, predvsem šunkah in klobasah, ki jih pripravlja in suši moj mož sam. Nasploh bi želela ponuditi obiskovalcem predvsem dobre, domače specialitete. Če bo kazalo, bi kasneje skupaj s turističnim društvom opremili nekaj turističnih sob na gradu, na prelepem grajskem vrtu pa bi bilo mogoče postaviti paviljon, kjer bi v prijetnem hladu Sevničani in izletniki prav radi posedali. Zaenkrat se bova lotila opremljanja bifeja in manjših popravil, urediti pa bo treba tudi dohodne poti in cesto. Do prvega maja bo vse gotovo urejeno in takrat bomo pogostili prve goste,« je dejala Marija, na katere ime je vpisano obrtniško dovoljenje.

Načrt je uresničljiv. Če bosta znala pritegniti goste, bo tja gotovo zahajalo veliko domačinov. Ko pa bo asfaltni trak segel tudi do Sevnice, bosta žela rezultate sedanjega skromnega začetka in upanje na uspeh. M. L.

KRATKE Z VSEH STRANI

■ **BOSTANJ.** Pred nekaj dnevi so se že pojavile prve jate podusti, ki vsako leto prihajajo odlagat igre na največje drstišče v Sloveniji k boštanjskemu mostu in se zatem vračajo v Savo in njene pritoke. Sevniški ribiči, ki imajo zdaj svojo družino, pravijo, da jih bodo ponoči in podnevi sami varovali pred tatovi in da za to niso potrebni oboroženi čuvaji, ki so varovali ribe nekaj let nazaj. Tudi v ta namen zgrajena čuvajnica, je že odprta.

■ **KRMELJ.** Lani je bilo predvideno, da bo Krmelj dobil iz sklada za komunalno dejavnost in negospodarske naložbe sto tisočakov za postavitev lope na avtobusni postaji. Ker je lani niso zgradili, je omenjeni denar zagotovljen v letošnjem finančnem načrtu sklada. Treba ga bo izkoristiti in v ta namen poiskati še dodatni denar pri tistih, ki jim bo lopa v korist.

■ **VELIKI CIRNIK.** Cesta, ki vodi z Velikega Cirnika proti Vinjemu vrhu, je pri Vel. Cirniku tako ozka, da je promet oviran. Težave so v tem, da lastnika zemljišča, kjer naj bi cesto razširili, noče ta o tem nič slišati niti ne marata odškodnine. Ko so pred kratkim na zboru volivcev to znova pogreli, so nekateri zahtevali, naj tisto zemljišče razlastijo, če to zahteva širša družbena korist.

■ **DOM NA LISCI.** V soboto, 26. marca, so prvič po letošnji zimi prišli obiskovalci lahko z motornimi vozili k Tončkovemu domu. Zameti so s ceste odstranjeni prijazni dom in Lisca vas vabita na obisk.

■ **ZA VSE ENAKA CENA.** 24. marca so se v Sevnici sestali predstavniki sevniške in trebanjske občine in se sporazumeli, zakaj so potrebne v sevniški občini enake cene za umetno osemenjevanje tudi na tistem področju občine, kjer osemenjuje trebanjska veterinarska postaja, čeprav Trebanjci zahtevajo manjšo ceno teh uslug. V sevniški občini imajo zaradi slabših cest in manj plemenic večje stroške z umetnim osemenjevanjem in mora prispevati za vzdrževanje umetnega osemenjevanja enako tisti kmetovalec iz Šentjanža kot oni iz drugih krajev, čeravno mu slučajno osemenjuje trebanjska veterinarska postaja, ki ima manjše stroške in zaradi tega tudi manjšo ceno.

■ **MARČEVSKI SEJEM DOBRO OBISKAN.** Na marčevskem sejmu v Sevnici je bilo dosti kupcev, ki so razen živine kupovali tudi drevesne sadike z Blanca, cvetlične lončke in lončeno posodo. Sejem se je poznal tudi v gostinskih lokalih. Cena živine je bila precej visoka.

■ **ODLIKOVANJA ČLANOM RADEŠKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA.** Na občnem zboru radeškega planinskega društva sta bili izročeni nagradi SPZ iz Beograda tov. Erženu za delo pri markacijah in našemu dopisniku Stanku Skočirju iz Loke za dolgoletno propagandno delo pri planinstvu. Nagrajencema čestitamo.

■ **POEZIJA IN PESEM V LOKI.** Loška mladina je pred kratkim organizirala literarni večer z naslovom Poezija in pesem, ki je doživel lep uspeh.

■ **MLADIH MANJKA.** Občnega zbora gasilskega društva, Metalna v Krmelju se je 24. marca udeležila skoraj večina članov. Poročilo je ugotovilo, da zaradi nedelavnosti in premajhne disciplinie nekaterih članov sprejete naloge niso bile v celoti uresničene. Razprava je pokazala, da v vrstah gasilcev manjka mlajših ljudi, predvsem vajencev, ki bi jih bilo treba usposobiti tudi za to dejavnost. Člane organizacije bo treba tudi bolje seznaniti z gasilskimi aparati in preventivno dejavnostjo, ki bo varovala družbeno premoženje pred ognjem. Izvolili so nov 7-članski odbor s predsednikom Vladom Senčarjem na čelu. Leopold Rugelj je bil ob tej priložnosti imenovan za častnega člana društva.

Premalo pobud v RK

V nedeljo, 12. marca, je bil v osnovni šoli na Razboru sestanek organizacije Rdečega križa. Člani so sklenili, da je treba delo v tej organizaciji poživiti. V takih pogojih, ko je od vsega odbora ostal le predsednik Mirko Seško, organizacija res ne more delovati.

Na sestanku so sprejeli sklepa, da je treba čimprej pobrati članarino in pridobiti prostovoljne krvodajalce za akcijo, ki bo v sredo, 5. aprila, v osnovni šoli v Loki.

Dan žena v Žirovnici

Malo naselje nad Loko pod Vel. Kozjim je letos že drugič pripravilo kulturno prireditev, tokrat v počastitev dneva žena. Po nagovoru so trije šolarji recitirali materam in jih počastili s cvetjem. Po proslavi so bile žene skromno pogoščene.

Svet sklenil eno, skupščina pa drugo

O spornem zemljišču v Loki pri Zidanem mostu smo v našem listu že pisali. Isto zemljišče sta želela dobiti Kmetijski kombinat Zasavje iz Sevnice in krajevna skupnost iz Loke. Kombinat ga je hotel dati tov. Goriškovi v zamenjavo za njeno zemljišče, ki je bilo arondirano, in je zato zanj zaprosil občinsko skupščino že leta 1965. Loška krajevna skupnost je dodelitvi nasprotovala in v obrazložitvi navedla, da bo zemljišče potrebovala za športna igrišča in za vaje gasilcev, v bodoče pa bi ga lahko tudi pozidali.

Spor se je vlekel poldrugo leto. Na zadnji seji sveta za družbeni plan in finance, ki je bila 27. februarja, je bilo sklenjeno, naj se zemljišče dodeli kombinatu, ker je to kmetijsko zemljišče, ne pa stavbno, saj v urbanističnem programu ni predvideno za zazidavo. Kmetijska zemljišča pa se morajo po dosedanjih predpisih dodeliti le kmetijskim organizacijam, če so seveda zanje zainteresirane. Dodeljuje pa jih občinska skupščina.

Sevniška občinska skupščina je na zadnji seji zavrnila predlog sveta za družbeni plan in finance in sklenila, naj dobi zemljišče krajevna skupnost. S tem je pokazala razumevanje za potrebe krajevne skupnosti, vendar je vprašanje, če bo ta odločitev tudi obveljala, saj bo kombinat prav gotovo zemljišče dobil, če se bo pritožil na višje organe. Mnogi pričakujejo, da v interesu dobrih odnosov tega ne bo storil.

Za 47 milijonov pogodb

17 delovnih organizacij v sevniški občini je že sklenilo pogodbe z občinsko skupščino, po katerih bodo prispevale 2,4 odst. od bruto osebnih dohodkov za šolstvo, kar znese skupno 47 milijonov. Nekaj zunanjih podjetij, ki imajo v sevniški občini samo poslovalnice, je prispevek odklonilo. Konfekcija LISCA, Kovinsko podjetje, gozdni obrat KGP Brežice, Veležitar iz Celja, Dom na Loki in ŽTP Ljubljana, ki naj bi skupno prispevali 26 milijonov (od tega polovica Lisca), pogodb še niso podpisali.

Ko so člani sklada za šolstvo pred nekaj dnevi o tem govorili, so poudarjali, da je treba s proračunskimi sredstvi kar najskrbneje gospodariti, ker mora iti prispevek delovnih organizacij samo za tisto, za kar je namenjen.

SEVNIŠKI VESTNIK

Uspehi štirih let

(Nadaljevanje in konec)

V bodoče bo treba še bolj pritegniti gospodarstvo in občane, da bodo v te namene žrtvovali še več denarja. Pospešiti bo treba gradnjo družbenih stanovanj in združevati sredstva manjših delovnih organizacij.

Občinski proračun

Do leta 1963 je bilo šolstvo kot glavni porabnik občinskega proračuna v zelo nezavidljivem materialnem stanju. Že takoj prihodnje leto se je za dobro tretjino povečala denarna pomoč šolstvu, pa tudi vsa naslednja leta so se dohodki šolskega sklada povečevali hitreje kot proračunski dohodki in izdatki, ki so v 4 letih narasli od 338.5 milijonov na 697.5 milijonov starih dinarjev. Podobno je bilo tudi z izdatki za socialno varstvo. Za kulturno prosvetno dejavnost gre zadnja leta tudi več denarja, prav tako za komunalno ureditev. Tri izmed enajstih krajevnih skupnosti, kolikor jih je v občini, so sprejele krajevni samoprispevek, večina pa je dobro obrnila občinsko dotacijo in veliko naredila s pomočjo prebivalcev.

Pomembno je, da so se stroški za delo državnih organov v štirih letih povečali le za 71 odstotkov, kar je za 35 odstotkov manj, kot so narasli proračunski dohodki. Zmanjšala se je tudi pomoč družbeno-političnim organizacijam. Zelo pa so se povečale negospodarske naložbe, zato bo še precej časa treba odplačevati dolgove.

V kombiniranih oddelkih je le še 17 odst. učencev

Zadnja leta je bilo o sevniškem šolstvu na sejah občinske skupščine največ razprav. Na osnovi obširnih raziskovanj je bil leta 1964 sprejet program razvoja šolstva, ki se tudi uresničuje. Šolska mreža je doživela vrsto izboljšav. Najpomembnejše je, da se že velika večina vseh šolarjev šola v popolnih osnovnih šolah in da jih le še 17 odstotkov sedi v kombiniranih oddelkih. Kdor pozna hribovit teren v občini, ve, kaj to pomeni. Z dvema šolskima avtobusoma se vozi 300 šolarjev na osnovno šolo v Sevnico.

Znano je prizadevanje skupščine, da bi modernizirala stara šolska poslopja, za kar so pokazala razumevanje podjetja in občani. Občutno se izboljšuje tudi kvalifikacijski sestav prosvetnih delavcev, saj 16 učiteljev izredno študira na pedagoški akademiji, redno pa se šola tudi 24 bodočih šolnikov. Občinska skupščina je šolstvu leta 1964 namenila 141 milijonov starih dinarjev, lani pa že 233.

‚Senčnata področja'

Na področju zdravstva zadnja leta ni bilo želenih uspehov. Zdravstveni delavci morajo še vedno delati v neprimernih prostorih, kar ne priteguje novih zdravniških moči. 18.496 prebivalcev sevniške občine ima na voljo le štiri splošne zdravnike in dva zobozdravnika. V bodoče čaka občinsko skupščino na tem področju še veliko dela. Občutne težave povzroča skupščini tudi skrb za 403 socialne podpirance. Pred štirimi leti je za to šlo 22 milijonov Sdin, lani pa že 54 milijonov. Občina je morala skrbeti tudi za 74 prizadetih otrok, ki so v zavodih, in za 351 otrok, ki nimajo urejenega družinskega življenja.

Kljub prizadevanju ni bilo vidnejših uspehov na kulturnem področju. Skupščina je sicer v okviru možnosti dajala denar in podpirala dejavnost, vendar se na tem področju brez zavzetosti za aktivno kulturno življenje ne da dosti doseči.

Končujemo malo dolgi sestavek z željo, naj bi ob njem ljudje premislili, koga bodo volili v skupščino. Od tega je odvisno, kako bo občina reševala posamezne težave in naloge, ki jih bo veliko tako dolgo, dokler si bomo želeli napredek.

M. LEGAN

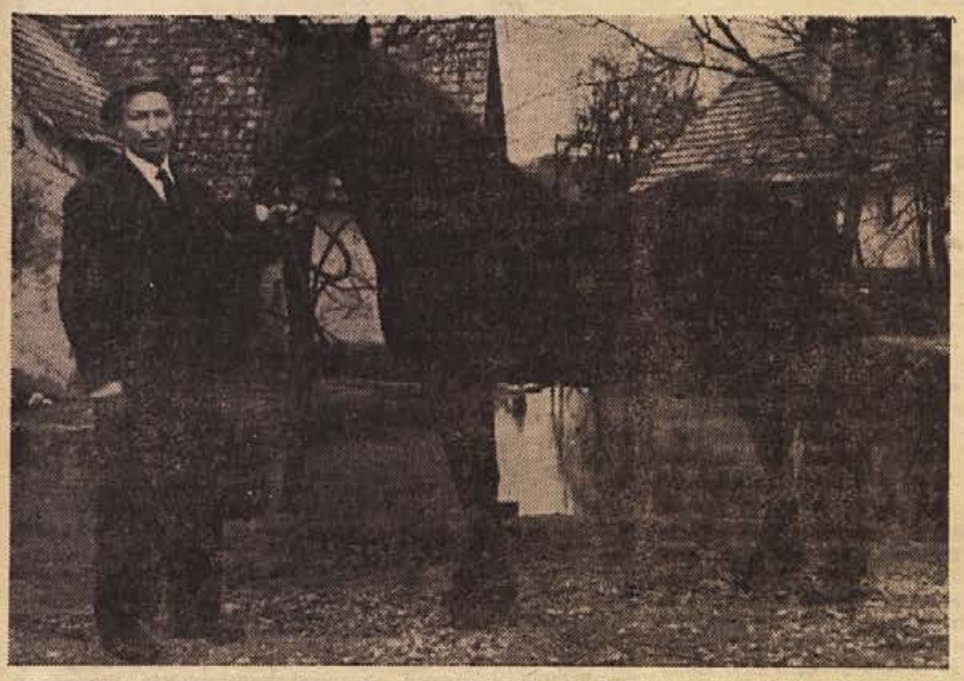

Pospeševanju živinoreje je treba posvetiti več skrbi. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo se v Trebnjem pogosto sestaja in premleva, kaj bi bilo pametno narediti. Ena izmed osnov za dobro živino so dobri plemenjaki. Za plemenske bike in umetno osemenjevanje je v občini razmeroma dobro poskrbljeno, slabše pa je z merjasci in žrebci. Občina premore vsega enega žrebca, ki ga redi Janez Majde z Luže (na sliki). Ta žrebec je občutno preveč obremenjen, saj vodijo k njemu plemenice tudi iz drugih občin. Star je pet let, preizkusil ga je veterinarski zavod, posredoval pa ljubljanski kmetijski zavod. (Posnetek: V. Juvanc)

Sklad gre h kmetijski zadrugi

Na nekaterih zborih volivcev v trebanjski občini so ljudje spraševali, kaj je z živinorejsko-veterinarsko službo — V ta namen posredujemo tudi sklepe sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, sprejete na seji v ponedeljek, 20. marca

Člani sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, predstavniki Kmetijske zadruge Trebnje, veterinarske postaje in občinske skupščine so prejšnji teden spet sedli za mizo, da bi poiskali rešitev za organizacijo živinorejsko-veterinarske službe v trebanjski občini. Kmetijska zadruga je zaradi predpisov in tržnih zakonitosti prisiljena imeti dobro organizirano živinorejsko službo, veterinarska postaja pa je po njihovem mnenju taka, kot trenutno je, ni sposobna v redu organizirati. Že na prejšnji seji sveta je bila določena komisija, ki naj pripravi predlog za organizacijo živinorejske službe, vendar sta se stališči zadruge in postaje bistveno razlikovali. Potrebna je bila večurna razprava, da so se na zadnji seji vendarle dogovorili za nekatere sklepe oz. odločitve.

Sklenjeno je bilo, naj se sklad za osemenjevanje, ki je bil doslej pri občini oz. veterinarski postaji preimenuje v sklad za reprodukcijo. Prevzame naj ga kmetijska zadruga, vodil pa ga bo upravni odbor sklada v sodelovanju s svetom za kmetijstvo in gozdarstvo. V sklad se bodo stekale pavšalne skočnine, del skočnine od merjascev in žrebcev in denar, ki ga bo v te namene dodelila zadruga. Odnosi med skladom, zadrugo in veterinarsko postajo naj se uredijo z medsebojnimi pogodbami za posamezno vrsto del. Kmetijska zadruga mora organizirati evidenco plemenjakov, pobirati del skočnine od rejcev plemenskih merjascev in žrebcev, rodovniško službo pa naj še nadalje vodi v sodelovanju s kmetijskim zavodom.

Sklenjeno je bilo tudi, naj kmetijska zadruga ne organizira lastne veterinarske službe, pridržana pa je možnost, da jo ustanovi, če bo skupno z upravnim odborom sklada in svetom smatrala, da veterinarska postaja dela ne opravlja zadovoljivo. Čeravno je ustanovitev lastne veterinarske službe ob sedanji organizaciji veterinarske službe v Sloveniji tako rekoč zadnja možnost, je ta odločitev sveta nekak pritisk na veterinarsko postajo, da se kadrovsko okrepi in tako usposobi za širše naloge na področju živinoreje v občini.

M. L.

Združitev petih organizacij

Na sektorski konferenci komunistov Litostroja, Kemoopreme, Dobrniča, Dol. Nemške vasi in Trebnjega, ki je bila 23. marca, so se udeleženci z glasovanjem odločili, da se združijo v eno osnovno organizacijo, dosedanje osnovne organizacije pa bodo delale kot aktivi na posameznih področjih oziroma v delovnih organizacijah. Komunisti KZ Trebnje ki so raztreseni po vsej občini, pa bodo še naprej obdržali svojo osnovno organizacijo.

Štiriurna razprava o aktualnih nalogah komunistov se je sukala največ okoli nekaterih zlorab in okoriščanj v družbi, ki so jih udeleženci enodušno obsojali in zahtevali, da se mora ZK bolj zavzemati za poštene družbene odnose, saj ima družbena ureditev od raznih nepravilnosi, ki jih ljudje pogosto še napihujejo, mnogo večjo moralno kot pa materialno škodo.

Izvoljen je bil tudi 9-članski sekretariat organizacije, ki ga sestavljajo: Janez Gartnar kot sekretar, Štefan Potočnik kot njegov namestnik ter člani: Janez Tratnik, Alojz Lamut, Franc Lenič, Miha Marš, Bena Glogovšek, Cirila Zidar in Tone Sever.

Kandidati za vodilna mesta v občinski skupščini

Ciril Pevec, tajnik občinske uprave, je predlagan kot kandidat za bodočega predsednika trebanjske občinske skupščine

Prejšnji teden je v trebanjski občini minil v znamenju mrzličnih priprav za volitve. Izvršni odbor občinske konference SZDL se je sestal v torek, v petek dopoldne občinska volilna komisija, popoldne pa komisija pri občinski konferenci SZDL. Vmes je bila tudi vrsta sestankov s popolnimi aktivi v posameznih večjih krajih občine. V petek popoldne se je sestal tudi občinski komite ZK. Ker je CK Slovenije vztrajal pri tem, da dosedanji sekretar občinskega komiteja ZK Roman Ogrin še naprej ostane na tem delovnem mestu, pa tudi občinski komite je to soglasno sprejel, je tov. Ogrin umaknil kandidaturo za odbornika občinske skupščine in njenega predsednika. Občinski komite je zato predlagal Cirila Pevca, dosedanjega tajnika občinske uprave, kot kandidata za odbornika in predsednika občinske skupščine, kar je volilna komisija še isti dan podprla. Prav takšno podporo je dobil tudi na sestanku občinskih vodstev družbeno-političnih organizacij 25. marca, ko je bilo sklenjeno, da vodstva podpirajo Cirila Pevca, Naceta Dežmana in Tonenta Goleta kot kandidate za vodilna mesta bodoče občinske skupščine.

Seminar za bodoče člane

27. in 28. marca je bil v Trebnjem seminar za bodoče člane Zveze komunistov, ki so jih predlagale družbeno-politične organizacije. Na seminar je bilo povabljenih 45 ljudi, med njimi precej mladih, od katerih so mnogi že izrazili željo, da bi postali člani ZK. Na seminarju so obravnavali program ZK.

Več predvolilne živahnosti

Ko je izvršni odbor občinske konference SZDL v Trebnjem 21. marca obravnaval potek kandidacijskih zborov, je bilo ugotovljeno, da so bili po delovnih organizacijah dobro obiskani, mnogo slabše pa je bilo z zbori kmetov, kooperantov kmetijske zadruge. Sklenjeno je bilo, da se je treba kar najbolje pripraviti za kandidacijske zbore za odbornike občinskega zbora, ki se sestajajo te dni. Pri obravnavanju dosedanjega dela občinske skupščine in odbornikov naj ne bi suhoparno podajali volivcem napisanega poročila, namreč naj bi obravnavali predvsem naloge, ki so pred skupščino, in ukrepe, ki so potrebni za njihovo uresničitev. Po tem pa naj bi izbirali najbolj primerne kandidate za bodoče odbornike. V predvolilni aktivnosti je treba tudi več volilne živahnosti in še več pomoči vseh pripadnikov družbeno-političnih organizacij.

Spomenik na Rojah bodo razsvetili

Na februarski seji krajevne organizacije ZB na Mirni so se dogovorili, da bodo letos dokončno uredili spomenik na Rojah. Tja nameravajo napeljati elektriko in ga razsvetliti, v njegovo okolico pa postaviti 4 betonske klopi, ki bodo na voljo obiskovalcem tega lepega, vzvišenega prostora nad Mirno. Udeleženci so tudi predlagali, naj bi organizacija poslala javno pismo šolarjem mirenske šole, naj bolj pazijo na okolico spomenika. LUDVIK BIZJAK

RK bo pomagal otrokom

Mladinsko okrevališče na Debelem rtiču je spet odprto. Ker pa kaže, da komunalni zavod za socialno zavarovanje letos ne bo namenil kaj prida denarja za zdravljenje otrok, potrebe po tem pa so po podatkih zdravstvenega doma zelo velike, je občinski odbor RK v Trebnjem na nedavni seji sklenil, da bo organiziral zbiranje denarja po delovnih organizacijah. V kratkem bodo podjetja in ustanove prejele prošnje za pomoč. RK upa, da se bo našlo kaj denarja za pomoč otrokom, ki zdravstveno nego potrebujejo, pa jim revni starši tega ne morejo omogočiti.

DROBIŽ IZ VSE OBČINE

TREBNJE:

APRILSKI PREDSTAVI. V nedeljo, 2. aprila, bodo amaterji KUD France Prešeren iz Ljubljane-Trnovo spet igrali v Trebnjem. Predstavili se bodo z Molierovo komedijo Scapinove zvijače. 23. aprila bo trebanjski mladinski aktiv pripravil veseli večer, ki bo vseboval krajše zabavne igrice ter zabavno in narodno glasbo.

CENTRALNA KURJAVA NI BILA PREVZETA. Prejšnji teden je strokovna komisija pregledovala na novo zgrajeno centralno kurjavo v Mizarstvu Trebnje, ki zaradi nekaterih napak pri gradnji ni bila prevzeta.

VSAJ UMAKNITI IZPRED OČI. Za mehanično delavnico KZ Trebnje se je pod kozolcem in okrog njega nabral velik kup neuporabnih delov kmetijskih strojev in orodij. Vse to je nametano vsevprek in daje kaj slabo podobo o skrbi za kmetijske stroje. Resda vsa tista navlaka spada le še v odpad, toda že sam nered ne govori v prid skrbnemu gospodarjenju. Čas bi bil, da gredo odpadni deli med staro železo in jih odpeljejo od tam.

GARDEROBA ZA TVD PARTIZAN. Stanovanjsko podjetje je sklenilo obnoviti prizidek pri stanovanjski hiši št. 14 za občinsko stavbo, kjer bo dobilo manjšo garderobo tudi društvo Partizan, ki potrebuje prostor s tekočo vodo ob tekmovanjih v odbojki. Prostore preureja trebanjsko Komunalno podjetje.

MOKRONOG:

PREDVSEM SLOGE MANJKA Čas beži in le še 5 mesecev je do velike proslave 25-letnice ustanovitve Gubčeve brigade. Vendar obiskovalec Mokronoga še ne občuti kaj več priprav. Na gradu je treba še veliko narediti, da bi bila okolica bodočega spomenika primerno urejena. Če povprašate za vzroke, se hitro izkaže, da prebivalcem predvsem manjka sloge, ko se lotevajo posameznih akcij. Če se bodo tudi o drugih stvareh tako dolgo pogovarjali, kot se pogovarjajo o tem, kje naj bi stal spomenik, ne bo pravih uspehov, čeprav so letošnje zamisli za kraj zelo koristne.

SE EN GOSTINSKI LOKAL. Jože Ziherl iz Mokronoga se je začel pripravljati, da bo v svoji hiši odprl bife. Predhodno bo moral prostore še primerno urediti, da bo dobil dovoljenje za otvoritev lokala.

NOV OBRTNIK V MOKRONOGU. Franjo Kosi iz Vižmarij pri Ljubljani je zaprosil na oddelku za gospodarstvo pri občinski upravi v Trebnjem, da bi v Mokronogu odprl delavnico za vodovodno inštalaterska dela, ter montažo centralne kurjave in napravo kanalizacije. V ta namen bo preuredil spodnji del hiše Franca Obahe.

MIRNA:

SAMO PREKO KRAJEVNE SKUPNOSTI. Na nedavni seji sveta krajevne skupnosti je bilo sklenjeno, da morajo vsi oglasi prek krajevne skupnosti. Sprejemala jih bo Jožefa Črv v gasilkem domu.

NIC VEČ ZA ZASEBNIKE Tovarna šivalnih strojev z Mirne se je odločila, da bo lesni obrat s 1. aprilom prenehal sprejemati od zasebnih lastnikov les za razrez.

SELA ŠUMBERK:

KONČNO BOLJŠA CESTA. Prejšnji teden je trebanjsko Komunalno podjetje popravlo priključek Sela Šumberka na cesto Žužemberk—Radohovo vas, o kateri so na zborih volivcev doslej tolikokrat govorili. Krajevna skupnost Sela Šumberk je doslej popravila tudi dobra 2 km dolgo vaško pot Sela Šumberk—Orlaka, v načrtu pa ima še 3 km. V ta namen je lani dobila iz občinskega proračuna 90.000 Sdin, gozdni obrat Trebnje je dal 100.000 Sdin, s krajevnim samoprispevkom pa so se tamkajšnji prebivalci obvezali, da bodo z delom prispevali 2 milijona S din. Do sedaj so odslužili 800.000 S din, drugo pa bodo letos.

TREBANJSKE NOVICE

Spomini na junaka

Ob obletnici smrti narodnega heroja Jožeta Kadunca-Ibra

Narodni heroj Jože Kadunc-Ibar je bil priljubljen in spoštovan partizanski borec in sposoben komandant

(Nadaljevanje in konec)

In spet napad drugega bataljona Gubčeve na Trško goro. Tretja četa, ki ji je poveljeval Ibar, je zavzela hišo, v kateri so bili Nemci. Po boju smo sedli trije v sneg. Naenkrat se vsujejo okoli nas mine. Na srečo jih mnogo ni eksplodiralo. Ibar vstane in reče: »Tu nimamo kaj početi, pojdimo raje v Karteljevo, kjer so se utrdili Nemci!« Nad vasico smo prišli, ko se je danilo. Ibar se je naenkrat izgubil.

Ko se je vrnil v četo, je prinesel s seboj popolno nemško opremo. Povedal je, da je hotel videti od blizu, kako so se Nemci utrdili. Ko pa je prišel do Karteljevega, so že zapuščali vas in komaj je še enega ujel, da si je preskrbel novo obleko, saj je bila stara že vsa strgana.

Pri Ruperč vrhu smo se srečali z 2000 Čerkezi. Nas pa je bilo le petdeset. Ibar je hladnokrvno razporedil položaje, težko strojnico je dal postaviti le sto metrov od sovražnika. Udarili smo z vsem orožjem in štiridesetkrat močnejšega sovražnika pognali v beg. Šele ko so Nemci prodrli s tanki, smo se počasi in organizirano umaknili. Imeli smo nekaj ranjencev, Nemci pa so za svoje mrtve potrebovali dva kamiona. Res, da nam je v boju mnogo pomagala megla, a brez Ibrove preudarnosti in poguma bi se boj končal drugače.

Isti dan smo še enkrat udarili. Nemci so se nam približali v megli. Ko so padli prvi streli, se je Ibar pognal k mitraljezu v zasedi. Prišel je o pravem času, kajti mitraljezec je bil ranjen. Strojnico je prevzel Ibar. Toda kmalu je tudi njega zadelo. Morali smo se umaknitti. Nosil sem Ibra in njegovo strojnico, čeprav sem bil tudi sam ranjen. Pri umiku so naju Čerkezi skoro ujeli, a eden od naših, Dore Kovaljev iz Šentruperta, je užgal po njih. Ibrova strojnica pa je imela zamašeno cev. Ranjeni Ibar jo je v hipu zamenjal in s svojimi preciznimi streli pomagal odbiti sovražnika.

Poslednjič sta bila skupaj tisto žalostno noč 22. marca 1944, ko smo šli minirat progo med Grosupljim in Šmarjem. Na Cikavi, prav blizu svojega doma, je Ibar še nagovarjal ljudi, naj pregovorijo svoje, ki so bili pri belih, da preidejo k partizanom. Noč je bila tako temna, da nismo opazili belih, ki so spremljali oklopni vlak. Streljanja je bilo mnogo, a nihče ni mogel videti, kam strelja. Bataljon se je zbral za Cikavo. Manjkal je samo eden — junak Ibar.

Dve leti kasneje sem se srečal z njegovimi posmrtnimi ostanki, ko smo ga izkopali iz groba za progo in svečano pokopali na grobišču borcev v Grosupljem.

Ludvik Šest

OD ČETRTKA DO ČETRTKA

■ **DO MAJA BODO ZBIRALI ZA OTROKE** — Predstavniki sindikalnih podružnic iz delovnih organizacij v novomeški občini so se 20. marca drugič sestali in sklenili podpreti akcijo za zbiranje denarja za okrevanje otrok. Predvidevajo, da bodo denar zbirali do maja.

■ **POGOVOR O DELEGATIH** — Sindikalni odbor storitvenih dejavnosti je 22. marca razpravljal o delegatih za občni zbor republiškega in centralnega odbora. V novomeški občini bodo za republiški odbor izvolili 5 delegatov, za centralni odbor pa enega.

■ **MAJA — PRIČETEK ŠPORTNIH IGER** — Odbor za organizacijo delavskih športnih iger je 24. marca obravnaval priprave, program in način ocenjevanja za to množično športno manifestacijo v novomeški občini. Igre se bodo pričele v maju in bodo predvidoma končane do občinskega praznika. Na odborovi seji so poudarili, da bodo letos razpisali tekmovanje v istih panogah kot lani, s čimer bo dana možnost za množično udeležbo na teh igrah.

■ **SINDIKALNI SEMINAR V DOLENJSKIH TOPLICAH** — V Dolenjskih toplicah bo od 3. do 5. aprila seminar za predsednike in tajnike sindikalnih podružnic iz gospodarskih organizacij, naslednje tri dni, od 6. do 8. aprila, pa bo seminar za udeležence iz negospodarskih organizacij. Iz delovnih organizacij že prihajajo prijave.

■ **PODJETJA IZBRALA KANDIDATE** — V preteklem tednu so vse delovne organizacije v novomeški občini izbrale kandidate za odbornike in poslance republiških zborov.

■ **PARK NA ZANEMARJENEM KRIŽIŠČU** — V Straži so se mladinci odločili urediti prostor ob cestnem križišču med trafiko in železnico ter zadružnim domom. Zanemarjeno površino bodo spremenili v park in v ta namen zasadili drevesca.

■ **OTROKE SO CEPILI** — V minulem tednu so v novomeškem zdravstvenem domu cepili otroke proti otroški paralizi, davici in drugim boleznim. Cepljenje je bilo obvezno.

■ **RADIOKLUB ZAPRT** — Pred kratkim so v Novem mestu zaprli radioklub, ker zanj tudi po treh letih niso dobili primernega prostora. Vodstvo kluba je s tem seznanilo pristojne organe v občini. Klub so zaprli tik pred 30-letnico radioamaterske dejavnosti v Novem mestu.

■ **SVET ZA FINANCE O PRORAČUNU** — V preteklem tednu je svet za finance pri novomeški občinski skupščini obravnaval predvsem predlog za proračunske dohodke in izdatke občine v letu 1967. Svet je reševal tudi davčne in premoženjske ter upravnopravne zadeve.

■ **MARIBORSKI DIJAKI OBISKALI »KRKO«** — V petek, 24. marca, so novomeško tovarno zdravil »KRKO« obiskali dijaki in dijakinje ekonomske srednje šole iz Maribora. Z zanimanjem so si ogledali proizvodnjo zdravil in preparatov v novomeškem in ločenskem obratu.

IŠČEMO PROSTOR ZA NOVO NOVOMEŠKO ŠOLO

Zakaj nova šola na Grmu?

Ekonomska analiza ugotavlja, da bi morebitna nova šola v Bršlinu bistveno ne razbremenila novomeške šole »Katja Rupena«

Diplomirani ekonomist Miha Hrovatič je po naročilu novomeške krajevne skupnosti izdelal ekonomsko analizo, na podlagi katere bi se odločili: ali naj stoji nova šola na Grmu ali v Bršlinu. Izvleček analize je med tem že obravnavala občinska skupščina, o ugotovitvah pa so spregovorili tudi drugi samoupravni organi. V tej analizi oziroma študiji je dokazano, da bi bila bolj potrebna nova šola na Grmu.

Ekonomska analiza se opira na vse vrste podatkov, izkušenj in predvidevanj. Ugotavlja, da se je mestno prebivalstvo v zadnjih petnajstih letih povečevalo po 42 odstotkov, da bo tolikšen porast tudi v prihodnje in da bo imelo Novo Mesto leta 1972 že 13.720 prebivalcev, njegovo širše območje pa okoli 16.000. Glede na razmestitev stanovanjskih sosesk po urbanističnem programu in zazidalnih načrtih ter proste in primerne stanovanjske povaršine in glede na pomanjkanje vode na levem bregu Krke se bodo ljudje verjetno bolj naseljevali na desnem bregu, kjer je med drugim predvideno novih 1200 stanovanj. Razumljivo je da bo tudi otrok več na desnem kot na levem bregu.

Analiza uporablja podatek, da hodi čez kandijski most, torej z desnega brega Krke v osnovno šolo »Katja Rupena« že danes okoli 600 učencev, torej znatno več kot iz bršlinskega konca, odkoder jih pride le okoli 260. Čez šest let se bo število učencev na mestnem območju povečalo za 340.

Če bi upoštevali sedanje število učencev in prirastek (340), bi učenci takole hodili v šolo:

- *če bi novo šolo dobil Bršlin,* bi jo obiskovalo 493 učencev, novomeška bi imela še vedno 1204 učence, šmihelska pa 717 učencev;
- *če pa bi novo šolo dobil Grm,* bi bila razporeditev takale: Grm 859 učencev, Novo mesto 902 in Šmihel 653.

Če gre za to, da bi razbremenili osnovno šolo »Katja Rupena«, ki ima letos 1557 učencev v 48 oddelkih, bi tega ne naredili uspešno, če bi šolo zidali v Bršlinu, medtem ko podatki kažejo, da bi to z grmsko šolo lahko naredili. Očitno je torej, da je treba najprej zidati šolo na Grmu.

V petnajstih letih bo moral tudi Bršlin dobiti svojo šolo, ker tako narekujejo potrebe in razvoj..

Mladinski predsedniki na seminarju

26. marca dopoldne je bil v Novem mestu seminar za predsednike in sekretarje mladinskih aktivov. Udeležilo se ga je 27 mladincev in mladink, ki so se pogovarjali o nalogah in vlogi ZMS, subjektivnih silah v gospodarski reformi in podobnem. V začetku aprila bo drugi del seminarja, ki bo delal po skupinah.

Le malokatera srečka je izžrebana, pa vendar proda prodajalec v kiosku ob Cesti komandanta Staneta v Novem mestu vsak teden cele bloke srečk državne loterije. Ljudje do srede popoldne srečke kupujejo, od petka naprej pa sprašujejo, katera je zadela, koliko je zadela, in zahtevajo izplačilo. Odkar je znano, da so večje dobitke na loteriji zadeli tudi Novomeščani, so pred kioskom kar gneče. Takole je bilo pri kiosku v četrtek, 23. marca, na dan žrebanja. (Foto: Ivan Zoran)

19 let odbornik

Jože Pelko, odbornik iz Dolenjskih Toplic, bi se lahko pohvalil, da je devetnajst let preživel v »odborniški ložiˮ, izmenoma kot občinski in okrajni odbornik. Letos se mu izteče štiriletna mandatna doba v občinski skupščini, pa smo ga povprašali, kaj je spoznal v tem času in kaj misli.

Ali imate občutek, da ste na skupščinskih sejah vedno zastopali svoje volivce?

— Taka vprašanja se odbornikom porajajo. Redko sem se mogel o vprašanjih, ki naj bi jih obravnavala skupščina, posvetiti z volivci, zlasti z vsemi ne. Razlogov je bilo več, navadno pa se je to zgodilo zategadelj, ker mi je sejno gradivo prepozno prišlo v roke. Kljub temu pa sem vselej našel toliko časa, da sem se pogovoril vsaj z desetimi ljudmi.

Kakšne stike ste sicer imeli z volivci in kako ste njihove želje in misli povezovali z delom skupščine?

— Izvolili so me kmetijski proizvajalci na območju nekdanje topliške občine. Veliko smo naredili z združenimi močmi. Kje se je to pokazalo? Ko smo na skupščinski seji obravnavali odlok o prispevkih in davkih, je bil izglasovan predlog, ki so ga tudi moji volivci podpirali. Več želja pa nismo mogli uresničiti.

Kako bi ocenili delovno metodo občinske skupščine in uspešnost sprejetih odlokov in sklepov?

— Odloki, sklepi in drugi akti, ki jih je skupščina sprejela na podlagi republiške ali zvezne zakonodaje, so bili vedno sprejeti in tudi dobro izvajani. Akti, ki jih je skupščina sprejemala iz občinskih potreb, so bili sprva precej spoštovani in upoštevani, v zadnjih dveh letih pa občutno manj. Mislim, da zato, ker so jih premalo obravnavali volivci.

Ali se vam zdi, da so bili v skupščini tudi taki odborniki, ki so volivce res samo zastopali?

— Nedvomno. Po mojem je bila v novomeški skupščini tretjina takih odbornikov. To sodim po tem, kdaj in kolikokrat se je kdo ogasil v razpravah. Nekateri so bili vedno tiho, drugi pa so govorili tedaj, kadar je tekla beseda o področju, kjer so bili bolj »doma«. Najpogosteje so razpravljali odborniki s podeželja in iz podjetij, ki so našli vedno trenutek, da so s tem ali onim problemom seznanili skupščino.

Ste si v mandatni dobi nabrali veliko funkcij?

— Posebnih funkcij nisem dobil. V prejšnjih letih pa so nam jih veliko nametali.

Kakšen naj bi bil odbornik v zboru, v katerem ste delali?

— Odbornik bi nikakor ne smel pozabiti, da so ga izvolili volivci, zato mora čimvečkrat mednje, se z njimi posvetovati, prenesti njihove želje, in če se le da, vedno odločno vztrajati, da se to uresniči. Važno je tudi, da je odbornik iskren.

Mislim, da je v tem odgovoru tudi sporočilo mojemu nasledniku v občinski skupščini.

J. Z.

Jože Pelko: »Premisliti, za kaj se je treba trmasto boriti...«

Kozina in Lamut pred mestno hišo?

Zvedeli smo, da so na zadnji seji sveta za kulturo razpravljali tudi o tem, da bi pred mestno hišo na Glavnem trgu postavili hermi skladatelja Kozine in slikarja Lamuta. Postavitev je seveda povezana s precejšnjimi stroški, vendar bi bilo to dejanje prav gotovo svojevrstna oddolžitev Novomeščanov pokojnima glasbeniku ter slikarju.

V Novem mestu je živelo veliko ustvarjalcev, glasbenikov, pisateljev in pesnikov, pomembnih zdravnikov in drugih, ki bi morali biti nekje predstavljeni številnim srednješolcem in vsem, ki obiskujejo Novo mesto. Potreba po kulturnem muzeju Novega mesta je iz leta v leto večja: vrzel je v mestu, ki ima sicer pomembno vlogo v upravi, sodstvu, šolstvu in kulturi. Spominske sobe ljudi, ki so v Novem mestu ustvarjali in delovali na umetniškem ali znanstvenem polju ali pa so posredovali svoje znanje Novomeščanom, bi bile prijetna novost, ki bi imela ne samo kulturnozgodovinski, ampak tudi vzgojni pomen. V Novem mestu so delovali znani glasbeniki: Sladkonja, Sattner, Ferjančič, Foerster, Hladnik ter Kozina, slikarji Englschak, Koch, Vavpotič, Jakac, Lamut, tukaj je živel znani zdravnik dr. Gosjak (v Sloveniji je edini izvod njegovega dela De morbis mulierum v Studijski knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu) in vrsta drugih, da ne naštevamo pesnikov in pisateljev, od M. Pohlina do M. Jarca. Da ne bi čakali osnovanja kulturnega muzeja Novega mesta, do katerega bo v ugodnejših razmerah v prihodnosti prav gotovo prišlo, je svet za kulturo sklenil, da počasti spomin znanih Novomeščanov, glasbenika Hladnika, Kozine in slikarja Lamuta s spominskimi ploščami.

P. BREŠČAK

OBČNI ZBOR ZB Novo mesto – levi breg

Danes ob 19. uri bo v sindikalnem domu letni občni zbor osnovne organizacije Zveze borcev NOV Novo mesto — levi breg. Člane vabimo k polnoštevilni udeležbi!

ODBOR

Srednješolci pomagajo KRKI

Do maja bodo uredili okolico novih tovarniških prostorov v Ločni — Vsak mladinec iz KRKE bo bo 20 ur prostovoljno delal

»Okoli prostorov naš tovarne v Ločni je treba opraviti veliko zemeljskih del, pa smo se zmenili, da bi to opravili mladinci,« je pripovedoval predsednik mladinskega aktiva v novomeški tovarni zdravil KRKA Andrej Repinc.

Tovariš Repinc je povedal, da je obiskal vse novomeške srednje šole in se dogovoril, da bodo dijaki do maja nekajkrat popoldne za primerno plačilo urejali okolico tovarniških prostorov. Dijaki so navdušeni pristali na dogovor, saj bodo denar lahko koristno porabili.

»V našem aktivu,« je nadaljeval predsednik mladine v KRKI, »smo sklenili, da bo vsak mladinec 20 ur prostovoljno delal.«

Medtem je začela okolica novih KRKINIH prostorov v Ločni že dobivati lepšo podobo, saj je prva skupina mladincev izpolnila obljubo že na prvi pomladni dan, 21. marca.

KAKO JE S STANARINAMI?

Na željo mnogih naših bralcev glede nejasnosti oz. zapletenosti v stanovanjskem gospodrstvu se je uredništvo Dolenjskega lista pred kratkim obrnilo na direktorja Podjetja za stanovanjsko izgradnjo in urejanje naselij tov. Miho Hrovatiča, dipl. ekonom. v Novem mestu, da bi odgovoril na nekatera najpogostnejša vprašanja, ki ljudi najbolj zanimajo. Vprašanja naročnikov in bralcev smo zbrali v šest skupin, tovariš Hrovatič pa je nanje malo obširneje odgovoril, s čimer bomo prav gotovo ustregli velikemu krogu naših bralcev.

Tovariš direktor, bralci nas sprašujejo, kako je z najemninami oz. z njihovim »povečanjem za 25 odst.«, ki da je začelo veljati s 1. 1. 1967. Od mnogih naročnikov smo dobili ustne in pismene pripombe, da »jim ni več jasno, zakaj gre pri vsej naši stanovanjski politiki«. Vrste predpisov, več ali manj zapletenih tolmačenj v dnevnem tisku in druge informacije so, kot zdaj vse kaže, prispevale k povečanemu »neznanju« glede novih določil in ukrepov pri stanovanjskih najemninah. Prosimo vas, povejte nam po domače in morda po vrstnem redu, kaj vse bi moral vedeti vsak naš občan glede stanovanjske politike, najemnin in njihovega prehajanja v ekonomske najemnine. Če bo Vaš odgovor na prvo vprašanje malo daljši, nič zato — saj je tako poljudno pojasnilo ljudem nujno potrebno.

Reforma na področju stanovanjskega gospodarstva se je pričela v drugi polovici 1965. S seboj je prinesla tudi nove, večje stanarine. Od 1. 1. 1966 dalje znašajo stanarine v celi državi letno do 4 odst. od revalorizirane vrednosti stanovanja, to je od tiste vrednosti, ki je bila ugotovljena za posamezno stanovanje s točkovanjem v pričetku 1966. To naj bi bile tako imenovane ekonomske ali polne stanarine. V naši občini so te stanarine določene v višini 3,5 odst. od revalorizirane vrednosti.

NOVOMEŠKA KOMUNA

HIŠNI SVETI SPET NA REPU DOGODKOV

Le zakaj taka brezbrižnost?

Če ne bo predlogov in programov, tudi popravil ne bo!

V novomeški občini se hišni sveti pritožujejo, da ne poznajo svojih pravic in pristojnosti. Izjavljajo tudi, da bi radi bolj sodelovali s stanovanjskim podjetjem pri vzdrževanju hiš.

Stanovanjska podjetje se je odločilo željam hišnih svetov ustreči tako, da je oseminosemdesetim poslalo gradivo za zbore stanovalcev, kjer naj bi obravnavali poročilo stanovanjskega podjetja o delu v letu 1966, poročila hišnih svetov za isto leto, izvolili nove svete in predstavnike hiš v skupščino stanovalcev pri stanovanjskem podjetju. Podjetje je hišnim svetom priporočilo, naj pripravijo program investicijskih in vzdrževalnih del v letu 1967.

Priporočilo stanovanjskega podjetja pa je obrodilo bore malo sadov, saj je zbore (po obvestilih) izvedlo le 20 hišnih svetov, samo 16 pa jih je poslalo zapisnike. V zapisnikih tudi ni predlogov za letošnja popravila.

Predstavniki stanovanjskega podjetja so se udeležili vseh zborov, kamor so bili povabljeni.

Ob bežnem pregledu dela hišnih svetov se da ugotoviti, da so že nekaj let delavni eni in isti sveti, kar se dejansko kaže v popravilih hiš. Med te sodijo hišni sveti v blokih JLA.

Stanovanjsko podjetje bi rado, da bi hišni sveti resno jemali skrb za stavbe, toda če ne bodo predložili programov, stavb ne bo možno popravljati, ker odobri svet stanovanjskega podjetja popravila le v stavbah, v katerih stanovalci predlagajo, kaj je treba popraviti.

V stanovanjskem podjetju menijo, da je nedelavnost in brezbrižnost hišnih svetov stara že leto dni, odkar je bil v stanovanjsko gospodarstvo vpeljan nov sistem. Hišni sveti so tedaj nehali delati, češ da jim je mandatna doba potekla.

V aprilu bo zasedala skupščina stanovalcev pri stanovanjskem podjetju. Časa, da bi stanovalci opravili zamujeno, je pravzaprav malo. Prav gotovo pa so v hišah ljudje, ki bodo samospodbudno sklicali zbore stanovalcev, da bi le-ti izvolili nove svete, pripravili programe dela in podobno.

ZAVOD ZA KULTURNO DEJAVNOST NOVO MESTO

POTUJOČI KINO

predvaja francoski barvni film **»Klevška princesa«** v naslednjih krajih: 1. 4. na Malem Slatniku ob 19.30 — 2. 4. na Dvoru ob 16 — 2. 4. v Mirni peči vb 19.30 — 3.4. v Beli cerkvi ob 19.30 — 4. 4. na Otočcu ob 19.30 — 5. 4. na Uršnih selih ob 19.30.

Pri Mirni peči je dvakrat gorelo

22. marca popoldne sta zborela senik in hlev Janenzu Makšetu z Vrhpeči pri Mirni peči. Otroci so med igro z vžigalicami zanetili seno v seniku. Škode je bilo za 15.000 N din.

23. marca dopoldne je iskra iz lokomotive zanetila požar v gozdu »Ovseni lazi« nad Mirno pečjo. Ogenj je zajel 6 ha gozda posestnikov Janeza Spendalja in Jožeta Matoha iz Biške vasi. Škodo so ocenili na 10.000 N din.

23. marca opoldne pa se je vnelo 20 ha steljnikov z brezami, bori in smrekami med Sečnjim selom in Drenovcem pri Vinici. Škoda je velika. Steljnik se je vnel, ko so požigali staro travo.

Uspeh »Pionirja« v Ljubljani

Pionirjevi kegljači so se v soboto pomerili v Ljubljani z odlično ekipo Bresta iz Cerknice. Pionir je podrl 6560 kegljev, Brest pa kar 6761, kar je doslej najboljši rezultat na kegljišču Maksa Perca v Ljubljani. Pionir je prehitel 5 ekip od 10, ki so dozdaj nastopile. Še večji uspeh so dosegli Pionirjevi kegljači naslednjega dne., ko so podrli 6753 kegljev in zasedli drugo mesto. Boljši od njih je bil samo Brest s 6794 kegljі. Po tem tekmovanju je takšen vrstni red: Branik 2, Triglav 4, Jesenice 8, Brest 12, Celje 16, Pionir 16, Ljubljana-Center 20, Slovan 22, Lokomotiva 23, Konstruktor 24, Slovenj Gradec 26, Gradis 27, Slovenija ceste 27, Ljubelj 31, Kranjska gora 34 in Fužinar 38 slabih točk. Domači Pionirjevi ekipi želimo v dveh nastopih, ki jo še čakata, veliko uspeha! (en)

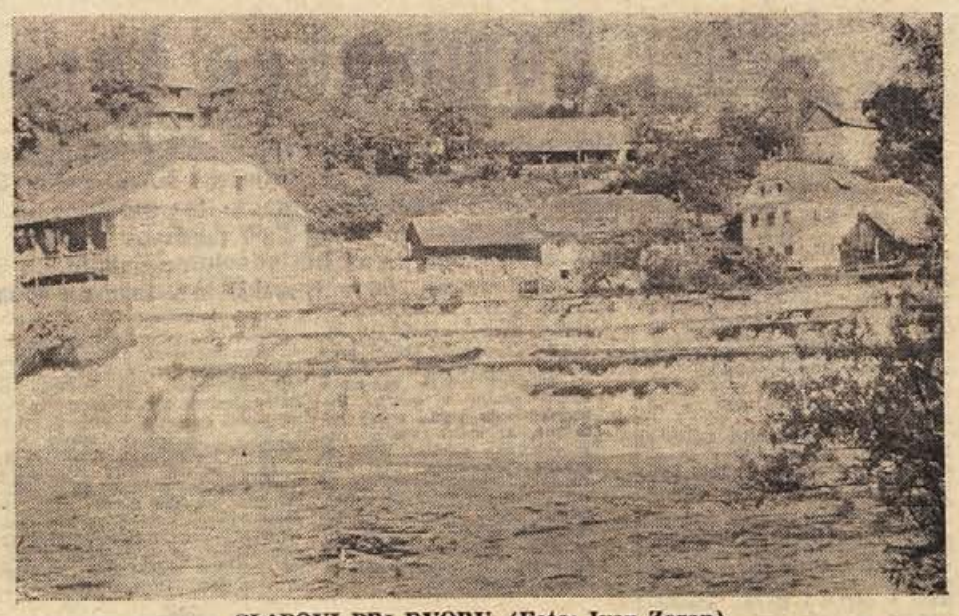

SLAPOVI PRI DVORU. (Foto: Ivan Zoran)

JOŽE ŠUŠTAR

Novomeška javnost se je v ponedeljek, 27. marca, dostojno in v globoki žalosti poslovila od pokojnega Jožeta Šuštarja, nosilca partizanske spomenice 1941 in znanega ter priljubljenega družbenopolitičnega delavca in komunista. Veliko število občanov na pogrebu, govori, žalostinke, venci in cvetje, vse to je dokazovalo, kako bridko je odjeknila vest o Jožetovi smrti med številnimi vojnimi tovariši iz NOV, prijatelji in znanci ter po vsem Novem mestu. Odločen in veder — takšen je bil pokojni Jože — je bil močno priljubljen: zato je bilo toliko teže razumeti, da ga je tako na hitro iztrgala domačim in znancem kruta bolezen.

Rodil se je 1901 v številni delavsko-kmečki družini v Dobrepoljah, kjer je končal osonovno šolo. Ko je odslužil vojaški rok v mornarici, je od 1924 do 1929 delal kot orožnik. Po uvedbi šestojanuarske diktature je orožniško službo pustil, ker mu ni ugajal takrat uvedeni sistem prisiljevanja in grobosti. Jože je bil namreč že zdoma napredno usmerjen. Bil je član mnogih naprednih organizacij, zlasti se je udejstvoval pri Sokolu.

Od 1929 do 1935 je bil tajnik občine Velike Lašče, nato je bil v službi na sodišču. Takoj po razpadu kraljevine Jugoslavije je začel organizirano zbirati, skrivati in zakopavati orožje, ki so ga na begu odmetavale jugoslovanske vojaške enote. Prav s tem orožjem so bile nato 1941 oborožene prve partizanske enote na Dolenjskem.

Ob ustanovitvi prvega odbora OF v Novem mestu je postal Jože njegov član. Bil je poverjen za zbiranje pristašev OF na sodišču, katastru in v davčni upravi. Od njih je zbiral prispevke, jim dostavljal brošure in drug propagandni material ter se z njimi sestajal na ilegalnih sestankih.

Junija 1941 je bil imenovan za komandirja vaške zaščite na področju Žabja vas-

Kandija. 3. aprila 1942 so ga Italijani aretirali in po večmesečnem zaporu odvedli v internacijo v južno Italijo. Po italijanski kapitulaciji je Jože odšel s skupino internirancev v Bari in vstopil v eno izmed prvih partizanskih prekomorskih brigad. Z njo je odšel na Vis, nato pa na pohod skozi jugozahodno Hrvaško vse do Slovenije.

Po osvoboditvi je opravljal do upokojitve mnoge odgovorne dolžnosti, po upokojitvi pa je še naprej ostal aktiven družbeno-politični delavec v borčevskih in drugih organizacijah.

Izgubo vsem dragega Jožeta bomo preboleli toliko teže, ker je bil veder, iskren in predan borec in delavec in iz vrst tistih, ki so z orožjem v roki položili prve temelje naši socialistični stvarnosti.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Aleksander Zupan**, član kolektiva IMV Novo mesto; **Dominik Kren** in **Srečko Daničič**, člana kolektiva Krka — tovarna zdravil, Novo mesto; **Janez Belko**, član kolektiva ZTP Sekcija za vleko Novo mesto; **Boris Pucelj, Franc Černe, Boris Gregorčič, Zvonko Pečarič, Franc Grabljevec, Stanko Medja, Stefan Špoljer, Stane Železnik**, učenci vajenske šole Novo mesto; **Ignac Strajnar**, član kolektiva Elektrotehnično podjetje Novo mesto; **Enica Skof**, upokojenka iz Črnomlja; **Francka Vidmar, Jožica Podgornik, Dragica Povše, Stanka Gabrijan, Mirko Maleševič, Marija Bukovec, Leopold Povše, Vera Gregorič, Zvonko Vrtin, Nežka Malnarič** in **Franc Moljk**, člani kolektiva Iskra, Semič; **Janez Konda**, član kolektiva Zora, Semič; **Vlado Strucelj, Peter Jakopič, Vinko Rožič, Boris Škedelj, Andrej Peterman, Anton Englaro** in **Boris Siegne**, člani kolektiva Belt, Črnomelj; **Janez Sebenik** in **Franc Rauh**, člana kolektiva GG Novo mesto; **Marija Kolenc**, gospodinja iz Črnomlja.

Vesti izpod Srobotnika

■ **OBLJUBLJENO, PA NIČ NAREJENO** — Na ne-Vavti vasi so kritizirali DES, da že tri leta obljublja javno razsvetljavo, naredilo pa ni še nič. V Vavti vasi je veliko cestnih ovinkov, ki bi morali biti razsvetljeni zaradi prometne varnosti.

■ **V STRAŽI DVE, V VAVTI VASI NOBENA** — — Vavtovaščani so na sestankih že večkrat povedali, da bi radi trgovino. Območje ima le dve trgovini v Straži, ki pa ne zadoščata. V Vavti vasi bi razen samih potrošnikov tega kraja kupovali tudi vaščani vzdolž desnega brega Krke. Trgovina je potrebna, žal pa je vse ostalo pri obljubah. Toda Vavtovaščani trgovino hočejo imeti in pripominjajo, da jim je vseeno, ali jim jo bo uredilo podjetje iz Novega mesta ali iz Ljubljane.

■ **BENCINSKA ČRPALKA VSAKDANJA POTREBA** — V Straži, Vavti vasi in okolici imajo okoli 80 osebnih avtomobilov in več kot 300 motorjev in mopedov, vendar morajo vozniki po bencin v Novo mesto, kjer je najbližja bencinska črpalka. Ker je v Vavti vasi tudi podjetje GORJANCI s številnimi tovornjaki, bi kraju prišla zelo prav domača bencinska črpalka. Industrijska Straža se nenehno povečuje, hkrati pa se povečuje število motornih vozil v njej, zato je črpalka že zdaj nujna.

■ **DELAVCI 1 ODST., KMETJE 2 ODST.** — Zaposleni občani območja straške krajevne skupnosti morajo plačevati 1 odst. osebnih dohodkov, kmetje pa 2. odst. katastrskega dohodka kot samoprispevek, ki ga je sprejela krajevna skupnost za plačevanje dejavnosti po gospodarskem programu za dve leti. Računajo, da bodo v tem času s samoprispevkom zbrali okoli 12 milijonov S din. Krajevna skupnost ima v programu predvsem ureditev kanalizacije v Vavti vasi in Romanji vasi ter popravila vaških poti. V načrtu je tudi nova pot iz Straže med vinograde na južnem pobočju Srobotnika. Krajevna skupnost je nedavno izvolila nov svet, ki mu predseduje Jože Štok.

■ **IZBIRAJO KANDIDATE ZA DELAVSKE SVETE** — V NOVOLESOVIH obratih v Straži so začeli izbirati kandidate za organe samoupravljanja. V centralni delavski svet bodo izvolili 21 novih članov, v obratne delavske svete pa po 11 članov.

Črnomaljski gimnazijci premagali novomeške

Pred dnevi sta se na Loki v Novem mestu pomerili odbojkarski vrsti novomeških in črnomaljskih gimnazijcev. Novomeščani so dobili dva seta, nato pa so popustili, tako da so zmagali črnomaljski gimnazijci s 3:2. Za novomeške gimnazijce sta dobro igrala Tone Šporar in Jože Udovič, gosti iz Črnomlja pa so vsi igrali požrtvovalno. Tekmo je sodil Ivan Kapš.

VESTI IZ DOLENJSKIH TOPLIC

■ **ODBOR TURISTIČNEGA DRUŠTVA** se je sestal na prvi seji. Za predsednika so izvolili Jožeta Pelka, za blagajnika pa tov. Brkiča. Večji del seje so posvetil ipripravam za proslavitev 200-letnice termalnega kopališča.

■ **PARKIRNI PROSTOR** bodo asfaltirali, ker tak, kot je zdaj, turističnemu kraju ne ustreza več. Odbor turističnega društva bo poskušal urediti tudi vse potrebno, da bodo Toplice do 1. maja dobile cestno razsvetljavo.

■ **GASILCI** so imeli 22. aprila redni letni občni zbor. Zlasti lani, ko so praznovali 85. obletnico ustanovitve društva, so bili gasilci zelo delavni. V razpravi so se člani zavzemali za množično vključevanje mladine v to društvo. Končno je odbor sklenil, da bo društvo sodelovalo pri proslavi 200-letnice zdravilišča. D. G.

Nujna stalna nastanitev Ciganov

Člani komisije za ciganska vprašanja v Novem mestu so si nedavno ogledali zemljišča, primerna za bivanje ciganskih družin. Na seji, ki bo v kratekm, se bodo člani komisije pogovarjali o nujnih ukrepih in možnostih za reševanje ciganske problematike v letu 1967. Razselitev ciganskih družin iz Žabjeka in drugih neprimernih krajev ter njihova stalna nastanitev na odrejenih mestih bosta letos najvažnejša ukrepa v duhu priporočil občinske skupščine, ki je nedavno obravnavala cigansko problematiko v posebni točki dnevneg areda.

Novomeški maturantje plesali v Dolenjskih Toplicah

V zdraviliški restavraciji v Dolenjskih Toplicah so imeli maturantske plese novomeški gimnazijci in učiteljišči, v soboto 25. marca pa so se tu zavrtela tudi dekleta šole za zdravstvene delavce iz Novega mesta. Prireditve so bile dobro obiskane in prijetne. D. G.

Vsi stanovalci so lahko zvedeli, koliko znaša polna ali ekonomska stanarina za njihovo stanovanje iz stanovanjskih pogodb, ki jim jih je poslalo naše podjetje. Da pa ne bi bili stanovalci takoj ob pričetku izvajanja reforme prizadeti v največji meri, je bilo z zakonom določeno, da bodo plačevali polno stanarino šele v letu 1970. Za leto 1966 je bilo določeno, da plačujejo v naši občini samo 57 odst. od polne stanarine, preostalih 43 odst. pa prejme stanovanjsko podjetje v obliki subvencij s posebnega računa skupščine občine, kamor vplačujejo vse delovne organizacije del stanovanjskega prispevka. Ta subvencija se bo v letih 1967, 1968 in 1969 postopoma zmanjševala in stanovalec bo moral tako vplačevati vsako leto večjo stanarino, vse do leta 1970, ko ne bo nobene subvencije več in bo plačeval polno stanarino. Letos plačujejo stanovalci že 67,8 odst. od polne stanarine, subvencija pa znaša 32,2 odst., ali z drugimi besedami povedano, plačujejo 18,86 odst. več, kot so plačevali lani. Točno pa je, da se je letos subvencija znižala za 25 odst.

Stanovalci iz Novega mesta imajo veliko pripomb glede točkovanja stanovanja, ki je bilo opravljeno konec predlanskega leta. Kaže, da merila za točkovanje niso bila dovolj natančna, saj so primeri, da so bila enakovredna stanovanja različno ocenjena. Kaj menite o tem? Ali obstaja možnost, da bi take napake zdaj popravili in kako?

Kriteriji za točkovanje stanovanja so bili v vsej državi enaki. Popisovalci stanovanj v naši občini niso jemali kakšnih strožjih kriterijev ali na kakšen drug način zviševali število točk. Le v nekaj primerih so se popisovalci zmotili za nekaj točk v škodo stanovalcev. Vse te napake, ki so bile večji del računske, je odpravila posebna pritožbena komisija. Ravno ta komisija pa je celo ugotovila, da so v nekaterih predelih Novega mesta popisovalci točkovali stanovanja prenizko. Takšnih primerov je bilo precej in pritožbena komisija je morala število točk zvečati. Končno pa je bila še vsakemu stanovalcu dana možnost, da se zoper točkovanja pritoži na sodišče. Po predpisih je rok za pritožbe že potekel, vendar kljub temu strokovne službe našega podjetja ponovno ugotavljajo novo število točk v primerih, ko se kvaliteta stanovanj z adaptacijami ali nabavo nove opreme izboljša, in v primerih, ko se ugotovijo stvarne napake pri točkovanju. Na zahtevo stanovalcev in ob izvajanju popravil si torej zastopniki našega podjetja stanovanja ponovno ogledajo. Drugo pa je vprašanje kriterijev, ki so bili predpisani za točkovanje. Teh mi nismo mogli spreminjati. Vsi vemo, da na kvaliteto stanovanja vplivajo številne okoliščine. Morda res niso bila zajeta prav vsa merila ali pa ne dovolj precizno, toda naše podjetje tu ne more odločati po svoje. Mi smo že dali svoje pripombe in predloge.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Novomeška kronika

■ **DOM KULTURE** uspešno obnavljajo in preurejajo in so že zabetonirali konzolne lože nad parterjem.

■ **CESTNE PREHODE** za pešce so prejšnji četrtek na novo zarisali na prometnih križiščih in ulicah vzdolž mesta.

■ **43 AVTOMOBILOV** je v nedeljo zvečer stalo v koloni pred kandijskim mostom, ker se avtobus ni utegnil kmalu preriniti mimo vozil, ki so vozila nasproti.

■ **V KLUBU UPOKOJENCEV** bo jutri, 31. marca, ob 18. uri predaval o popotovanju po Jugoslaviji Lado Šetinc. Prikazali bodo tudi skioptične slike.

■ **PLAKAT IZ LETA 1965**, ki »vabi« na igro »Matiček se ženi«, se še vidi na stebru pred delikateso na Glavnem trgu, ostanki obvestil pa so tudi še na drugih vogalih in tablah. — Arkade na Glavnem trgu objestneži uporabljajo za čačke in nespodobne napise. Mestni redarji imajo torej kar dovolj dela, zlasti še če naj bo mesto v mednarodnem letu turizma spodobno čisto.

■ **V LEPO PREUREJENI** delavnici dela že nekaj dni finomehanični mojster Bihar. Delavnico si je preuredil v svetlem prostoru v isti stavbi, kot je bila dosedanja, in tudi vhod je skozi ista vrata. Delavnica je veliko svetlejša kot dosedanja in tudi prostornejša, da lahko za ureditev samo čestitamo!

■ **VSAKIH 14 DNI** imajo mladi filatelisti v klubu upokojencev od 16. do 18. ure sestanek.

IZGUBLJENO AKTOVKO s perilom

lahko dobi lastnik v upravi Dolenjskega lista do torka, nato jo bomo izročili občinskemu odboru Rdečega križa v Novem mestu. Našli smo jo v soboto, 25. marca 1967, ob 21.45 pred gostilno Novak (na poti proti pokopališču).

UPRAVA LISTA

Športno pismo iz Brežic

■ MLADINCI DOMAČEGA PARTIZANA so se v nedeljo, 26. marca, dopoldne v rokometu pomerili s člansko vrsto iz Sevnice in igrali neodločeno 14:14 (6:7). Zatem so v zaostali prvenstveni tekmi Brežičanke pred okoli 300 gledalci premagale rokometašice mariborskega Branika z 8:7. Brežiške igralke so dokazale, da niso osvojile slučajno prvega mesta na slovenskem zimskem prvenstvu. Za Brežice so igrale: Božičnik, Bužančič 1, Molan 3, Jurečič 1, Les 1 Kolar, Mišič 1, Slak, Engel 1 in Račič. Igralci brežiškega Partizana so se potem pomerili v prijateljski tekmi z mladinsko ekipo Zagreba, ki odhaja na turnejo po Češkoslovaški. Zagrebčani so zmagali s 27:23 (13:9). Najboljši domači igralec je bil Bosina.

■ NOGOMETAŠI BREŽIŠKEGA PARTIZANA so 26. marca popoldne v Radečah v prijateljski tekmi premagali tamkajšnjo moštvo s 5:1.

■ 2. APRILA SE BO PRIČEL spomladanski del republiške rokometne lige in celjske nogometne podzveze, v katerih tekmujejo brežiške ekipe. Rokometni vrsti bosta v gosteh v Kopru, nogometaši pa se bodo doma pomerili s Sevnico.

Šport v Kočevju

■ NOGOMET — Letošnjo nometno sezono so kočevski nogometaši začeli z zaostalo tekmo conske lige z NK Usnjar z Vrhnike. Gostje so prepričljivo zmagali 6:1 (3:0) ni so bili vso tekmo boljši, hitrejši in vzdržljivejši. Očitno je, da kočevski nogometaši še niso pripravljeni na spomladanski del tekmovanja. Zdi pa se, da bo med igralci NK Rog iz Kočevja treba poskrbeti tudi za večjo disciplino. Tudi kočevski gledalci bi lahko pokazali kulturnejši odnos do sodnika in gostujočega moštva.

V predtekmi so premagali mladinci NK Rog iz Kočevja enajsterico iz Dolenje vasi z rezultatom 3:0.

■ KEGLJANJE — Kočevje je gostilo najboljše kegljavke Slovenije na drugem delu slovenskega kegljaškega prvenstva. Tudi tokrat je tako kot v Celju nastopilo osem ekip. Zmagalo je moštvo Ljubljane-Center s 4568 podrtimi kegiji. Sledé: Branik (Maribor) 4515, KK Kočevje 4432, Gradis (Ljubljana) 4345, KK Slovenj Gradec 4288, KK Triglav (Kranj) 4349, KK Pužinar (Ravne) 4339 in KK Store 4292. Na tekmovanju ni bilo doseženih vidnejših rezultatov, temu pa je vzrok dokaj hladno kegljišče in slabe steze, ki jih je poškodovala lanska poplava.

Med posameznicami je bila najboljša Ermenčeva iz Slovenj Gradca s 414 podrtimi kegiji. 8 tekmovalk je podrlo več kot 400 kegljev, med njimi tudi domačinka Šercerjeva (404).

Kot kaže, si je mariborski Branik že priboril vstopnico za zvezno tekmovanje. Zadnje srečanje najboljših slovenskih kegljavk bo v Kranju. A. ARKO

Športni dan v Semiču

Semiška osnovna šola je imela 22. marca športni dan. Okoli 360 otrok je z učitelji vred odšlo na Smuk, kjer so tekmovali v krosu in v igri med dvema ognjema. Ker je bilo ta dan izredno lepo in toplo vreme, je športni dan uspel, kot že dolgo ne.

Rakek : Novo mesto 1:1

Novomeški nogometaši so 26. marca igrali na Rakeku neodločeno 1:1, kar je ustrezalo igri. Za Novo mesto je dal gol Maksimović, razen njega so se izkazali: Siniša Božović, Lado Mrvar, Brane Murn in Igor Bučar, ki je igral poslovilno tekmo pred odhodom v JLA. TK

PRED VSTOPOM V NOVO ATLETSKO SEZONO OCENJUJEMO

Pomemben korak naprej

Med najpomembnejšimi uspehi dolenjske atletike v letu 1966 sta obe prvi mesti v tekmovanju za »Atletski šolski pokal SRS«: pokala sta osvojili ekipi osnovnih šol Novo mesto (za pionirje) in Kočevje (za pionirke) — Dolenjski atleti so osvojili 10 naslovov prvakov Slovenije, Špilar, Zaletelj in K. Močnikova pa so bili absolutno najboljši v SRS v metu kopja, v teku na 200 m (moški) in v teku na 400 m (ženske)

Pred nami je nova atletska sezona, in ker bi bralce pred prvimi nastopi radi spomnili na najpomembnejše uspehe v lanski sezoni v merilu Dolenjske, smo zbrali nekaj podatkov, ki jasno govorijo, da je dolenjska atletika 1966 napravila pomembne napredek. Ta sicer še ni takšen, da bi bili z njim lahko zadovoljni, vendar daje upanje, da bo dolenjska atletika, posebno če bo našla podporo odločujočih činiteljev, v novi sezoni še hitreje napredovala.

Špilar (desno) in Zaletelj sodita v vrsto najboljših atletov Slovenije in seveda tudi Dolenjske. (Foto: F. Mikec)

O tem, da je atletika na Dolenjskem dosegla pomembne uspehe — brez dvoma največje v zadnjih petih, šestih letih — ni treba razpravljati. Drži pa tudi, da bi bili uspehi še vidnejši, ko bi imeli povsod na Dolenjskem vsaj tak posluh za atletiko in najskromnejše pogoje za načrtno in kvalitetno delo, kot jih imajo v Novem mestu.

S tem ne trdimo, da je v Novem mestu za »kraljico športov« v celoti preskrbljeno: še vedno so pogostne finančne težave, toda navzlic temu se tekmovalci in tekmovalke AK Novo mesto vedno bolj uspešno uveljavljajo na republiških in celo zveznih tekmovanjih.

Razveseljivo je še, da se položaj v atletiki izboljšuje tudi v Kočevju, kjer je bil pred leti pomemben atletski center. Če bi našli še pot, da bi postavili atletiko na noge v Črnomlju, Krškem in v Brežicah (to ni neizvedljivo, vendar bo treba najti v prvi vrsti ljudi, ki bodo v atletiki voljni delati), bi dolenjska atletika lahko dosegla še pomembnejše uspehe, kot je zmaga v tradicionalnem četveroboju pokrajinskih reprezentanc: Gorenjske — Dolenjske — Primorske — Zasavja.

Osnovni šoli v Novem mestu in Kočevju najboljši v SRS!

Na Dolenjskem so zadnje čase pričeli resno delati z naraščajem. Najlepši dokaz so zadnji uspehi v tekmovanju za »Atletski šolski pokal Slovenije«, katerega so se udeležile tudi nekatere šole iz Dolenjske. Poročali smo že o uspešnem nastopu dolenjskih srednješolcev (iz Novega mesta, Kočevja in Krškega) v finalu ASPS v Ljubljani oz. Celju. Tri ekipe iz Dolenjske so med 61 v SRS osvojile po eno četrto, peto in šesto mesto. Uspeha ne gre podcenjevati, ker je bila konkurenca zelo močna, je pa najlepši dokaz, da je med dolenjskimi srednješolci in srednješolkami dovolj nadarjenih atletov in atletinj.

Še lepši dokaz za trditev, da talentiranega naraščaja ne primanjkuje, je osnovnošolsko pokalno tekmovanje. O njem še nismo poročali, zato tokrat nekaj podrobnosti.

Če samo bežno preletimo rezultate osnovnošolskega tekmovanja, ki se ga je udeležilo kar 142 ekip iz vse Slovenije (73 v moški in 69 v ženski konkurenci), lahko ugotovimo, da so pionirji in pionirke iz Novega mesta in Kočevja dosegli velik uspeh, saj so na najvišjih mestih, razen tega pa so se tudi nekatere druge ekipe iz Dolenjske sorazmerno dobro uvrstile.

Natančnejša analiza pove, da se je lanskega tekmovanja s področja Dolenjske udeležilo 16 ekip (po 8 moških in ženskih), kar je za začetek zadovoljivo. Največ so seveda dosegli pionirji iz Novega mesta in pionirke iz Kočevja, kar pa ni presenetljivo, če vemo, da na teh šolah poučujejo priznani atletski strokovnjaki in trenerji, kot so M. Špilar, T. Zaletelj, T. Adamič itd.

Razen šol iz Novega mesta in Kočevja so v tekmovanju sodelovale le še nekatere šole iz novomeške občine, to pa je tudi vse. O šolah iz Spodnjega Posavja in Bele krajine žal ni duha ne sluha. Kje so vzroki? Mar atletiki kot osnovni panogi, ki je v učnih načrtih na prvem mestu, ne posvečajo nobene pozornosti?

Kdo ve? Morda je kriva le malomarnost šolskih vodstev in posameznih učiteljev telesne vzgoje, ki niso pripravili ekip in izvedli tekmovanja. Prav gotovo pa tudi niso brez podlage trditve nekaterih poznavalcev razmer v naši šolski telesni vzgoji, da na šolah v večjih krajih, kjer imajo ugodne pogoje za razvoj atletike (objekti, strokovnjaki itd.), slabše izvajajo učne načrte telesne vzgoje kot na marsikateri podeželski šoli.

Vrstni red ekip v lanskem tekmovanju za AŠPS

EKIPE PIONIRJEV: 1. osnovna šola »Katja Rupena«, Novo mesto — 6.904 t., 2. IV. osnovna šola Celje — 6.533 t., 3. osnovna šola »Lucijan Seljak« Kranj — 6.388 t., 4. osnovna šola »Mirko Bračič«, Kočevje — 6.309 t.;

Na 7. mestu je ekipa osn. šole »Jože Češko« iz Kočevja (5.994 t.), na 12. mestu druga ekipa novomeške osnovne šole (5.810 t.), na 35. mestu osnovna šola iz Dolenjskih Toplic (4.741 t.), na 56. mestu osnovna šola iz Žužemberka (3.484) itd

EKIPE PIONIRK: 1. »Mirko Bračič«, Kočevje — 8.369 točk, 2. Šentjur pri Celju — 8.203 t., 3. IV. osnovna šola Celje — 7.976 t., 4. »Katja Rupena«, Novo mesto — 7.972 točk.

Ekipa osnovne šole »Jože Češko« iz Kočevja je na 15. mestu, (6.965 točk), ekipa osnovne šole iz Dolenjskih Toplic na 25. mestu (6.274 točk), osnovna šola Žužemberk na 27. mestu (6.173 točk) itd

Najboljši v SRS: Špilar, Zaletelj in K. Močnik

V analizi lanske sezone seveda ne smejo manjkati tudi rezultati najboljših posameznikov. Če štejemo med Dolenjce vse, ki stalno živijo na področju Dolenjske, a zaradi neurejenih razmer še vedno tekmujejo za klube izven Dolenjske, potem moramo na prva mesta postaviti Špilarja, Zaletelja in Katjo Močnik, ki so v svojih disciplinah dosegli absolutno najboljše rezultate sezone 1966 v Sloveniji.

Kot je znano, je bil Špilar najboljši v metu kopja z rezultatom 72,31 m, Zaletelj najboljši na 200 m z 22,2 (na 100 m z 10,8 deli 2.—3. mesto, tretji pa je s 684 cm v skoku v daljino), Katja Močnik pa najboljša na 400 m (61,3).

Zanimivo bo pogledati še uvrstitve ostalih: Danica Močnik je četrta na 400 m (63,4), inž. Kostelec iz Metlike prav tako četrti v metu kopja (64,83 m), mladinec Penca je na članskih tablicah v skoku v višino zasedel 6.—7. mesto (190 cm), Istenič sedmo na 400 m (51,0), Penko osmo v metu krogle (14,15 m) in 9. mesto v metu diska (42,58), Potrč 8.—11. mesto v skoku v višino (185 cm) in Hudetova 9.—10. mesto v skoku v daljino (489 cm) itd.

Na zveznih tablicah se je med najboljših 30 v SFRJ uvrstilo 8 Dolenjcev. Najvišje je spet Špilar (kopje — 2. mesto), nato Zaletelj (100 m — 5.—11. mesto, 200 m — 15. mesto), inž. Kostelec (kopje — 10. mesto), Penca (višina — 14.—15. mesto), K. Močnik (400 m — 24. mesto) itd. Morda bo koga začudil slab plasma Močnikove, toda takoj bo razumljivejši, če povemo, da sta teka na 400 in 800 metrov najslabši ženski disciplini v SRS (v zveznem merilu pa je položaj popolnoma obraten: poleg več zelo dobrih tekačic imamo celo evropsko prvakinjo Vero Nikolić).

V pregledu lanske sezone je zanimiva še ugotovitev, da je lento prvaka SRS prejelo kar 10 atletov oz. atletinj iz področja Dolenjske. Največ teh priznanj sta osvojili sestri Močnik (5), in sicer starejša, Katja, štiri in mlajša, Danica, eno. Po en naslov so osvojili: Špilar (kopje — člani), Zaletelj (200 m — člani), Penca (višina — ml. mladinci), Jerman iz Kočevja (daljina — ml. mladinci) ter Meta Zagorjan (met krogle — ml. mladinke). Za dosežene uspehe jim gre vse priznanje. Želimo jim, da bi imeli v novi sezoni veliko posnemovalcev.

FRANC MIKEC

Pogovor z zdravnikom

Notranji telesni strupi

Kakor lahko telesu naredijo dosti škode strupi, ki pridejo v človeško telo od zunaj, se tudi v telesu samem lahko razvijejo hudi strupi, ki pomenijo veliko nevarnost za človekovo življenje, lahko tudi smrt.

Telo ima svojo kemično tovarno, ki je istočasno tudi razstrupljevalnica, organ, ki strupe razkraja oziroma jih naredi za telo neškodljive. Ta organ je največja žleza našega telesa, ki neprestano sestavlja, razstavlja, predeluje in izdeluje različne kemične spojine, ki jih telo potrebuje ali pa so mu odveč oziroma so mu celo škodljive. To so jetra. Poleg te žleze sta v telesu tudi dve ledvici, skozi kateri prav tako kar naprej teče kri. Ledvici delujeta kot cedilo za vse raztopljive nepotrebne ali škodljive krvne primesi, ki se lahko preko ledvic izločajo z urinom.

Pri presnovi hrane se v črevesju razvijajo tudi strupene snovi, ki jih jetra razstrupijo. Če pa je prebava zaradi bolezni motena in tudi odvajanje ni v redu, se teh strupenih snovi nabere toliko, da jim jetra niso kos, in pride do hude zastrupitve. Podobno se zgodi, če zbole jetra, ki potem niso sposobna opravljati v polni meri svoje naloge. Strupene so tudi žolčne kisline, ki se pojavijo v krvi, če je zavrt odtok žolča v črevesje. Človek dobi zlatenico, in če ni mogoče pomagati, se s temi snovmi zastrupi ter umre v globoki nezavesti.

Zmečkanine tkiv in opekline povzroče zaradi razpada tkiv sproščanje beljakovinskih strupov in s tem hudo zastrupitev telesa, večkrat pa celo tako hud šok, da se konča s smrtjo prizadetega človeka. Podobni strupi iz razpadajočega tkiva se ustvarjajo tudi pri rakavem bolniku, kar pospeši njegovo smrt.

Zaradi poškodovanih ali bolnih ledvic se razvije uremija, bolezen, ki pomeni, da ledvici ne moreta več precejati krvi in da sečnina ostane v krvi. Sečnina je hud strup, in če ostane v krvi, v kratkem času povzroči nezavest in smrt z njo zastrupljenega človeka.

Nekatere snovi, ki se naberejo v nosečnosti pri posameznih nosečnicah, povzročajo hudo bruhanje, ki ga ni lahko ustaviti, glavobol, otekline in visok krvni pritisk. Lahko gre za neravnovesje žlez z notranjim izločanjem, za moteno presnovo nosečnice ali pa za strupene snovi, ki jih izloča v materino kri rastoči plod ali njegova posteljica. Večkrat gre za preobčutljivostno reakcijo, ki jo povzroča materi njen lastni plod.

Za vse hormone vemo, da so sami po sebi v veliki količini zelo hudi strupi. Če se hormonsko ravnotežje v telesu iz kakršnega koli vzroka poruši, se razvije nevarna hormonalna zastrupitev, ki je lahko tudi smrtna.

Pri ocenjevanju bolnikove bolezni moramo torej vedno upoštevati tudi notranje strupe, ki se razvijajo v telesu zaradi motenega delovanja, torej zaradi bolezni in poškodb. Še ena potrditev za dejstvo, da je ocenjevanje vsake bolezni in poškodbe kompleksno, zamotano in zelo odgovorno, ker se vsi mogoči vplivi prepletajo z različno jakostjo.

DR. BOŽO OBLAK

ZLET BRATSTVA IN ENOTNOSTI: 17. marca so se sestali v Novem mestu predstavniki političnih organizacij iz Banjaluke, Siska, Bihaća, Karlovca in Novega mesta ter člani stalnega sekretariata Zleta bratstva in enotnosti na razgovor o pripravah za letošnji zlet v Banjaluki (Foto: Miloš Jakopec)

Katja Močnik (v sredini) je lani kar štirikrat stopila na najvišjo stopnico na prvenstvih Slovenije. (Foto: F. Mikec)

Številen športni naraščaj

■ SPORTNI DAN SO PREŽIVELI učenci in učenke osnovne šole Katje Rupena v okolici Novega mesta. Nižji razredi so odšli na Trško goro, v Podgrad in obiskali lukenjski grad, višji pa so se odpravili na Otočec. V lepem sončnem vremenu so imeli v naravi športne igre, zato so se še bolje počutili.

■ SSD OSNOVNE ŠOLE KATJA RUPENA velja za delavno in močno, kar so njegovi člani dokazali na mnogih tekmovanjih. Tudi letos delajo vse sekcije, vodijo pa jih gimnazijski športniki ali učitelji. Člani društva so vsi učenci od petega razreda naprej. Članarino po 110 Sdin so pretežno že pobrali.

■ ATLETIKA JE V OSNOVNI ŠOLI zelo priljubljena. Do zdaj so učenci trenirali dvakrat na teden v telovadnci pod vodstvom Marjana Špilarja, kmalu pa se bodo preselili na stadion in priredili tekmovanje v krosu.

■ K NAMIZNEMU TENISU PRIHAJA tudi veliko učencev. Treninge vodita Marjan Somrak in Milan Uhan. Ko se bodo iz telovadnice preselili atleti, bodo lahko igralci namiznega tenisa večkrat vadili.

■ ROKOMET TRENIRAJO v osnovni šoli Katje Rupena le dekleta, spomladi pa se jim bodo pridružili tudi fantje, ki jih bo vodil Jože Pečnik.

■ KOŠARKARJI TRENIRAJO enkrat na teden pri Partizanu v gimnazijski telovadnici. Vodi jih Andrej Petrič.

■ SEKCIJI ŠAHISTOV IN STRELCEV, ki sta bili nekdaj dobro obiskani, letos životarita.

■ LJUBITELJI ORODNE TELOVADBE trenirajo v gimnazijski telovadnici dvakrat na teden. P

Gimnazijci premagali šahiste »PIONIRJA«

■ ŠAHISTI NOVOMEŠKE GIMNAZIJE so v prijateljskm dvoboju pred kratkim s 3:1 premagali ŠGP PIONIR in dosegli prvo letošnjo zmago. Na prvih dveh deskah sta Tone Šporar in Vinko Kobe remizirala z Brinovcem oziroma Matjašičem, Krošelj pa je premagal inž. Sedlarja. Gimnazijec Peter Šterk je zmagal brez borbe.

■ NA NAMIZNOTENIŠKEM PRVENSTVU je tekmovalo osem gimnazijcev. Nosilca skupin sta bila Milan Uhan in Janez Pezelj, ki sta se pomerila v finalu. Boljši je bil Pezelj, ki je Uhana premagal z 2:0 — Vrstni red: Janez Pezelj, Milan Uhan, Janko Skrabl, Matjaž Verbič, Milovan Dimitrič, Zdravko Budna itd. Turnir je veljal kot priprava igralcev za srečanja z moštvi drugih šol. P

Kočevski pionirji tekmovali v šahu

Kot vsako leto so tudi letos pionirski odredi kočevske občine tekmovali na občinskem šahovskem prvenstvu. Za prvenstvo, ki je bilo v domu telesne kulture v Kočevju, se je prijavilo 14 moštev iz sedmih osnovnih šol v kočevski občini. Tekmovanje je organizirala občinska zveza prijateljev mladine

Med starejšimi pionirkami je prvo mesto zasedla ekipa osnovne šole iz Fare na Kolpi, med mlajšimi pionirkami pa kočevska osnovna šola. Pri starejših pionirjih je zmagala osnovna šola iz Kočevja s 16,5 točke pred osnovno šolo Koprivnik 15,5 in osnovno šolo Trava, ki je zbrala 10 točk. Tudi med mlajšimi pionirji je bila najuspešnejša kočevska osnovna šola z 10,5, pred osnovno šolo iz Trave (8,5), Podpreske (6), Koprivnika in Stare cerkve

Največ znanja so na prvenstvu pokazali Jože Žagar in Teodor Dribnič, ki sta dobila vse igre v svoji skupini, ter Janez Trobentar in Branko Žagar.

Ob zaključku tekmovanja je predsednik občinskega odbora zveze prijateljev mladine najboljšim moštvom podelil denarne nagrade, vsi pa so dobili priznanja

A. ARKO

PRED PREHODOM NA DVE IZDAJI DOLENJSKEGA LISTA

Katero izdajo bo kdo dobil?

Pretekli četrtek smo napovedali razveseljivo novost za naše naročnike in bralce: sredi prihodnjega meseca bomo pričeli tiskati Dolenjski list v dveh pokrajinskih izdajah: posavsko-trebanjski in belokranjsko-kočevski.

Tako bomo ugodili dolgoletnim željam bralcem, ki imajo zadnji čas eno samo resno pripombo glede vsebine lista: **preveč prostora v njem zavzemajo občinske strani, premalo pa je zahtevnejših sestavkov, ki bi bili zanimivi za prebivalce vseh občin.** Tako pravi Brežičan: »Zame ni važno, če Ribničani popravljajo cesto na Ugar ali če je ne!« in tako pravi Ribničan: »Meni je vseeno, ali so imeli brežiški planinci občni zbor ali ne!« Ker imamo v Dolenjskem listu od 24 kar 10 čisto občinskih strani (po eno: Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Ribnica, Sevnica in Trebnje, Novo mesto pa dve), je za del bralcev bilo nekaj strani časopisa skoraj neizkoriščenih. Seveda pa se ne Ribničan ne Brežičan nikakor ne bi bila pripravljena odpovedati niti delčku svoje občinske strani, saj je znano, da vsak najraje prebere novice iz svoje komune!

Nam v uredništvu je pri sedanjem, v zadnjih letih utrjenem in preizkušenem razporedu strani v Dolenjskem listu vedno zmanjkalo prostora prav za tiste zahtevnejše in splošno zanimive sestavke. Iz tehničnih razlogov v tiskarni posamezne številke ne moremo razširiti na primer za štiri strani, kot bi bilo trenutno potrebno. Potrebujemo 28 strani, imamo pa jih 24 – torej: »Tiskajte 28 strani na 24 straneh!!«

Ali je to mogoče? Prihodnji mesec boste videli, da je! Danes samo kratko pojasnilo o spremembi na komunalnih straneh takrat, ko bomo pričeli z dvema izdajama:

Novomeška komuna — (dve strani) bo ostala v **obeh izdajah**, drugih 8 komun pa bomo razdelili v dve skupini — po štiri. V eni izdaji bomo torej tiskali samo štiri strani za štiri komune iz ene skupine, v drugi izdaji pa bodo na istem mestu štiri komune iz druge skupine. Za boljšo predstavo si oglejte načrt enotne (današnje) številke in zraven načrt bodoče številke z dvema pokrajinskima izdajama:

Načrt današnje številke / Načrt številke z dvema izdajama

	skupna izdaja	belokr.-koč.	posav.-treb.
1.	skupne strani	skupne strani	
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.	Kočevje		
9.	Ribnica		
10.	Črnomelj		
11.	Metlika		
12.	sredina	sredina	
13.			
14.	Brežice	Kočevje	Brežice
15.	Krško	Ribnica	Krško
16.	Sevnica	Črnomelj	Sevnica
17.	Trebnje	Metlika	Trebnje
18.	Novo mesto	Novo mesto	
19.			
20.	skupne strani	skupne strani	
21.			
22.			
23.			
24.			

Že na prvi pogled je lahko vsakomur jasno, da so tako v obeh izdajah ostale na razpolago 8., 9., 10. in 11. stran, kjer bo v bodoče dovolj prostora za zanimive in kvalitetne sestavke, seveda tudi za take lokalne iz vseh devetih občin, ki so pomembni za celotno naše področje.

Nikakor torej ne boste prikrajšani za važne novice in uspehe naše pokrajine (Dolenjski list že tako na vseh 24 straneh piše predvsem o naših ljudeh!) in ne bo vam treba več obračati listov z neprebranimi stranmi, saj boste na vsaki našli kaj zanimivega, bodisi o vašem kraju ali pa o vaših najbližjih sosedih.

In še vprašanje, ki so nam ga ta teden že zastavili prvi zaskrbljeni radovedneži:

»Katero izdajo bom pa jaz dobival?«

■ **Za začetek takole: — bralci na področju občin Brežice, Krško, Sevnica in Trebnje** bodo dobivali posavsko-trebanjsko izdajo, **bralci na področju Črnomlja, Kočevja, Metlike in Ribnice** pa belokranjsko-kočevsko izdajo. Zemljevid za razdelitev obeh izdaj smo objavili v zadnji številki Dolenjskega lista na prvi strani.

■ **Prebivalci novomeške občine** bodo razdeljeni tako kot mejé na področja obeh izdaj: posavsko-trebanjsko izdajo bodo dobivale pošte Bela cerkev, Otočec, Mirna peč, Šentjernej, Škocjan in Šmarjeta, belokranjsko-kočevsko pa pošte: Brusnice, Dolenjske Toplice, Dvor, Hinje, Novo mesto, Stopiče, Straža, Uršna sela in Žužemberk.

■ **Belokranjsko - kočevsko izdajo** bodo **do nadaljnjega** dobivali tudi vsi naročniki izven Dolenjske, Posavja, Kočevske in Bele krajine: po raznih poštah v Sloveniji in Jugoslaviji ter v inozemstvu.

Tako bi tiskali vsake izdaje približno 14.000 izvodov.

»Do nadaljnjega« pomeni — nekaj tednov. V naši upravi v Novem mestu in pri odpošiljanju časopisa v tiskarni Delo v Ljubljani je namreč treba opraviti veliko delo z razdelitvijo vseh 28 tisoč naslovov v dve skupini. Po nekaj tednih bomo v našem listu za vse naročnike izven Dolenjske tiskali obrazec, na katerem nam bodo sporočili, katero izdajo žele prejemati. **Vse te naročnike, za katere vemo, da so nekateri doma iz belokranjsko - kočevskega, drugi pa iz posavsko-trebanjskega področja, torej prosimo za razumevanje v prvih nekaj tednih, dokler ne uredimo odpošiljanja za pretežno večino naših naročnikov.** Le tako bomo lahko zagotovili, da bodo v najkrajšem času vsi dobili tisto izdajo, v kateri bo zanje največ novic in zanimivosti.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Zmagovalec je Roman Gorenc

Prejšnji teden je predsednik občinske konference SZDL Slavko Kržan v Trebnjem izročil nagrado v znesku 30 tisočakov šentruperškemu poštarju Romanu Gorencu, ki je zbral največ novih naročnikov Dolenjskega lista. Tov. Gorenc je do 31. januarja zbral 56 novih naročnikov, nekaj pa še po poteku tekmovanja. Skupno z drugimi poštarji in zbiralci je pripomogel, da se je število naročnikov lista v trebanjski občini povečalo na 2436, kar pomeni, da pride en izvod domačega lista že na sedem občanov.

»Povejte na upravi,« je ob tej priložnosti dejal Roman, »da sem nagrade zelo vesel in da bom še naprej zvest razširjevalec lista, ki zasluži, da prihaja v vsako hišo!«

Letos še 8 ha hmelja

V Loki so pred nekaj leti uredili 10 ha hmeljevega nasada na lesenih stebrih z žično napeljavo; leta 1965 so nasad povečali še za 12 ha — zanj pa so že uporabljali betonske stebre. Lansko jesen so začeli urejevati še 10 ha nasada, vendar je deževje preprečilo, da bi delo dokončali. Letošnjega marca so nasad dokončno uredili, med vrste pa so posadili fižol in peso.

Vse delo vodi obratni inženir Albin Ješelnik, ki je v razgovoru povedal, da ima kombinat za letos predvidenih novih 8 ha nasadov. Loški obrat je pričel letos urejevati tudi stanovanji za obratovodjo in enega delavca. V ta namen so začeli rušiti staro garažo pri gospodarskem poslopju, eno stanovanje pa bodo uredili blizu skladišča obrata.

Sk.

V Prelesju bo ribnik za krape

Člani ribniške družine z Mirne so pred kratkim v Prelesju zajezili tri četrt hektarja velik ribnik na mestu, kjerso nekdaj kopali glino za tamkajšnjo opekarno. Ribnik bodo uporabljali za gojenje krapov, saj že v kratkem nameravajo vanj vložiti 1500 mladic. Koliko truda so vložili, pove že podatek, da so ribiči pri tem delali skupno 500 ur.

Komunalno podjetje gradi zasebne hiše

Prejšnja leta so skoro vsi graditelji zasebnih hiš v metliški okolici sami skrbeli za delavce in material, zadnje čase pa je vse več takih, ki gradnjo prepuste domačemu komunalnemu podjetju. Spoznali so, da podjetje dela bolje opravi, razen tega jim odpade skrb za nabavo materiala in delovno silo. Nekateri so celo izračunali, da prihranijo okoli 20 odstotkov sredstev za material, če ga kupijo prek podjetja, s tem pa zlahka krijejo razliko v nekolikanj dražjem delu.

Za turistične kredite malo zanimanja

Na Vinici je že 15 gospodinjstev, kjer bi lahko oddajali tujske sobe, precej lastnikov hiš pa bi turistične sobe še lahko uredilo. Zanimivo je, da v turističnem kraju za turistične kredite ni zanimanja, saj sta v zadnjih letih zanje zaprosila samo dva interesenta, pred kratkim pa se je javil tretji. Viniški turistični delavci se temu niti ne čudijo, ker dobro poznajo razmere. Doslej je le malo turistov prišlo na Vinico in te so lahko sprejeli v urejenem gostišču pri Kolpi, kjer je 8 tujskih sob. V zasebnih sobah je bilo zelo malo nočitev. Menijo pa, da se bo oddajanje sob uveljavilo šele tedaj, ko bo do Vinice zgrajena asfaltna cesta, ki bo privabila v te kraje več gostov.

»Divji lovec« za nami

KUD Ivan Cankar iz Velike Loke je poželo zelo dober uspeh s Finžgarjevo igro »Divji lovec«. Dvakrat so igrali doma in gostovali v Trebnjem, na Mirni, v Šentvidu in Žužemberku. Dvorane so bile povsod polne gledalcev, to pa je igralce spodbudilo k nadaljnjemu delu. Z zasluženim denarjem si bodo opremili oder, odločili pa so se tudi za krajši izlet.

Predpisi v praksi

Kdaj se lahko izda odločba o prenehanju delovnega razmerja brez pristanka zaposlenega

Zakaj delovni ljudje iščejo svoje pravice na sodišču? je pogosto vprašanje, ki ga postavljajo na različnih sestankih in forumih. Odgovor na to vprašanje je dalo s svoje strani beograjsko okrožno sodišče z analizami številnih zelo značilnih primerov.

Po tej analizi so opazili, potem ko so sprejeli temeljni zakon o delovnih razmerjih, da se je število delovnih sporov povečalo. V 70 odst. primerov so se spori na sodiščih končali v delavčevo korist. To glasno govori, da pravice delavcev iz delovnih razmerij niso zadosti upoštevane. Tokrat podajamo pregled nekaterih primerov prenehanja delovnega razmerja, na kar odpade okoli 80 odst. vseh sporov pred tem okrožnim sodiščem.

Na podlagi predpisov temeljnega zakona o delovnih razmerjih delovna skupnost lahko izda odločbo o prenehanju dela delavca tudi brez njegovega pristanka. Vendar pa se to lahko stori samo tedaj, če se delovno mesto ukine, potem tedaj, kadar se trajneje zmanjša obseg poslovanja, ali kadar se ugotovi, da delovna sposobnost zaposlenega ne ustreza zahtevam delovnega mesta, na katerem dela. Vsaka ukinitev delovnega mesta še ni zadosten vzrok za prenehanje dela zaposlene osebe, marveč pride v poštev samo tista ukinitev, ki jo je povzročila izpolnitev organizacije ali pa je v zvezi z združevanjem dveh ali več delovnih organizacij.

V praksi pa so opazili, da delovne organizacije spreminjajo sistemizacijo delovnih mest, kadar koli se žele otresti nekaterih delavcev. Tako na primer obrtno komunalno podjetje »Zeleni venac« dejansko ni ukinilo delovnega mesta, marveč je samo spremenilo njegov naziv, na mesto delavca, ki je bil odpuščen, pa so sprejeli drugega, ki je v celoti opravljal prav tisto delo kakor njegov predhodnik. V takih primerih odpuščeni delavec zmaga na sodišču.

Kuharske bukvice

Kuhinjski vrtec

Vsaka družina naj bi imela blizu hiše vrtec, kjer naj bi pridelovala najpotrebnejše dišavnice, začimbe in sočivje. Izmed dišavnic pridejo v poštev: majaron, timijan, šatraj, janež, pehtran, peteršilj in zelena.

Razen dišavnic naj bi gospodinje, ki imajo le količkaj zemlje, pridelovale še razno drugo sočivje, in sicer: gomoljnice, plodovke, kapusnice, stročnice in solate. K prvim spadajo poleg peteršilja in zelene še korenje vseh vrst, pesa, repa in redkev.

K plodovkam prištevamo: paradižnik, papriko, buče, kumare in jajčevec.

Kapusnice pa so: koleraba vseh vrst, karfijola, zelje vseh vrst in ohrovt.

K stročnicam spadajo razne vrste fižola, graha, bob in leča.

Izmed solat gojimo: motovilec, radič, majniško solato, ljubljansko ledenko in endivijo. Razen tega je treba imeti še špinačo in mangold.

Na vsaki semenski vrečki je navodilo za čas setve in obdelave. Iz takšnih vrečk si gospodinja lahko napravi majhno vrtnarsko knjižico, da nalepi prazne vrečke v zaporednem redu v poseben zvezek, ki ga rabi za pregled in navodilo.

(Konec prihodnjič)

PISMA UREDNIŠTVU

Brezobzirni šofer LJ 433-54

20. februarja sem šla po glavni cesti v Črnomlju od mesta proti hotelu Lahinja. Nekako pred postajo LM me je dohitel avtomobil »Caravan« z registrsko številko LJ 433-54, voznik prav gotovo ni upošteval omejitve hitrosti skozi mesto, saj je vozil najmanj 60 km na uro. To sem lahko ocenila, ker sem tudi sama šofer amater. Vozil je ob pločniku, zavozil v veliko lužo in me poškropil od nog do glave. Tudi obraz sem si morala pošteno obrisati, preden sem lahko spet normalno gledala.

Nekateri vozniki torej še vedno mislijo, da so na cesti sami in da zanje ne veljajo cestnoprometni predpisi. Takim brezbrižnežem je kaj malo mar, če ti umažejo obleko, da jo moraš zaradi njihove malomarnosti dati čistit. Včasih bi si človek mislil, da delajo to celo namenoma.

STANKA KAMBIČ,
Metlika
CBE 81

Še o Jožetovem pogrebu

Tovariš urednik!

Na pismo tovariša Radija o Jožetovem pogrebu je odgovoril tov. Gobenšek iz Sevnice. Njegova obrazložitev je izzvenela opravičljivo in njegova krivda se zdi oprana.

Močno dvomim, če je s svojim podukom občanom na koncu odgovora rešil vprašanje humanega odnosa do tistih, ki so, žal, največkrat pozabljeni. Ne gre le za Jožetov pogreb, gre za vse tiste, ki nimajo dovolj denarja in so z minimalnimi sredstvi prepuščeni sami sebi. Precej drugače pa je, če umre tisti, ki ima kaj pod palcem in je kdaj »nekaj« pomenil. Svojcem takih ni treba prosit na občnski skupščini pomoči. In če se v enakopravnost tako žalostno spotikamo, bodimo enakopravni vsaj pri smrti vsakogar, ne glede na položaj in denar, in ga kot človeka kulturno pokopljimo!

IVE STANIČ,
KOČEVJE

Samo še danes in jutri!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

opozarja na

VELIKO NAGRADNO

ŽREBANJE

za vlagatelje, ki varčujejo pri Dolenjski banki in hranilnici NOVO MESTO in njenih poslovnih enotah v KRŠKEM, METLIKI in TREBNJEM ali pri poštah v okviru podjetja PTT novo mesto.

1. za vlagatelje, ki bodo imeli na dan 31. marca 1967 vloženih na svojo hranilno vlogo najmanj 1.000 N-din kot vlogo na vpogled — navadno vlogo:

25 DENARNIH NAGRAD PO 200 NOVIH DINARJEV

2. Za vlagatelje, ki bodo imeli na dan 31. marca 1967 na svoji hranilni vlogi najmanj 2.000 N-din in vlogo vezano na odpovedni rok nad 12 mesecev —

28 praktičnih nagrad:

televizor RR Niš
moped »Partizan«
šivalni stroj »Mirna«
hladilnik »HIMO«, 60-litrski
radijski sprejemnik Simfonija
blago za moško obleko tovarne »NOVOTEKS«, Novo mesto
6 moških srajc tovarne perila »LABOD«, Novo mesto
6 kosov ženskega perila tovarne »BETI«, Metlika
5 transistorjev HOKEJ 66
5 jedilnih servisov za 6 oseb
5 jedilnih priborov za 6 oseb
5 električnih likalnikov z regulatorjem

Vsak varčevalec ima pri žrebanju toliko žrebnih lističev, kolikorkrat izpolnjuje pogoje nagradnega žrebanja s tem, da je lahko izžreban enkrat.

3. Za varčevalce, ki bodo imeli na dan 31. marca 1967 **z banko sklenjeno pogodbo o namenskem varčevanju za nakup, gradnjo ali adaptacijo stanovanj in položen osnovni polog,** razpisuje banka posebno nagradno žrebanje — 6 praktičnih nagrad, ki jih bodo prejeli ob izpolnitvi pogojev za najetje kredita.

Nagrade so:

1. **kopalna kad s kombinirano pečjo**
2. **hladilnik HIMO, 80-litrski**
3. **bojler, 80-litrski**
4. **električni štedilnik**
5. **bojler, 8-litrski**
6. **bojler, 8-litrski**

VARČEVALCI — ne pozabite, da za vezano hranilno vlogo prejmete tudi večje obresti!
Navadno hranilno vlogo lahko spremenite v vezano vlogo!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

ZDRAVILIŠČE ČATEŠKE TOPLICE

razpisuje

po sklepu delavskega sveta z dne 14. marca 1967 prosto delovno mesto

materialnega knjigovodje in kontrolorja

Za obe delovni mesti zahtevamo srednjo strokovno izobrazbo ter triletno prakso na podobnem delovnem mestu. Kot poseben pogoj zahtevamo tudi dvomesečno poskusno delo.

Pismene vloge z opisom dosedanjih zaposlitev in s kratkim življenjepisom sprejema uprava zdravilišča do vključno 10. aprila 1967.

KOMUNALNO PODJETJE „SNAGA"

LJUBLJANA, Povšetova ulica 6

sprejme

VEČ MLAJŠIH

delavcev za priučitev v čiščenju oken

Osebni dohodek po učinku. Samsko stanovanje je preskrbljeno v Samskem domu podjetja.

V APRILU NOV ODDELEK EKONOMSKE ŠOLE ZA ODRASLE

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA V LJUBLJANI IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA V NOVEM MESTU

odpirata

v aprilu 1967 nov oddelek ekonomske šole za odrasle.

Študijski sistem bo v osnovi dopisni, za pomoč pri študiju pa bodo kandidati enkrat tedensko obiskovali tudi seminarje, ki jih bodo vodili profesorji novomeške ekonomske šole.

Vabimo delovne organizacije, ki žele strokovno izpopolniti svoje delavce, pa tudi posameznike, ki si žele pridobiti strokovno ekonomsko izobrazbo, da se poslužijo te, za zaposlenega človeka najugodnejše izobraževalne oblike.

Zaželena pojasnila dobite pri Dopisni delavski univerzi v Ljubljani, Parmova 39, tel. 312-141, 316-043, ali pri ravnateljstvu Ekonomske srednje šole v Novem mestu. Prijave sprejema do 8. aprila 1967 Dopisna delavska univerza v Ljubljani, Parmova 39.

PREHRAMBENA INDUSTRIJA

»BELSAD« — Črnomelj

razpisuje

prosti delovni mesti za:

VODJO ORGANIZACIJSKO-ANALITIČNEGA ODDELKA (sekretarja podjetja) in NABAVNO-PRODAJNEGA REFERENTA

Razpisni pogoji: pod 1. — pravna, agronomska ali ekonomska fakulteta II. stopnje s 3-letno delovno prakso v stroki — pravna, agronomska ali ekonomska fakulteta I. stopnje ali višja strokovna šola s 5-letno delovno prakso v stroki — srednja strokovna šola z 10-letno delovno prakso v stroki.
Pod 2. — višja ekonomsko-komercialna šola s 3-letno delovno prakso v komercialnih poslih v stroki — srednja ekonomska šola s 5-letno delovno prakso v komercialnih poslih, od tega vsaj 2 leti prakse v sadnopredelovalni ali sorodni stroki — srednja kmetijska šola s 3-letno delovno prakso v komercialnih poslih v sadnopredelovalni stroki.
Nastop dela pod 1. in 2. takoj ali po dogovoru. Poskusna doba po potrebi in določilih internih aktov.
Razpis velja 15 dni po objavi.

Na podlagi 2. in 9. člena odloka občinske skupščine Novo mesto o Trdinovih nagradah (Uradni vestnik Dolenjske št. 15/65) svet za kulturo pri občinski skupščini Novo mesto

RAZPISUJE

Trdinove nagrade za leto 1967 in za leto 1968

Za vsako leto se razpisujejo tri nagrade po 200.000 Sdin za kvalitetna dela:

a) s področja znanosti, zlasti iz zgodovine NOB in zgodovine Novega mesta,
b) s področja leposlovja — poezija, proza, dramatika,
c) s področja umetnosti — likovne in glasbene stvaritve ipd.,
d) s področja ljudske prosvete.

Dela, ki pridejo v poštev za podelitev Trdinovih nagrad v letu 1967, morajo biti izdelana in predložena komisiji za Trdinove nagrade pri občinski skupščini Novo mesto do 15. septembra 1967; v letu 1968 pa do 31. maja 1968.

SVET ZA KULTURO PRI OBČINSKI SKUPŠČINI NOVO MESTO

Novo!

NAŠ DOM

revija za praktičnost, lepoto in kulturo stanovanja

Kmalu!

SAP-TURIST BIRO LJUBLJANA

vabi

NA ZANIMIVE IZLETE Z AVTOBUSOM:

- **Spomladanski velesejem – MILANO**
  od 20. do 23. aprila.
  Prijave do 8. aprila
- **MADŽARSKA – AVSTRIJA**
  od 21. do 23. aprila.
  Prijave do 31. marca.
- **FERRARA-RAVENNA–SAN MARINO–RIM–NAPOLI–SORRENTA–CAPRI–FIRENCE–BOLOGNA**
  od 27. aprila do 4. maja.
  Prijave do 10. aprila.
- **TRST–RAVENNA–SAN MARINO–FIRENCE–BOLOGNA- FERRARA–PADOVA**
  od 29. aprila do 1. maja
  Prijave do 10. aprila.
- **Mednarodna razstava obrtništva – FIRENCE**
  od 29. aprila do 2. maja.
  Prijave do 10. aprila.

NE HODI DOMOV BREZ

PAVLIHA

roko na srce...!

...če se v vašem kraju zgodi kaj zanimivega, poroča o tem najbolje –

DOLENJSKI LIST

Med pretepi je žvenketala steklenina

Razgrajači prijavljeni sodniku za prekrške

23. marca zvečer sta v restavraciji na železniški postaji v Bršlinu razgrajala Jože Klemenčič (22 let) in Jože Kastelic (27) s Pristave. Močno sta se opila in izzivala goste. Pretep so preprečili miličniki in razgrajača priprli, dokler se nista iztreznila.

21. marca okoli 21.30 je prišel v metliški hotel BELA KRAJINA močno vinjen Peter Badovinec, 32 let, iz Metlike. Nadlegoval je goste in jih zmerjal, tako da so nekateri zapustili gostišče, uprava pa je na pomoč poklicala miličnike. Dežurni miličnik je zahteval, da mora Badovinec zapustiti gostišče, čemur pa se je le-ta uprl. Razgretega gosta je miličnik odvedel iz hotela, Badovinec pa se je vrnil skozi zadnja vrata, zato so ga odpeljali na postajo milice. Badovinec je začel metati kamne in je miličniku zbil kapo z glave. Naposled se je posrečilo, da so vročekrvnega gosta ukrotili in ga zadržali na postaji, dokler se ni iztreznil. Badovinec se je že večkrat nedostojno vedel, zmerjal in napadal goste, zadnjič januarja v Grbčevi gostilni.

Jože Ljubi (19 let), Jože Luštek (18) in Franc Rajer (18) iz Ždinje vasi so 15. marca okoli 22. ure prišli v Pugljevo gostilno, nadlegovali goste in pretepli skupino gozdnih delavcev. Med pretepom so razbili za 500 N din inventarja in steklenine. Rajer in Ljubi sta se podobno »izkazala« v tej gostilni že februarja, ko sta naredila za 240 N din škode ter bila prijavljena sodniku za prekrške. Tudi tokrat jih bodo izročili roki pravice.

V Drenikovi gostilni v Gotni vasi pa so 11. marca zvečer popivali Martin Gazvoda (20 let) s Težke vode, Bogdan Sitar (33) iz Šmihela, Franc Primc (20) in Anton Berkopec (18) iz Koroške vasi ter Janez Berkopec (26) in Janez Ferkolj z Malega Slatnika. Najprej so peli, nato pa metali kozarce ob tla, se prepirali in se pričeli tepsti. Med pretepom so razbili več kozarcev in steklenic in poškodovali stene v gostinski sobi. Prijavili so jih sodniku za prekrške.

Kratka razdalja, slabe zavore

17. marca se je Jože Gabrič z Rake peljal z osebnim avtom po avtomobilski cesti mimo Pluske v Ljubljano. Dohitel je osebni avto Renata Henryja iz Milana, ko je le-ta nameraval prehiteti tovornjak. Italijanu je naproti pripeljalo neko vozilo, zato se je vrnil za tovornjak, Gabrič pa, ki je vozil s slabimi zavorami tik za njim, je vanj trčil. Škodo so ocenili na 800 Ndin.

Avto treščil v drevo

25. marca sta se z osebnim avtom iz Mokronoga na Mirno peljala Emil Smuk iz Sočka pri Celju in Ada Dolanc. Zaradi neprimerne hitrosti je vozilo zaneslo s ceste, kjer je treščilo v drevo. Voznik in sopotnica sta se lažje ranila, škodo pa so ocenili na 5.000 Ndinarjev.

Kolesarka naravnost v avto

Novomeščanka Pepca Gutman se je 23. marca pripeljala s kolesom s Kidričevega trga na prednostno Cesto komandanta Staneta, ne da bi se prepričala, če je cesta prosta. Mimo se je z osebnim avtom peljal Peter Durjava iz Šentjerneja, kolesarka pa je zapeljala naravnost v avto. Škodo so ocenili na 350 Ndin.

Prehiteval kolono in trčil

Tržačan Franc Udovič je 22. marca popoldne z osebnim avtom na avtomobilski cesti pri Medvedjeku prehiteval kolono treh vozil, ko je naproti pridrvelo neko vozilo. Tržačan se je umaknil in zadel osebni avto Libijca Zakarie Yahya. Škodo so ocenili na 700 Ndin. Udovič se je po nesreči odpeljal naprej, prometna patrola pa ga je dohitela pri Logatcu.

Avtomobilist prevrnil otroka in zadel mater

Na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu je Božidar Kočevar 22. marca popoldne z osebnim avtom zadel otroški voziček z otrokom in Natašo Sluga. Otrok je padel na cesto, mati pa si je zlomila roko.

Poškodovani mopedist

26. marca ob 19.45 je pri Smuki padel mopedist Franc Škufca iz Lopate in obležal na cesti. Na srečo je mimo pripeljal avto in ga odpeljal v kočevski zdravstveni dom, kjer so mu nudili prvo pomoč, nato pa so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Pritožba Petra Bajca zavrnjena

Okrožno sodišče v Novem mestu je 25. januarja letos prejelo kot prvostopni organ sodbo vrhovnega sodišča Jugoslavije, s katero je to zavrnilo pritožbo obtoženega Petra Bajca in potrdilo sodbo republiškega vrhovnega sodišča SRS št. Kž-530/66 od 25. avgusta, s katero je bila obtoženemu Petru Bajcu prvotno izrečena smrtna kazen spremenjena v nadomestno kazen 20 let strogega zapora. S tem je v zadevi Petra Bajca dokončno razsojeno. Govorice in ugibanja o tem, da je bil Peter Bajc pomiloščen (slišati jih je na Raki in v okolici), so torej neosnovane.

Vandalizem

Da ne bi koga motila tujka v naslovu: vandalizem = uničevanje, pustošenje!

Ni dolgo tega, mogoče dva, tri mesece, ko je SAP uvedel na kočevski progi nekaj novih avtobusov. Naravnost iz tovarne so prišli, lepi, udobni, da se je bilo veselje voziti z njimi.

Vendar...

... vse bi bilo lepo in prav, ko bi nekaterih potnikov prav ta lepota, novost in udobnost ne motila. »Kulturni« potniki so v tem času namreč že postorili to in ono, da avtobusi ja ne bi več bili lepi in novi.

Na primer držaji na sedežih oziroma naslonjalih. V nekaterih avtobusih je le še tu in tam kateri cel. Ne le da so potniki odstranili obloge z jeklenih vzmeti, celo vzmeti ni več. Vse to pa je namenjeno varni vožnji, da se potnik med potjo lahko — predvsem na ovinkih — prime. Vsekakor je bila potrebna za to uničevalno, vandalsko delo dokajšnja moč in strokovnost, saj kdorkoli tega ne bi zmogel tako temeljito opraviti...

Spodobnejši potniki, da o tujcih, ki včasih zaidejo na te avtobuse, ne govorimo, pa se čudijo »oskubenim« vozilom.

Marsikd ose jezi nad »nesramnim« sprevodnikom, nihče pa ne nad nesramnimi potniki. Nihče ne vidi potnika, ki umazano potno torbo postavi na sedež in ga tako uničuje, pač pa sprevodnika, ki potnika opomni. Navsezadnje pa mora nekdo uničene stvari v avtobusih plačati, in to smo, posredno, pač potniki.

Govorimo o čuvanju družbenega premoženja, o notranjih rezervah, o reformi...

Saj res...

F. G.

Za sodobni promet v Brežicah

Komisija za varnost v prometu je dosegla, da so v Brežicah ob koncu zime prepleskali vse prometne znake in uredili parkiranje na obeh straneh cestišč. Tako pa je možno parkirati le za eno uro in le desno v smeri vožnje. Prometni organi so do zdaj voznike le opozarjali, poslej pa bodo za nepravilno parkiranje tudi kaznovani. Vozniki bodo morali kupiti parkirne ure, ki jih prodajajo v knjigarni DZS. Na stečišču Ceste prvih borcev in Ceste 21. maja pred zgradbo občinske skupščine je prepovedano parkirati na dolžini 100 m. Brž ko bodo cestišča zakrpali, bodo morali označiti prehode za pešce.

Dvakrat z nožem v prsi

23. marca je bil na Vinici pri Šmarjeti hudo ranjen 25-letni Martin Lindič. Nekdo ga je dvakrat zabodel z nožem v prsi. Lindiča so v novomeški bolnišnici operirali in ni več v nevarnosti. Preiskavo vodi preiskovalni sodnik.

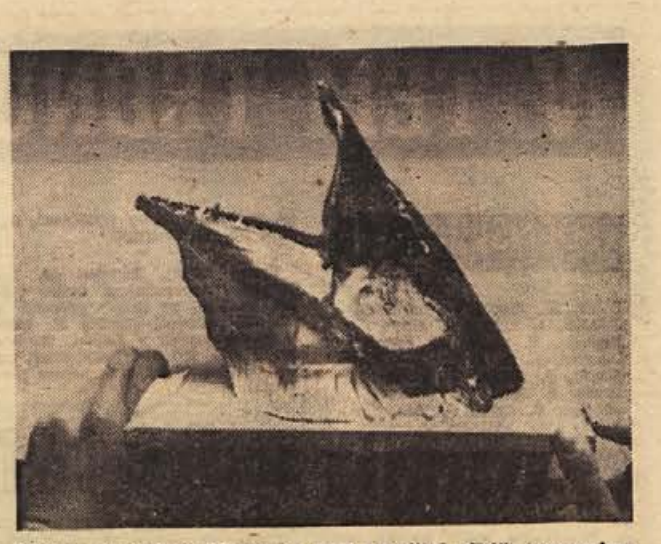

Glavo ustreljene ščuke so dali ribniški ribiči preparirati. Že po njej se vidi, da je bila res kapitalna. (Foto: Primc)

Ustreljena ščuka v Ribnici

Zlobni jeziki trdijo, da je napravila samomor — Kapitalne ščuke in postrvi

95 cm dolgo in 6 kilogramov težko mrtvo ščuko je našel 6. februarja letos v potoku Ribnica pri Dolenji vasi ribič Franc Košorok. Ščuka je poginila, ker jo je doslej še neznani lovec — ustrelil.

Riba je imela precej veliko rano na hrbtu takoj za glavo. Ustreljena ni bila s šibrami, ampak s kroglo.

Ribiči še niso odkrili krivca, čeprav nekoga sumijo. Pravijo tudi: »Saj se ve, kdo nosi puške«. Dodajajo še, da so divji ribiči nepoboljšljivi in pogosto popuščajo svojim strastem.

Seveda pa ne bi bilo po ribniško, če se ne bi našli zbadljivci, ki trdijo, da je ščuka naredila samomor, ker je bila že stara, pa je noben ribič ni znal upleniti.

Ribiči pa pravijo, da so ujeli tudi že večje in težje ščuke, 6-kilskih pa je v njihovih vodah še precej. Pred nekaj leti je uplenil Kosta Zupančič tudi v potoku Ribnici ščuko, ki je tehtala kar 10 kilogramov. V vodah ribniške družine Ribnica pa so tudi kapitalne postrvi. Najtežjo je ujel ribič Jože Kalčič, tehtala je kar 6 kilogramov.

Vlamljal v zidanice z boljšim vinom

Od januarja lani je bilo iz zidanic na Ljubnu večkrat ukradeno vino. Neznani storilec je vdiral s ponarejenimi ključi. Niso ugotovili, v koliko zidanicah si je točil vino, vlamljal pa je zidanice, v katerih je bilo boljše vino.

Črno mleko

V ribniški občini je v zadnjem času slišati marsikaj črnega o mleku. Tako povedo med drugim, da nekatere ženske oddajo na zbirališčih prekuhano in posneto mleko, da mleku dodajo vodo in da oddajajo tudi neprecejeno mleko.

Včasih se zgode pri zbirališčih mleka resno-smešne stvari. Tako je oni dan neki občan pri nekem zbirališču mleka vprašal žensko, zakaj dodaja mleku vodo.

»Ježeš, ježeš, zmotila sem se,« se je izgovarjala ženska, »in sem kar na vodo, ki je bila v kanglici, nalila mleko.« Potem je še dodala:

»Saj vem, katera ti je povedala. Ona pa oddaja prekuhano mleko!«

Pripovedujejo tudi, da je neka ženska nesla mleko na zbirališče in pri mlekarskih kanglah zagledala inšpektorja. Takrat se je revica spotaknila in razlila vse mleko. Nekateri pravijo, da je bila to res nesreča, drugi pa so prepričani, da se spotaknila nalašč...

»Moj god? Glejte, glejte, moj bog! Bo pa že, če ti praviš, da je. To je pa vendar lepo, Jerica, da se spominjaš godu svojega očeta. Jaz nimam časa kaj takega misliti.«

»Rada bi bila že zjutraj prišla, ali bilo je toliko opravka pri hiši, da se nisem upala prositi, naj me izpuste malo k vam. Popoldne pa si nisem mogla kaj, prosila sem mater Korenovo in radi so me pustili.«

»Kako si me pa našla?«

»Sosedova Katra mi je povedala, da delate tu nekje v gozdu. Slišala sem vas že od daleč, za glasom sem šla in zdaj sem tukaj.«

»Sedi, sedi malo semkaj, Jerica, trudna boš; gorko je, in lahko tudi malo prigrizneš z menoj. Vi imate sicer boljšega pri Korenu, ali človek se ne sme preveč razvaditi; Bog ve, ali bo vedno tako.«

Preden sede, začne deklica odkrivati košarico, ki jo je postavila na tla.

»Kaj pa imaš tu notri?« vpraša oče; »jagode so že minile, tudi časa nimaš, da bi jih brala.«

Jagod res ni bilo v košarici; bilo je nekaj drugega, kar je stari Seljan gotovo čislal nad vse jagode, tudi ko bi mu jih kdo prinesel o božiču.

Jerica mu poda iz košarice kos prijetno dišeče teletine, pol hlebčka lepega belega kruha in slednjič, kar je bilo Seljanu pač naljubše, še polič rumenega vina, ki se je tako zapeljivo lesketalo v solncu.

Seljan ni vedel, kam bi se dejal, ne kaj bi rekel od samega veselja; kar samo se mu je smejalo.

Slednjič, da bi vendar kaj rekel, pravi, kar morda ni bilo najprimernejše:

»To bo pa vendar malo preveč, Jerica, kaj?«

»Nič ne bo preveč, ne, oče; le poskusite,« mu odgovori hčerka.

In Seljan poskusi. Ako bi bil sam, začel bi bil bržkone svojo južino z vinom. Zdaj pa, ko je bila hčerka pri njem, bil bi morebiti prej vse pojedel, potem šele pil, ko bi ne bila prišla Jerica o pravem času dobra misel. Natoči mu vina v kozarec, ki ga tudi ni bila pozabila, ter mu ga ponudi:

»Pijte oče!«

»Na tvoje zdravje, Jerica!«

Ker je pil mož svoji hčerki na zdravje, menda ni nespodobno, da je izpraznil posodo na en dušek.

»To se je prileglo; dobro vino, raca na vodi!« In mož dieskne krepko z ustnicami.

»Mati Korenova so dejali, da je najboljše, kar ga imajo.«

Dobro vino je Seljanu šele jezik razvezalo.

»Zdaj mi pa prav po pravici povej, Jerčka, kako se ti godi?«

»Kako se mi godi? Dobro, prav dobro, zakaj bi se mi pa ne, jaz si ne želim nikdar nič boljšega, oče!«

»Ali veš, dete, služba je vendar le služba, kaj bi tisto, saj sem jo jaz tudi že poskusil; in ženski je še težje.«

»Jaz prav rada služim, kaj mi pa je?«

»Da ne stradaš ravno, to že vem; Korenova ni skoporoka in on tudi ne, dobri ljudje so Korenovi, ni, da bi jim kaj rekel. Ali pa — ni morebiti žena malo preostra?«

»Natanko so Korenova mati res, ali to je tudi prav. Vse mora biti storjeno, kakor se spodobi; nerednosti in nesnažnosti ne trpe in tako je prav. Če pa človek stori svojo dolžnost, potem ni boljše žene. Do zdaj mi niso še rekli hude besede in upam, da mi je tudi ne bodo. In celo oče Koren, vi ne veste, kako so dobri! Skoraj za hčer me imajo pri hiši, prav razvajajo me.«

»Kdo bi pa tebe rad ne imel? To je že prav, da lepo ravnajo s teboj. Ali nekaj drugega me skrbi, Jerica.«

»Kaj, oče?«

»Prešibka si, preslaba za težka dela. Ko bi šlo po moji želji in volji, bi ti nikdar in nikjer ne služila.«

»Jaz prešibka, oče? Vsako delo mi je igrača. In kaj pa delam tako težkega? Pospravljati po hiši, krave molsti, ob košnji seno grabiti, kadar je kaj več ljudi, polič vina na mizo prinesti in denar pobirati; kaj bi se to ne zmoglo? In prijetno je tudi. Za druga, težja dela imamo hlapca. Jaz sem prav vesela in zadovoljna; kaj pa vi, oče? Kako se morate vi truditi ves božji dan. Ali le molčite, oče. Počakajte, da bom nekaj časa v službi, zdaj sem šele komaj leto dni; kar bom prislužila, vse bo vaše, oče, da se vam ne bo treba tako ubijati.«

»Kaj govoriš, Jerica! Zame ne skrbi; od mladih nog sem vajen dela in krepak sem tudi. Sekira mi je kakor pisarju pero. Kaj bi začel brez dela? Dolgočasil bi se. Saj mi že nedelje noče biti konec. Da ne morem zate več storiti, to me peče.«

»Ljubi oče, kaj pa hočete še storiti? Kaj me niste dali v mesto, da sem se izučila kakor malokatera hči premožnega kmeta? Kaj nisem za vsako delo?«

»O, dokler je še rajnka živela, Bog ji daj dobro! to smo se še gibali. Ona je toliko z delom prislužila, da smo te mogli v mesto dati. Res, lepo si se izučila, vse znaš; zato pa menim, da bi bilo dobro, Jerica, ko bi se s časom poprijela kakega drugega dela. Veš, Jerica, ker že tako govoriva, prav rad bi te nekaj vprašal, kar me že dolgo teži. Samo ne vem, kako bi — nočem te žaliti —«

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 31. marca — **Benjamin**
Sobota, 1. aprila — **Hugo**
Nedelja, 2. aprila — **Franc**
Ponedeljek, 3. aprila — **Helena**
Torek, 4. aprila — **Izidor**
Sreda, 5. aprila — **Vincenc**
Četrtek, 6. aprila — **Ivo**

ZAHVALE

Ob tragični izgubi našega nenadomestljivega moža, očeta, brata, svaka itd.

FRANCETA JEVNIKARJA

posestnika in mlinarja v Mokronogu

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu počastili z obiskom na domu in spremili na poslednji poti, vsem darovalcem cvetja in številnih vencev, pevcem ter častiti duhovščini za spremstvo, posebno č. gospodu župniku za krasne poslovilne besede, in vsem, ki ste mi ustno ali pismeno izrazili sožalje. Vsem še enkrat srčna hvala!

Žalujoča vdova Marija Jevnikar in posvojenec Jože ter drugo sorodstvo

---

Ob boleči in prerani izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata in tasta

MATIJE BRODARIČA

iz Gribelj

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu darovali vence in cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in ostalemu osebju internega oddelka novomeške bolnišnice. Nadalje se zahvaljujemo kolektivu STP Potrošnik iz Črnomlja, mesariji Metlika, OK Črnomelj, OZB in gasilskemu društvu Griblje. Zahvala tudi vsem govornikom za prisrčne besede pred domačo hišo in pred odprtim grobom. Zahvala tudivsem sorodnikom in prijateljem.

Žalujoči — sinovi: Matija, Franc, Jože in Janez z družinami ter hčerki: Jožefa in Anica z družinami

PREKLIC

Anton Boltez, Gabrje 81, Brusnice, preklicujem vsako vožnjo in hojo po parceli na Žirovnicah. — Kdor tega preklica ne bo upoštevalo, ga bom sodno preganjal.

— — —

Prepovedujem vožnjo, hojo in pašo kokoši po parceli v Kettejevem drevoredu 36, Novo mesto. Kdor tega opozorila ne bo upoštevalo, ga bom sodno preganjal. **Anton Kočjaž, Marija Kočjaž in Kristina Zugelj.**

— — —

Stanko in Milena Planinc, posestnika iz Križ 14, pošta Koprivnica, preklicujeva kot neresnično najino obdolžitev Draga Božičnika iz Križ 15, da nama je ukradel uro, in se mu zahvaljujeva, da je odstopil od zasebne tožbe.

— — —

Alojz Zadnik, Matija Blatnik in Jožefa Kobe iz Uršnih sel prepovedujemo pašo kokoši na naših njivah pod železniško postajo. — Kdor tega ne bo upoštevalo, mu bomo kokoši zastrupili.

— — —

Janez Strojin, Grobije 51, Šentjernej, prepovedujem pašo kokoši po moji njivi ob hiši. Kdor tega opozorila ne bo upoštevalo, mu bom kokoši zastrupil.

— — —

Franc Retelj, Mrivice 49, Leskovec, prepovedujem vsako vožnjo in hojo po mojih parcelah v Shodni Barovni, parcela št. 1559-3 in na parceli v Lapču, parcela št. 2820-2. Kdor te prepovedi ne bo upoštevalo, ga bom sodno preganjal.

mali oglasi

GARAŽNA VRATA PRODAM. — Bitenc, Koperska 18 (Tomažičeva) Ljubljana.

UGODNO prodam otroški voziček. Majde Šilceve 3, Novo mesto.

PRODAM novo enostanovanjsko hišo z lepim vrtom okoli hiše. Ponudbe na upravo lista pod »Lepa poniad«.

PRODAM posestvo v izmeri 1,49 arov z vseljivo hišo na Okroglicah 13, pošta Loka pri Zidanem mostu. Naslov v upravi lista (424-67).

PRODAM enodružinsko komfortno hišo z vrtom v Novem mestu. Naslov v upravi lista (422-67).

PRODAM staro kmečko hišo z gospodarskim poslopjem. Ponudbe pod »Sončna lega« na upravo lista.

PRODAM vprežno kosilnico z žetveno napravo. Borštnar, Bruna vas, Mokronog.

VPREŽNO kosilnico, dobro ohranjeno, navaden lahki voz zapravljivček, 4 gume (15-colske) in zavorne bobenčke (drumelni) ugodno prodam Anton Mrak, Brusnice 46.

PRODAM avtoradio philips. Naslov v upravi lista (394-67).

PRODAM 60-litrski kotel za kuhanje žganja. Ogled 4. aprila na sejmu v Metliki.

CENIK: vsak oglas do desed besed — 9 Ndin, vsaka nadaljnja beseda — 1 Ndin. Za naslov v upravi lista: pribitek 1 Ndin. Redni zasebni naročniki Dolenjskega lista imajo pri vseh malih oglasih zahvalah, osmrtnicah, čestit. kob, prekličih in podobnih objavah 20 odstotkov popusta.

ENOSOBNO stanovanje v starejši hiši, prvo nadstropje, opremljeno z modernim pohištvom, v Ljubljani prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Takoj vseljivo«.

PRODAM motorno kolo znamke NSU maxi. Janez Lenič, KPD Dob pri Mirni na Dolenjskem.

UGODNO prodam skedenj (pod). Ogled v Sadinji vasi 11, Semič.

POCENI oddam v najem posestvo (veliko sadnega drevja in vinograd), uro hoda od avtobusne postaje, primerno za upokojenca. Vprašajte pri Sandiju Prahu, Šentrupert.

UGODNO prodam rabljen spaček. Trobec, Kranj, Štirnova 13.

TRAKTOR deutz, letnik 1956, 12 km, s kosilnico in plugom, prodam za 15.000 Ndin; — Franc Škufca, Ponova vas 43, pošta Grosuplje.

PRODAM bencinski motor 6 KM. Vprašajte v gostilni Per, Novo mesto.

PRODAM fiat 600 (nova generalna). — Informacije dobite pri avtomehaniku Hrastarju v Šmihelu pri Novem mestu.

NOV gumi voz (15 col) prodam za 3000 Ndin. Gostilna Jovan, Polšnik pri Litiji

SOBO, neopremljeno ali opremljeno, z uporabo sanitarij, v Ribnici na Dolenjskem iščem. — Ostalo po dogovoru. — Naslov: inž. Pavel Vesel, Struška ul. 1, Ribnica.

GOSPODINJSKO pomočnico, pošteno in pridno, sprejmem. Lahko je mlajša začetnica. Plača dobra. Marija Kogovšek, Ljubljana, Vodnikova 295.

GOSPODINJSKO pomočnico, pridno in pošteno, sprejme pekarna Omerzel, Krško. Alojz Omerzel, pekarna, Krško.

SPREJMEM gospodinjsko pomočnico k petčlanski družini. Lahko je tudi začetnica. Fani Kukman, Bršlin 9, Novo mesto.

DEKLE dobi stalno zaposlitev na kmetiji, po možnosti kasneje tudi v tovarni. Lovro Jenko, Virmaše 32, Škofja Loka

FRIZERSKO vajenko sprejme frizer Pucelj, Novo mesto. Oskrba v hiši.

SPREJMEM dekle, ki ima veselje za vrtnarstvo in pomoč v gospodinjstvu. Vsa oskrba. Javite se na naslov: Ivan Jazbinšek, Ilica 460, Vrapče, Zagreb.

KOPALNO kad kupi Ivan Globevnik, Skocjan 2.

MIRNA upokojenka, samska, išče stanovanje na kmetih (sobo, po možnosti s kuhinjo) na področju občine Novo mesto, v bližini glavnih cest. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Sončno stanovanje«.

FANT z lepim posestvom in domačo obrtjo, z udobnim novim stanovanjem, želi spoznati za ženitev dekle od 27 do 39 let. Ponudbe pošljite pod »Lep dom«

UPOKOJENEC, star 58 let, visok 168 cm, ločen ne po svoji krivdi, ne kadi in ne pije, išče osamljeno, zdravo, pošteno, dobrosrčno in odkrito družico, vdovo ali ločeno ne po svoji krivdi, staro od 50 do 60 let, visoko 164 cm, čedne zunanjosti, ki ima stanovanje ali hišo z vrtom, za skupno gospodinjstvo. Ponudbe na upravo lista pod »Poznanje«.

V NOVEM MESTU se je izgubila lovska psica z verigo Sliši na ime Pika. Kdor kaj ve o njej, naj sporoči svoj naslov v upravo lista.

PRODAM ročni stroj za izdelovanje cementne strešne opeke folc in 200 jeklenih modelov — za 2500 Ndin. Naslov v upravi lista (440-67).

NOV RADIOAPARAT, stereo zvok, prodam. Naslov na pravi lista. (435-67).

POCENI prodam nemški radioaparat. Šolska 6, Novo mesta.

PEKOVSKO peč, kapaciteta 42 kg, prodam za 4000 Ndin. — Alojz Omerzel, pekarna, Krško.

BRIVSKO-frizerski salon »Slavka« na Otočcu 11 obratuje od 15. marca letos dalje vsak dan od 7.30 do 12. ure in od 14.30 do do 18. ure; v ponedeljek zaprto. Priporoča se za obisk!

DEKLE s podeželja dobi službo gospodinjske pomočnice v Ljubljani. Mehanizirano gospodinjstvo. Lastna soba, hrana, plača po dogovoru. Pismene ponudbe s podatki pošljite: Selan, Ljubljana, Šarhova 30.

DIMNIKARSKEGA vajenca sprejmem Hrana in stanovanje priskrbljeno. — V poštev pridejo mladinci, rojeni leta 1951—52. Anton Ratej, Dobravlje 54 pri Ajdovščini

— — —

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično obolelega želodca, jeter, žolča ali ostalih prebavil? Uporabljate vendar rogaško DONAT vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava! — V Novem mestu jo dobito pri trgovskem podjetju HMELJNIK, telefon 21-129 in STANDARD, telefon 21-178.

KINO

Brežice: 31. 3. in 1. 4. italijanski barvni film »Dvoboj v Teksasu«. 2. in 3. 4. ameriški barvni film »Vražji fantje na letečih škatlah«. 4. in 5. 4. francoski barvni film »Najstarejši Prechau«.

Črnomelj: 31. 3. in 2. 4. ameriški barvni film »Expres polkovnika Rayana«.

Kočevje — »**Jadran**«: 31. 3. in 2. 4. ameriški barvni film »Ljubezen v Las Vegasu«. 3. in 4. 4. ameriški film »Človek, ki je ljubil vojno«. 5. in 6. 4. poljski film »Prah in pepel«.

Kostanjevica: 2. 4. ameriški barvni film »Zlato sedmih gričev«. 5. 4. francoski barvni film »Polnočn isestanek«.

Metlika: 1. in 2. 4. ameriški barvni film »Revolveraš Ranča Casa Grande«. 5. in 6. 4. ruski film »Živela sta babica in ded«.

Mokronog: 1. in 2. 4. francoski film »Germinal«.

Novo mesto — »**Dom JLA**«: 30. 3. in 2. 4. ameriški barvni film »Simerone«.

Ribnica: 1. in 2. 4. francoski film »V primeru nesreče«.

Sevnica: 1. in 2. 4. mehiški film »Crni orel«. 5. 4. francoski film »Obračun v Bangkoku«.

Sodražica: 1. in 2. 4. italijanski barvni film »Madame Sans Gêne«.

Šentjernej: 1. in 2. 4. ameriški barvni film »Človek, ki je ubil Limberwansa«.

Trebnje: 1. in 2. 4. francoski kriminalni film »Nabab«.

OBVESTILA

MLINARJI! Vse vrste strojev za čiščenje žita vam strokovno popravim. Naslov v upravi lista (416-67).

— — —

POPRAVLJAM vse vrste šivalnih strojev. Informacije pri Ivanu Pungartniku, Zagrebška, blok B, Novo mesto.

— — —

IZDELUJEM stroje za izdelovanje betonskih kvadrov vseh dimenzij na električni pogon. Cena 1100 Ndin. Umek, Slovenska vas, Šentrupert.

— — —

Obiačila očisti **KEMICNA ČISTILNICA**, Novo mesto, Germova 5.

— — —

OBIŠČITE NA NOVO ODPRTO gostilno Romana Zorka v Družinski vasi pri Šmarjeških Toplicah. Postrežemo s pristnimi dolenjskimi vini in domačo kuhinjo.

— — —

Prošnja Francetu Zevniku! — Prosim tovariša Franceta Zevnika, ki je bil v NOV komandant partizanske čete — (doma je bil iz Šmarjete pri Novem mestu), da mi piše na spodnji naslov. Po osvoboditvi se je neznano kam preselil in njegovega sedanjega naslova ne vem. Rada bi govorila z njim; sem vdova po Jožetu Novaku iz Toplic, ki je bil prijatelj Franceta Zevnika. — Marjeta Novak, Otavice 6, pošta Ribnica na Dolenjskem.

O B J A V A

RAZPIS LICITACIJE. — **Avtomoto sekcija Brestanica** razpisuje javno licitacijo za prodajo motornega kolesa NSU pretis, v odličnem stanju, za 2. aprila 1967 ob 8. uri v elektrarni

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Golobič z Gmajne — Jožka, Cvetka Tolar iz Ždinje vasi — Tomaža, Anica Kralj iz Gotne vasi — Jožico, Milka Kic iz Korita — Mileno, Vera Ozimek iz Odrge — Betko, Ana Tramte iz Dolnjih Dol — Marijo, Marija Bregant iz Žalovič — Marijo, Štefka Štamcar z Vrhpeči — Jožeta, Štefka Mihalič iz Družinske vasi — Jano, Lavra Bernik iz Malega Nerajca — Mariško, Magda Poreber z Laz — Izidorja, Olga Gazvoda iz Gabrja — dečka in deklico, Ljudmila Stupar s Kamne gore — dečka, Božena Gašperič iz Metlike — dečka, Justi Kek iz Pluske — deklico in Marija Meglič iz Dolnje vasi — deklico.

KRONIKA NESREČ

Pri prehitevanju jo je zaneslo

20. marca popoldne se je po avtomobilski cesti proti Zagrebu peljal z osebnim avtomobilom Ivan Zidarič iz Brežic. V Veliki vasi je za njim pripeljala z osebnim avtomobilom Karin Buch iz Nemčije in ga prehitevala s hitrostjo okrog 130 km na uro. Med prehitevanjem jo je zaneslo, tako, da je z zadnjim delom oplazila levo stran avtomobila Ivana Zidariča. Zaradi sunka je Zidariča zaneslo po nasipu na desno stran, kjer je po 39 metrih obstal. Avtomobil Buchove je zaneslo na levo stran, kjer je po 44 metrih obstal prevrnjen na desnem boku. Nihče se ni poškodoval, na avtomobilih pa je škode za okrog 7.800 novih dinarjev.

Kolesar je obležal v nezavesti

Franc Barbič iz Gazic se je 21. marca proti večeru vračal s kolesom iz Cerkelj proti domu. Po cesti je vozil sem in tja, ko pa se je spustil po klancu, je po približno 100 metrih vožnje padel in obležal nezavesten. Odpeljali so ga v brežiško bolnišnico.

Motoristu je zaprl pot

21. marca proti večeru se je pripetila prometna nesreča v Kolodvorski ulici v Sevnici. Franc Golog iz Zabukovanja je poučeval kandidata za voznika Jožeta Božiča iz Boštanja, ki je upravljal osebni avtomobil, last AMD Sevnica. Pripeljal je s stranske ceste na prednostno cesto in zaprl pot motoristu Srečku Krncu iz Impolja. Krnc je poskušal avtomobil obvoziti po levi strani, ker pa ta ni počakal na robu cestišča, se je motorist vanj zaletel. Pri trčenju se je poškodoval po nogi. Nudili so mu zdravniško pomoč. Na vozilih je škode za okrog 1800 Ndin.

Avtomobil je obstal prevrnjen na lesenem pokrovu 7 m globoke jame

26. marca popoldne se je pripetila prometna nesreča v vasi Žadovinek pri Krškem. Iz Krškega se je proti Drnovemu peljal z osebnim avtomobilom Juraj Horvat iz Zagreba. Na križišču pri Zupančičevi hiši je avtomobil zaneslo najprej na desno v jarek, nato pa se je prekucnil na zasilen lesen pokrov 7 metrov globoke jame, ki je izkopana za gradnjo rezervoarja. Tam je avtomobil obstal prevrnjen na desni bok. Voznik je ostal nepoškodovan, na avtomobilu pa je za okrog 2.000 Ndinarjev škode.

14-letni deček je bil hudo poškodovan

26. marca pozno popoldne se je peljal z Bizeljskega proti Brežicam Anton Bratuša iz Ljubljane. V Bukošku se je nenadoma z desne z dvorišča pripeljal s kolesom 14-letni Anton Hervolj, ne da bi se prepričal, če je cesta prosta. Zaradi kratke razdalje Bratuša ni mogel ustaviti avtomobila, ampak je hotel kolesarja prehiteti po desni strani. Ker pa je tudi ta zavil na desno, ga je avtomobil zadel, da je padel po cesti in se hudo poškodoval. Odpeljali so ga v bolnišnico. Na avtomobilu je za okrog 700 Ndinarjev škode.

Iz zaleta čez cesto v breg

26. marca dopoldne se je od veterinarske postaje proti cesti Brežice—Dobova pripeljal z osebnim avtomobilom Alojz Verbnjak iz Celja. Ker je pri dovozu na cesto precej klanca, je pognal, da bi lažje zvozil klanec in nato zavil proti Dobovi. Hitrost pa je bila prevelika in ga je zaneslo naravnost čez cesto v breg. Voznik se ni poškodoval, na avtomobilu pa je škode za okrog 400 Ndinarjev.

Pri prehitevanju ga je poškodoval

26. marca popoldne se je s Čateža proti Brežicam peljal Tomislav Žibret iz Zagreba. Na mostu čez Krko in Savo mu je naproti pripeljal neugotovljen osebni avtomobil. Tega je prehiteval tretji osebni avtomobil z nemško registracijo, zato je pripeljal v škarje ni pri tem zadel Žibretov avtomobil. Nato je pobegnil. Na Žibretovem avtomobilu je za okrog 500 Ndinarjev škode.

Avtomobil se je prevrnil po 5 metrov globokem nasipu

25. marca opoldne se je pripetila prometna nesreča na Malem Kamnu pri Senovem. Rok Motore iz Sevnice je na kolovozu obračal osebni avto in se pri tem prevrnil po 5 metrov globokem nasipu ter obstal na levem boku. Na avtomobilu je za 6.000 Ndin škode.

Avtomobilist vozil po sredi ceste

24. marca zjutraj sta pri Knežji vasi trčila avtobus GORJANCEV, ki ga je vozil Franc Gričar z Dol. Podboršta, in osebni avto Alojza Ilnikarja iz Gor. Vrha pri Trebnjem. Med srečanjem na ovinku je Ilnikar vozil po sredi ceste. Škodo so ocenili na 250 Ndinarjev.

Postojnčan izsiljeval prednost

26. marca se je od otoškega gradu peljal z osebnim avtom Emil Kragelj in izsiljeval prednost pred avtomobilistom Ivanom Drugovičem iz Celja, ki se je peljal po tretjerazredni cesti. Vozili sta trčili, škode pa je bilo za okoli 650 Ndin.

Avto v potoku, voznik mrtev

21. marca zvečer se je pri Grmovljah smrtno ponesrečil 30-letni Zagrebčan Stjepan Harapin. Voznik je z osebnim avtom »Renault« zapeljal z avtomobilske ceste na nasip in treščil v potok, kjer se je ubil. Škodo so ocenili na 12.000 Ndinarjev.

Med dirom skočil z voza in se ubil

20. marca se je smrtno ponesrečil Franc Jevnikar iz Mokronoga. Jevnikar je sedel na vozu, ki sta ga vlekla konj in junec, ob vozu pa sta šla Jevnikarjev brat Jože in Janez Nadu. Med vožnjo po klancu navzdol sta se živali splašili. Jevnikar je skočil z voza, vendar tako nesrečno, da je padel na hrbet in si poškodoval glavo in tilnik. Med prevozom v bolnišnico je umrl.

Mopedist prehitel in padel

Elektromonter Alojz Derganc iz Vel. Brusnic se je 17. marca popoldne z mopedom peljal iz Brezovise pri Šmarjeti proti Novemu mestu. Pri nadvozu v Kronovem je prehitel vprežni voz, zavil preveč na desno in zdrsnil v vsek. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

Tele podrlo mopedista

21. marca se je Novomeščan Ivan Špehar z mopedom peljal skozi Hrušico v Novo mesto. Na cesto je priteklo tele in se zagnalo v mopedista, da je padel in si odgrnil roko. Škodo so ocenili na 300 Ndin.

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI

vseh znamk

IZREDEN POPUST!

MONTAŽA — NAVODILA — GARANCIJA — TEHNIČNI SERVIS

VSE INFORMACIJE DOBITE:

NOVO MESTO: BRAČKO, Ragovska 7: št. telefona 068-21—659

SEVNICA: TOTER, Heroja Maroka 4 vsako soboto od 15. do 17. ure.

PEROTTI-EXPORT

S. FRANCESCO 41, TRST

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 23.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 6.00.

PETEK, 31. MARCA: 8.05 Operna matineja. 9.40 Poje mladinski zbor RTV Ljubljana. 10.15 »Poslušalcem pozdrav«. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Tone Zorc: Kakšne oblike in obsege zavzema kooperacija pri nas. 12.40 Domače pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Napotki za turiste. 15.40 Mladinska oddaja. 17.05 Petkov simfonični koncert. 18.50 Kulturni globus. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Komornemu zboru RTV Ljubljana. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 1. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.40 Iz albuma skladb za mladino. 10.40 Novost na knjižni polici. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Ribar: Kako zmanjšati zastrupitve čebel. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Koncert po željah poslušalcev. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Gremo v kino. 18.15 Ples od baroka do danes. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Minute s plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 2. APRILA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — Mirče Šušmel: Slikanica o Ferdinandu. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši . . . Dr. Robert Kukovec: Zadnje strani dnevnika. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Nedeljska reportaža. 15.05 V svetu operetnih melodij. 16.00 Športno popoldne. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 »Potujoča glasbena skrinjica«.

PONEDELJEK, 3. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.45 Otroška igra s petjem. 10.35 Naš podlistek — G. Boccaccio: Sokol. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Slovenski pevci zabavnih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Miloš Kus: Semenski krompir in zvezni predpis. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Operni koncert. 18.15 Izbiramo popevke in glasbo za ples. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije.

TOREK, 4. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.25 Slovenske narodne pesmi. 10.15 Odlomki iz popularnih oper. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Ansambel Miška Kotevarja in »Štirje kovači«. 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v aprilu. 13.30 Priporočajo vam . . . 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja . . . 18.50 Na mednarodnem križporotju. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Mali koncert učiteljskega pevskega zbora »Stane Žagar«. 20.20 Radijska igra — N. V. Gogolj-Arthur Adamow: Mrtve duše.

SREDA, 5. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 9.45 Glasbena pravljica. 10.15 Nekaj dobre stare glasbe. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Žunkovič: Zbiranje domačih sort kmetijskih rastlin. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Zabavni intermezzo. 17.05 Mladina sebi in vam. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Christoph Willibald Gluck: Orfej in Evridika.

ČETRTEK, 6. APRILA: 8.05 Glasbena matineja. 10.15 Jugoslovanski pevci v znanih operah. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Vet. Ivan Mrzel: Okužbe s salmonelami v brojlerski proizvodnji pri nas in njih pomen. 13.30 Priporočajo vam . . . 14.05 Koračnica in intermezzo. 15.30 Zvočni razgledi. 17.05 Turistična oddaja. 18.45 Jezikovni pogovori. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

RADIO BREŽICE

Petek, 31. marca: 20.00 do 21.15 Obvestila; Nove plošče RTV; glasbena oddaja: Izbrali ste sami, vmes — humoristična priloga: Tovariš, to ne zadeva tebe!

NEDELJA, 2. aprila: 10.20 Poročila; Občinska konferenca SZDL Brežice; Reportaža; S seje občinske skupščine Krško poroča Marjan Žibret; Ta teden v Delavski enotnosti; Zdravstveno predavanje: dr. Slavko Sušin: Pomen sistematičnih pregledov šolskih otrok; Za naše kmetovalce: Inž. Olga Kopinč: Gnojenje travnikov; Dve melodiji v različnih izvedbah; Magnetofonski zapis: Naša turistična društva v mednarodnem letu turizma; Pozor, nimaš prednosti!; Obvestila, reklame in spored kinematografov; 12.25 Občani čestitajo in pozdravljajo

TOREK, 4. aprila: 18.00 do 19.00 Zdravstveno predavanje: dr. Slavko Sušin: Problemi zdravstvenega varstva ljudi nasploh; Nove plošče Jugotona; Novo v knjižnici; Sportni komentar; Obvestila in pregled filmov; 19.00 do 19.30 Glasbena oddaja: Iz diskoteke zbirateljev plošč tujih zabavnih ansamblov.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Jože Primc, Jožica Teppey in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 50 par (50 starih din) — Letna naročnina 20 novih dinarjev (2000 starih din), polletna 10 novih dinarjev (1000 starih din); plačljiva vnaprej — Za inozemstvo 17.50 novih dinarjev (3 75 starih din) oz 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici SDK v Novem mestu 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 8 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska: Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani